
MARTIN HOLOTNÁK – MICHAL OLEXA

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA

SLOVENSKO PATRÍ DO NATO

26. október 2000
HOTEL HOLIDAY INN

BRATISLAVA

A 02 - 00845

VYDAVATEĽSKÁ A INFORMAČNÁ AGENTÚRA
BRATISLAVA 2001

PROGRAM

- 09,00 – 09,15 **Prezentácia účastníkov**
09,15 – 09,25 **Otvorenie konferencie:** organizátori (MO SR – Pavol Kanis a FES – Heidulf Schmidt)
09,25 – 09,35 **Pozdravné posolstvo prezidenta SR**

Panely:

I. POLITICKO-BEZPEČNOSTNÉ SÚVISLОСТИ ČLENSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V NATO

- 09,40 – 11,10 **A. SLOVENSKO JE PERSPEKТИVNÝM ČLENOM NATO**
Moderátor: Marián LEŠKO – denník SME
Účastníci panelovej diskusie:
○ Pavel HAMŽÍK – podpredseda vlády SR pre integráciu
○ Pavel KANIS – minister obrany SR
○ Ján FIGEL' – štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí SR
○ Milan CEROVSKÝ – náčelník Generálneho štábu Armády SR

- 11,10 – 11,40 **Tlačová konferencia podpredsu vlády SR pre integráciu, ministra obrany SR, štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí SR a náčelníka Generálneho štábu Armády SR (Hall-1)**

Prestávka – občerstvenie (foyer)

- 11,40 – 13,10 **B. VNÚTORNÁ A VONKAJŠIA ADAPTÁCIA NATO A POSTAVENIE NOVÝCH ČLENOV**
Moderátorka: Soňa SZOMOLÁNYI – Katedra politológie FIF UK

- Účastníci panelovej diskusie:
○ George KATSIRDAKIS – HQ NATO
○ Jaromír NOVOTNÝ – 1. námestník ministra obrany České republiky
○ Zoltán MARTINUSZ – zástupca štátneho tajomníka MO Maďarska
○ Jan KOMORNICKI – mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Poľskej republiky v SR
○ Ľudovít GÁL – generálny riaditeľ sekcie integrácie a zahraničných vzťahov MO SR

Vytlačila: OPS MO SR

ISBN: 80 – 88842 – 40 – 9

-
- 13,10 – 14,15 **Obed (Restaurant Brasserie)**
 13,10 – 13,30 **Brifing zahraničných hostí (Hall-1)**

II. SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ SÚVISLOSTI ČLENSTVA SLOVENSKA V NATO

- 14,15 – 15,45 **A. Do NATO VSTUJUJE CELÉ SLOVENSKO**
 Moderátor: Juraj STERN – Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku

Účastníci panelovej diskusie:

- Vladimír PALKO – predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť
- Imrich ANDREJCÁK – poslanec NR SR
- Michal ŠTEFANSKÝ – poradca ministra obrany SR
- Róbert VLAŠÍČ – Nadácia pre občiansku spoločnosť
- Olga GYARFÁŠOVÁ – Inštitút pre verejné otázky
- Mário NICOLINI – Euroatlantické centrum

- 15,45 – 16,00 **Prestávka – občerstvenie (foyer)**

- 16,00 – 17,30 **B. EKONOMICKÉ A FINANČNÉ ASPEKTY VSTUPU SLOVENSKA DO NATO**

Moderátor: Eugen JURZYCA – INEKO

Účastníci panelovej diskusie:

- Vlastimil PODSTRÁNSKÝ – štátny tajomník ministerstva financií SR
- Vojtech PÁNIK – generálny riaditeľ sekcie spracovateľského priemyslu Ministerstva hospodárstva SR
- Ľubomír BULÍK – sekcia obrannej politiky a obrannej plánovania MO SR
- Ľubomír GAŽÁK – prezident DMD holding, a.s.
- Eugen ŠKULTÉTY – Konfederácia odborových zväzov
- Anton BONKO – Slovenská obchodná a priemyselná komora

- 17,30 – 17,45 **Zakončenie konferencie:**

Organizátori (MO SR – Milan Stráňava a FES – Heidulf Schmidt)

- 18,00 – 20,00 **Recepčia (Restaurant Brasserie)**

Rokovací jazyk: slovenský, anglický

OTVORENIE KONFERENCIE

—PAVOL KANIS—

Vážení hostia, dámy a páni! Som veľmi rád, že ste prijali pozvanie na konferenciu Slovensko patrí do NATO, ktorú organizuje Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v spolupráci so zástupením Friedrich Ebert Stiftung v Slovenskej republike.

Slovenská republika už pri svojom vzniku deklarovala, že uznáva hodnotový systém, ktorého obrana je aj zmyslom a posláním Severoatlantickej aliancie. Podobným spôsobom sme vyjadrovali a vyjadrujeme nás záujem o členstvo v tejto účinnej a efektívnej politicko-obrannej organizácii. Prvé rozšírenie Aliancie Slovensko vlastnou vinou premeškalo. Na jednej strane sa úprimne tešíme z toho, že prijatím Českej republiky, Maďarskej republiky a Poľskej republiky do Aliancie sa rozšíril priestor jej bezprostredného pôsobenia a záruk až k našim hraniciam. Dnes sme v špecifickej situácii. Totiž 87 percent hraníc Slovenskej republiky sú hranice so štátmi Aliancie. Sme však presvedčení, že tento priestor strednej Európy by sa prijatím Slovenskej republiky do Aliancie stal ešte stabilnejší a kompaktejší. Zároveň by sa tým zásadným spôsobom realizoval aj nás dôležitý životný záujem, ktorým je kvalitatívne vzýsiť úroveň bezpečnosti a obrany Slovenskej republiky.

Nielen vláda a Národná rada Slovenskej republiky, ale zrejme čoraz viac aj širšia verejnosť si bude uvedomovať, že dozrel čas, aby sa nerozprávalo len o tom, čo prinesie Slovensku jeho prijatie do Aliancie, ale aby sme viac hovorili aj o tom, čo prinesie Slovensko Aliancii. Rovnako je potrebné v procese prípravy Slovenskej republiky na členstvo v Aliancii prejsť od už dosťatočne známych téz a konštatácií o NATO a o našom záujime ku konkrétnejším a v širšej verejnosti menej známym a neraz omnoho zložitejším otázkam nášho úsilia o členstvo i nášho členstva samotného. Chceme, aby sa proces našej prípravy na členstvo v Aliancii spájal aj s problémami, ktoré Slovensko má v ekonomickej, finančnej, sociálnej či kultúrnej oblasti, pretože vstup do Aliancie je aj záležitosťou nového civilizačného vzťahu mladého štátu, akým je Slovenská republika. Ciele, ktoré si dali organizátori tejto konferencie, sa týkajú práve našich základných národnno-štátnych a životných záujmov.

Vážení hostia, dámy a páni! Otváram našu medzinárodnú konferenciu Slovensko patrí do NATO a všetkyci vás na nej vítam. Osobitne by som chcel privítať poslancov a predstaviteľov Národnej rady Slovenskej

republiky, menovite pána **Vladimíra Palka**, predsedu Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť, pána **Pavla Hamžíka**, podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre integráciu. Dovoľte mi taktiež osobitne privítať našich zahraničných hostí, pána **Georgea Katsirdakisa**, zástupcu riaditeľa direktoriatu obranného partnerstva a spolupráce v NATO, pána **Jaromíra Novotného**, prvého námestníka ministra obrany Českej republiky, pána **Zoltána Martinusza**, zástupcu štátneho tajomníka Ministerstva obrany Maďarskej republiky. Vítam aj excelencie, veľvyslancov členských štátov Aliancie a ďalších susedných štátov Slovenskej republiky, alebo ich zástupcov. Rovnako vitaním aj vojenských a leteckých pridelencov na Slovensku.

Dámy a páni! Súčasne chcem ospravedliť neúčasť pána prezidenta **Rudolfa Schustera**, ktorý sa nemôže zo zdravotných dôvodov zúčastniť na tejto konferencii, no pozorne si vypočujeme jeho posolstvo. Ďalej ospravedlijujem neúčasť pána premiéra **Mikuláša Dzurindu**, ktorého budem osobne informovať o priebehu a výsledkoch našej konferencie.

Verím, že naša konferencia bude úspešná, o čo sa môžeme všetci priečiniť. Jej základným zmyslom je prispieť k vytváraniu širšieho konzenzu slovenskej politiky a spoločnosti pri realizácii našich životných záujmov vrátane našej prípravy a nášho cieľa stať sa členom systému kolektívnej obrany, ktorý predstavuje Severoatlantická aliancia. Ďakujem vám za pozornosť. Prosím pána Schmidta, aby sa ujal slova.

—HEIDULF SCHMIDT—

Vážený pán podpredseda vlády, vážený pán minister obrany, excelenčie, vážené dámy a páni, blahoželám vám k dnešnej medzinárodnej konferencii Slovensko patrí do NATO.

Nadácia Friedricha Eberta sa cti poctená, že sa môže s ministerstvom obrany spolupodieľať na organizácii tejto konferencie. Je predbežným vrcholom celého radu podujatí, ktoré FES po politických zmenach uskutočnila v spolupráci s ministerstvom obrany so zameraním na otvorenú a vecnú debatu o budúcej bezpečnostnej politike SR.

Vo všetkých transformujúcich sa krajinách strednej Európy sprevádzajú FES integračné procesy do atlantických a európskych štruktúr.

Tak FES podporuje proces demokratizácie, prechod k sociálne spravodlivému trhovému hospodárstvu a vývoj občianskej spoločnosti. To zdopovedá cieľom tejto najstaršej politickej nadáicte, ktorá oslavila v marci tohto roku svoje 75-ročné jubileum – totiž prispievať k podpore dialógu demokratických síl tak, aby sa vyrovňávali záujmy, riešili konflikty a vypracovali politické riešenia problémov.

Ešte pred dvoma rokmi bolo Slovensko jedinou reformou krajinou v strednej Európe, od ktorej sa Európska únia, NATO a OECD dištancovali z dôvodov, ktoré sú známe. Medzi tým sa veľa urobilo. Dnes rozhoduje Národná rada o vstupe krajiny do OECD, ohľadne vstupu do EÚ sa vyvíjalo enormousné úsilie, ktoré dosiahlo medzinárodné uznanie.

Spolkový kancelár Schröder povedal v pondelok tu v Bratislave: „Keď Slovensko povedie aj ďalej svoj reformný kurz tak ako doteraz, bude jedným z prvých kandidátov na vstup do EU.“ A konečne – v politických a odborných kruhoch sa počítá s pozvánkou na vstup Slovenska do NATO v roku 2002.

Od vrcholných summitov – EÚ v Kolíne a v Helsinkách získala zahraničnopolitická a bezpečnostná dimenzia EÚ na dynamike. Po skúsenosťach z kosovskej krízy sa do popredia pritom dostávajú otázky civilného a vojenského krízového manažmentu. Perspektívne sa uvažuje o spoločnej obrannej a bezpečnostnej politike. Veľa otázok ostáva otvorených.

Vďaka veľkému pokroku Slovenska v jeho integračných snahách by sme mali v našich dnešných úvahách diskutovať aj o súvislostiach medzi vstupom do NATO a do EÚ.

Samozrejme, so vstupom do NATO sú spojené aj povinnosti, povedzme finančné zaťaženie štátneho rozpočtu spojené s modernizáciou armády a jej prispôsobením sa ozbrojeným silám NATO – a to má sociálne a ekonomicke následky.

V ľažnej hospodárskej situácii je táto skutočnosť pre časť obyvateľstva často nepochopiteľná. Ale preventívna investícia do bezpečnosti a mieru je vždy lacnejšia ako vojna. Aj preto má dnešné podujatie s reprezentatívnymi skupinami veľmi veľký význam. Želám vám veľa úspechov.

— POSOLSTVO PREZIDENTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY —

Vážené dámy, vážení páni, excelencie, váženi hostia, pri priležitosti konania medzinárodnej konferencie Slovensko patrí do NATO vám posielam čo najrdenejší pozdrav. Som nesmierne rád, že ste prijali pozvanie organizátorov a zíšli ste sa na tejto konferencii v našom hlavnom meste a svojou účasťou chcete podporiť ambície Slovenskej republiky stať sa plnohodnotným členom euroatlantických bezpečnostných štruktúr.

O to viac ma mrzí skutočnosť, že ako prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ ozbrojených síl sa zo zdravotných dôvodov nemôžem tejto konferencie zúčastniť. Preto mi aspoň touto formou dovoľte prezentovať niektoré myšlienky.

Slovenská republika ako ešte pomerne mladý štát, postupne si upevňujúci demokratické základy a zdokonaľujúci si mechanizmy fungovania právneho štátu, vytvára predpoklady na formovanie občianskej spoločnosti a prijíma systémové opatrenia na uskutočnenie zásadných reforiem vo všetkých sférach spoločnosti.

Ako každý štát, aj Slovenská republika má svoje záujmy, ktoré vychádzajú z potrieb občanov a štátu. K nim patria:
 O zaručenie bezpečnosti Slovenskej republiky, jej suverenity a integrity;
 O zachovanie a rozvoj demokratických základov štátu, jeho vnútornej bezpečnosti a poriadku, ochrany života a zdravia občanov;
 O zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a kultúrneho rozvoja spoločnosti spolu s ochranou dôležitých infraštruktur štátu a životného prostredia;
 O zachovanie mieru a stability v strednej Európe spojené s rozširovaním zóny demokracie, bezpečnosti a prosperity, vrátane plnohodnotného členstva v Severoatlantickej aliancii a v Európskej únii.

Svoje záujmy realizuje Slovenská republika v zmenených bezpečnostných podmienkach. Okrem urýchľovania ekonomickej, technologického, informačného, kultúrneho a politického prepájania štátov a kontinentov a zblížovania ľudstva, tieto tendencie prinášajú aj javy a procesy, ktoré sa vymykajú kontrole jednotlivých štátov a koalícii. Sterejú sa rozdiely medzi zahraničnou a domácou politikou, globálne operujúce finančné trhy majú stále väčší vplyv na vývoj sveta. Tieto tendencie vytvárajú nové, predovšetkým nevojenské výzvy, riziká a ohrozenia, ale tiež ponúkajú nové možnosti ich riešenia. Narastá ich počet a rôznorodosť v ľažko špecifikovateľných situáciách, ktoré môžu byť vyvolané nielen zo vzťahu medzi štátmi, ale aj z konfliktov rôznorodej povahy vo vnútri štátov. Je zrejmé, že globalizačný proces bude podstatným spôsobom modifikovať v súčasnosti známe výzvy, riziká a ohrozenia a ovplyvňovať stratégiju postupu ich riešenia v budúcnosti.

(Posolstvo prednesol genpor. Ing. Mojmir HERGOVIČ, náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR.)

Doposiaľ neexistuje medzinárodne právne zakotený a efektívne fungujúci bezpečnostný systém, ktorý by poskytoval každému štátu dostatočné a spoľahlivé záruky jeho bezpečnosti. V súčasnosti iba prebieha proces identifikovania všetkých zainteresovaných subjektov a súčasne s tým vytváranie efektívnych a funkčných väzieb, mechanizmov spolupráce a stanovenie pravomocií i povinností všetkých subjektov tohto systému.

Pre Slovenskú republiku sa preto v súčasnosti javí ako optimálny variant získanie bezpečnostných garancií prostredníctvom plnohodnotného členstva v NATO. Iba táto vojensko-politickej organizácia môže v súčasnosti poskytnúť reálne garancie svojim členským štátom na základe článku 5 Washingtonskej zmluvy v prípade vonkajšej hrozby. Zaručenie bezpečnosti len na báze národnnej obrany bez možnosti využitia výhod kolektívnej obrany je pre Slovenskú republiku s obmedzenými zdrojmi veľmi problematické. Je spojené s tlakom na rozsah nutných finančných nákladov a tiež na možnosť v prípade nutnosti úspešne hájiť, uhájiť a obnoviť štát suverenitu.

Dámy a páni, jednu možnosť stať sa členom Aliancie sme už mali a dostatočne sme ju nevyužili. Preto ďalej musíme venovať viac pozornosti, a to vo všetkých oblastiach spoločenského života. Do Severoatlantickej aliancie nevstupuje iba naša armáda, ale celý štát. Vstup do NATO sa musí stať záležitosťou všetkých štátnych štruktúr a spoločnosti o tomto procese musí byť náležite informovaná.

Oceňujem spoluprácu a pomoc krajín NATO v našom integračnom úsilia a ďakujem za ľuďom prítomným predstaviteľom jednotlivých krajín, pre-

dovšetkým Spojeným štátom americkým, Veľkej Británii, Spolkovej republike Nemecko a Dánsku, ktoré nám v poslednom období výdatne pomáhajú v plnení konkrétnych úloh. Prijímame každú dobre miernenú radu a konkrétnu pomoc a túto radu využijeme v rámci plnenia kritérií pre vstup do Aliancie. Osobitne oceňujem vzťahy a spoluprácu s našimi susedmi – Českou republikou, Maďarskom a Poľskom, s ktorými nás spája dlhodobá spolupráca. Som presvedčený, že je potrebné zúročiť dosiahnuté výsledky vo vzájomnej politickej, hospodárskej a vojenskej spolupráci, ktoré vytvárajú predpoklady na optimálne využitie zdrojov a skúseností, predovšetkým v súvislosti s prípravami týchto štátov na začlenenie do Aliancie. Mrzí nás, že sme sa spolu s nimi do NATO nedostali. O to viac sa musíme snažiť využiť všetky naše súčasné možnosti a rezervy, aby bolo naplnené nielen Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky, ale aby to bolo maximálnym konsenzom tak koaličných, ako aj opozičných strán. Som presvedčený, že názov konferencie odráža reálnu skutočnosť – Slovensko patrí do NATO a my svojich budúcich partnerov o tom musíme presvedčiť.

Ak našu rozehrádanú politickú scénu niečo spája, alebo môže spojiť – je to naša budúcnosť a problém bezpečnosti našej vlasti. To je naša prvoradá úloha. Verejne vyhlasujem, že som rád, že naprostá väčšina politickeho spektra je za našu integráciu do európskych transatlantických politickej, ekonomickej a vojenských štruktúr. O to som sa snažil a budem sa snažiť i nadalej.

Dámy a páni, dovoľte, aby som sa niekoľkými myšlienkami dotkol aj našej armády, ktorej sa vstup do NATO bytosne týka.

Ak niekoľko splnil podmienky vstupu do NATO v rámci našej spoločnosti v minulom období, bola to Armáda Slovenskej republiky, ktorá už niekoľko rokov požíva najväčšiu dôveru aj u našich občanov. Nemôžeme však obísť skutočnosť, že aj ona má svoje problémy prameniace z objektívnych podmienok v našej spoločnosti, predovšetkým z nedostatku finančných prostriedkov, čo pretrváva už niekoľko rokov. Štúdia generála Garreta o stave v našej armáde to tiež potvrdila. Napriek tomu naša armáda svoje funkcie a úlohy plní. Od svojho vzniku dotvára svoju optimálnu podobu, ktorá by mala zdôvodňovať nielen ekonomickým možnostiam krajiny, ale aj zásadám obrannej dostatočnosti, novým úlohám v zmenených podmienkach bezpečnostnej situácie, ako aj novým trendom vo vývine vojenstva na prahu nového tisícročia. Nechceme byť priťažení iným krajinám, ani pasívnym konzumentom bezpečnostných garancií. Chceme byť dôveryhodným partnerom a aktívnym účastníkom tvorby nového bezpečnostného systému. Chceme byť kompatibilnými s armádami NATO a v čo najkratšom čase splniť základné podmienky členstva. Na to je zameraná aj reforma rezortu ministerstva obrany.

Oceňujem účasť v programe Partnerstvo za mier a v mierových misiách, ale aj praktické výsledky v plnení partnerských cieľov. Nejde tu iba

o reprezentáciu Slovenska, ide tu o našu schopnosť aktívne pôsobiť na utváranie vonkajšieho prostredia, v ktorom sa rozhoduje o obhajobe a realizácii našich záujmov. Patrí do nej nielen schopnosť včas odhaliť existenciu rizík, ale aj schopnosť primerane na ne reagovať. Uvedomujeme si, že dôležitosť medzinárodného práva v súvislosti s narastaním takých hrozieb, akými je medzinárodný terorizmus, organizovaný zločin, pašovanie drog a pod. Budeme preto podporovať spoločné úsilie v boji proti týmto hrozobám založené na koordinácii spoločného postupu medzinárodného spoločenstva a zlodení zodpovedajúcich právnych noriem na národnej a medzinárodnej úrovni. Súčasťou tohto úsilia bude aj aktívna účasť príslušníkov Armády Slovenskej republiky na misiach medzinárodného spoločenstva, ktorých cieľom je predchádzať konfliktom, zmieňovať ich dôsledky, alebo napomáhať ich riešenie.

Dámy a páni, vážené excelencie, som presvedčený, že konferencia Slovensko patrí do NATO splní svoj cieľ. Osobne želám organizátorom jej úspešný priebeh a vám, vážení hostia, prijemný pobyt a tvorivý zážitok. Slovenská republika urobí všetko pre to, aby využila historickú šancu, ktorá sa jej naskytá. Slovensko patrí do NATO – to nie je iba názov konferencie, ale skutočnosť, ktorú musíme naplniť konkrétnymi činnosťami.

Podpísal prezident Slovenskej republiky Rudolf Schuster 20. októbra v Košiciach. Ďakujem za pozornosť.

(Potlesk.)

I. PANEL**SLOVENSKO JE PERSPEKTÍVNYM ČLENOM NATO****MODERÁTOR**

Excelencie, dámy a páni, po slávnom otvorení a po príhovore prezidenta republiky náš seminár bude pokračovať prvým pracovným panelom. Tento pracovný panel sa má zaoberať politicko-bezpečnostnými súvislostami členstva Slovenska v Severoatlantickej aliancii a Slovenskom ako perspektívnym členom NATO.

V januári 1994, keď sa v Prahe zišli prezidenti Višegrádskej štvorky s prezidentom Spojených štátov amerických, prezidenti štyroch stredoeurópskych krajín od hlavy Aliancie počuli závažnú informáciu: NATO sa bude rozširovať a NATO v prvej vlne rozšírenia počíta s Višegrádskou štvorkou. Nevyhnutnou podmienkou prijatia bolo splnenie politických kritérií. Žiaľ, ďalšie roky spôsobili, že sa toto základné kritérium, táto nevyhnutná podmienka nesplnila. Madridský summit v deväťdesiatom siedmom nám nedal pozvanie a v deväťdesiatom deviatom sa stali členmi NATO naši traja susedia, Slovensko nie. V roku 1999 sa konal summit vo Washingtone a po ňom je už nám všetkým známe, že podmienka, ktorá bola nevyhnutná, nie je postačujúca. Okrem politických kritérií je potrebné splniť veľa ďalších kritérií. To je vlastne dôvod, pre ktorý sme sa dnes tu zišli, aby sme povedali, ktoré podmienky, ktoré predpokladaj Slovensko musí splniť, aby sa stalo členom Aliancie, ako to vyzera po dvoch rokoch úsilia a aké sú perspektívy a šance do budúcnosti.

Som veľmi rád, že pozvanie organizátorov na dnešný pracovný panel prijal podpredseda vlády pán **Pavol Hamžík**, minister obrany pán **Pavol Kanis**, štátny tajomník ministerstva zahraničných vecí pán **Ján Figel** a náčelník Generálneho štábdu slovenskej armády generálporučík **Milan Čerovský**.

Páni, ešte niekoľko technických poznámok. Predpokladá sa, že v úvodnom vystúpení v rozsahu troch-piatich minút poviete svoje zásadné stanovisko, ako vidíte Slovensko ako perspektívneho člena NATO. Pevne verím, že nebudeš prekračovať rozsah piatich minút. Predpokladá sa, že po úvodnom vystúpení budeme diskutovať a keď sa nás panel má ukončiť, umožníme otázky, poznámky a stanoviská z pléna. Teraz by som odovzdal slovo podpredsedovi vlády pánu Pavlovi Hamžíkovi.

PAVOL HAMŽÍK

Dakujem veľmi pekne. Dobrý deň všetkým. Vážení účastníci konferencie, milí hostia! Pri pohľade na názov konferencie Slovensko patrí do NATO sa akosi prirodene vynára otázka, komu je toto jasné a zreteľné posolstvo adresované. Myslím, že nie pochýb o tom, že hlavným adresátom našej sebavedomej výpovede sú predovšetkým členské štáty NATO, teda tie, ktoré majú vo svojich rukách rozhodnutie, či sa Slovensko členom tejto organizácie naozaj stane. Berúce do úvahy našu vnútotropickej situáciu jestvuje i ďalší legítimný adresát, a tým je naša domáca občianska verejnosť, vrátane celej politickej scény. Dovote mi niekoľko úvah o tom, čo je dôležité, aby sa z nášho presvedčenia, že Slovensko patrí do NATO, stala realita. Nebudem vás hovoriť o adresátach, skôr sa chcem zaoberať tým, akú úlohu musíme zohráť voči nim my, slovenski politici.

V roku 1997 sa v Madride konal summit Aliancie, ktorého výsledky všetci poznáme. Slovensko nebolo v Madride medzi kandidátmi vobec spomenuté. Dôvody takého hodnotenia našej krajiny sú známe a nemá zmysel ich opakovávať. Dôležité však je, že vtedajšia pozícia Slovenska nebola akceptovateľná ani pre jeho vlastných občanov. Boli to oni, ktorí sa rozhodli v parlamentných voľbách v roku 1998 dať svojej krajine šancu na návrat. Od Madridu sa mnoho udialo. Pred troma rokmi šestnásť štátov Aliancie nesúhlasilo s opakovaným tvrdzením vtedajšej slovenskej vlády, že Slovensko patrí do Severoatlantickej aliancie. Dnešnej slovenskej vláde sa napriek tomu za dva roky podarilo historicky prvýkrát zo Slovenska urobiť vážneho a rešpektovaného kandidáta. Posun našej krajiny v tomto smere je neodškripiteľný. Nemožno však očakávať, že po sebadiskvalifikácii a odstránení politických prekážok musí nevyhnutne a automaticky prieť kvalifikácia, v tomto prípade vstup do NATO.

Rozhodnutie o každom rozšírení je politické a my, ktorí sme v politike, vieme veľmi dobre, čo to znamená. Zákonitosť politických procesov sú neúprosné. Nič neprihádza samo od seba, a to, čo sa udialo v minulosťi, sa nemusí zákonite opakovať v budúcnosti. Premenéna na konkrétné ašpirácie Slovenska vo vzťahu k NATO to znamená, Slovensko je politicky pripravené, avšak neznamená to, že sa historická šanca v podobe opäťovného otvorenia Aliancie voči ďalším členom musí znova zopakovať. Je to realita. Tú povzbudivejšou realitou je, že NATO sa zaviazalo v politike otvorených dverí pokračovať a načrtiť i konkrétny termín, kedy sa naša šanca opäť vynára. Summit, ktorý bude mať vo svojej agende rozšírenie, sa bude konať najneskôr v roku 2002.

Čo to znamená pre Slovensko a osobitne pre jeho politikov? Podľa mňa ide o dve veľmi zásadné úlohy.

Po prve, mobilizovať všetko, čo je v našich silách, aby sme dôležitých adresátov nášho tvrdenia, teda členské štaty NATO presvedčili, že pokračovanie rozšírenia je v ich záujme. Primärt devätnásť krajín NATO k rozhodnutiu o pozvaní ďalších krajín nebude, samozrejme, jednoduché. Uvedomujeme si, že o rozširovaní sa dnes vo vnútri Aliancie príliš nediskutuje, a je na nás túto diskusiу oživiť. Našim odzalom je politický imperativ pre ktorý sa NATO otvorilo v roku 1997. Nie je mený aktuálny a naliehavý, ako bol v prípade našich susedov. Rovnako platí, že rozšírenie NATO nie je namierené proti nikomu. Severoatlantická aliancia sa rozširuje preto, aby bola Európa bezpečnejšia a stabilnejšia, a v neposlednom rade preto, že krajiny klopajúce na jej dvere nechcú byť len konzumentmi bezpečnosti, ale aj aktívnymi sputníkovcami.

Po druhé, NATO má za sebou rozširovanie o prvé tri postkomunistické krajiny a vie, čo ich integrácia znamená. Preto, aby Aliancia prijala politické rozhodnutie o ďalšom pozvaní, potrebuje najmä istotu, že jej budúci členovia sú schopní rýchlej adaptácie na nové podmienky. Odmietať tvrdenie mnohých odporcov ďalšieho rozširovania, že nové krajiny mají mnohé problémy pri vstupe, ktoré dnes odradzujú Alianciu, aby tento proces opakovala v blízkej budúcnosti. Problém, samozrejme, nikto neskrýva, ale faktom je, že Poľsko, Česko a Maďarsko urobili obrovský kus práce a NATO hodnotí ich doterajšie pôsobenie ako úspech. Skutočnosťou na druhej strane tiež je, že na rozdiel od prvých troch krajín Aliancia sa oveľa viac koncentruje na to, ako je potenciálny kandidát na vstup pripravený. Jednoducho ide o to, že po politickom reparačnom musíme vykázať evidentný pokrok v príprave. Slovensko je aktívnym a dosiaľ úspešným účastníkom akčného plánu pre členstvo. Ide o mimoriadne náročný proces a všetci vieme, kde sú náš najväčšie rezervy. Vie o nich i Aliancia a my máme prakticky necelé dva roky na to, aby sme ukázali reálnu a kvalitatívnu posun v klúčových oblastiach. To, čo od nás Aliancia očakáva, nie je byť v roku 2002 stopercentne pripravení, lebo vie, že to nie je možné. Chce však vidieť, že

dnes sme ďalej ako pred rokom a o dva roky budeme podstatne ďalej, ako sme dnes.

Dovoľte mi v tejto úvodnej časti ešte niekoľko slov v súvislosti s druhým adresátom, našou verejnou mienku. Pri pohľade na verejnú mienku by bolo príliš idealistické vraciať sa k volbám v roku 1998, keď občania sami povedali, že Slovensko do NATO patrí. Dnes si to myslí nanajvýš 50 percent, a to nestáča. V čom spočíva úloha politikov? Predovšetkým budeme musieť byť voči verejnej mienke aspoň takí aktívni, ako sme boli pred poslednými parlamentnými volbami. Na našej strane je predsa precedens vo viac než 70-percentnej podpore občanov pre vstup do NATO, ktorú sme mali pred rokom alebo pred volbami v roku 1998. Potenciál tu teda je a je na nás, aby sme ešte jasnejšie artikulovali, o čo ide. Musíme byť schopní čo najzrozumiteľnejšie vysvetliť našim občanom, že vstup do NATO je optimálny spôsob, ako Slovensko zakotvíť do jasného rámcu, ktorý je spolu s Európskou úniou predpokladom stability a prosperity. Na prieskumoch verejnej mienky vidíme, že náš občana fahšie oslovia vstup do Európskej únie, ktorú vníma najmä cez sociálno-ekonomickú prizmu. Je to prirodzené. Ekonomické výstupy sú hmatateľné, viditeľne a denne-denne konfrontovateľné. Na druhej strane nevyhnutnosť bezpečnosti a obrany pôsobia vzdialene, akosi virtuálne v dobe, keď nás nikto neohrozí. Musíme však občanom otvorené povedať, že by mohlo byť veľmi neskoro začať sa svojou bezpečnosťou zaoberať až vtedy, keď budeme vystaveni konkrétnej hrozbe. Vtedy nastupuje krúta realita a rozhodujúcej je, či je krajinu schopná efektívnej obrany. Členstvo v NATO je investícia a súčasné alternatíva, že za obranou našej krajiny bude zmluvne stať ďalších devätnásť štátov sveta. Je to možnosť za prostriedky, ktoré dnes vynakladajú daňovi poplatníci na obranu, dostať v budúcnosti tovar, ktorý má nepochybne inú kvalitu. Na druhej strane nemôžeme si nahovárať, že Slovensko svoju obranu môže zvládnuť individuálne. Je vhodné pripomenúť, že aj také krajiny, ako je Nemecko, Veľká Británia, Francúzsko a mnohé ďalšie, s ktorými nás obranný potenciál nemožno porovnať, uznávajú výhodnosť a ekonomickú efektivnosť kolektívnej obrany. Potom by to nemalo byť menej atraktívne ani pre Slovensko. Ďalším príkladom potvrzujúcim pridanú hodnotu medzinárodnopolitickejho postavenia plynúceho z členstva v Severoatlantickej alianci sú naši susedia. Z pozície člena Aliancia sa zásadným podielom zúčastňujú formovania tak závažnej otázky, ako je budovanie európskej bezpečnosti a obrannej politiky.

Argumentom za je mnoho a veľká väčšina nášho politického spektra sa s nimi definuje a identifikuje. Som presvedčený, že nás občan týmto argumentom porozumie a je na nás, aby sme mu ich priblížili. Verejná kampaň, osvetová činnosť a vzdelávanie je nevyhnutné. Mobilizačný efekt voči adresátom, ktorých som spomínať v úvode, našej verejnej mienke, ale i devätnásť členských krajín štátov NATO je na prvom

mieste v rukách nás, politikov. Rok 2002 je reálnou šancou, za ktorú sa opati bojovať.

Ďakujem za pozornosť.

MODERÁTOR

Ďakujem pánu podpredsedovi za jeho úvodné vystúpenie. Oceňujem v ňom hlavne tú tézu, ktorá zaznela v závere jeho prihovoru, a to téza, že rozohrujúce veci sú v rukách politikov. Ja dúfam, že nás panel, naša vyslovenie túto tézu a tému rozmeni viac na drobné. Takisto zaznela v jeho vystúpení hlavná myšlienka dnešného stretnutia, politickejho reparátu a pokroku v príprave. Takisto je to téma, ku ktorej sa určite v debate vrátíme.

Teraz prosím pána ministra obrany, aby vystúpil so svojím úvodným prihovorom.

PAVOL KANIS

Ctené dámy, vážení páni! Vláda, ktorej som členom, si dala za cieľ vstúpiť do Severoatlantickej aliancie v tomto voľebnom období. Toto voľebné obdobie končí sa v roku 2002. Je to striktné stanovený cieľ, pričom vláda, keď ho prijímalu v programovom vyhlásení, si veľmi dobre uvedomovala, že stať sa členom Aliancie znamená byť úspešný po dvoch cestách a po dvoch liniách. Prvá línia je naša vlastná príprava, naša vlastná kvalita, ktorou chceme získať dôveryhodnosť Aliancie. Druhá cesta a druhá línia je vlastné rozhodnutie Severoatlantickej aliancie, že po summitu, ktorý má byť v roku 2002, prijme ďalších členov. Z toho ho časový stres, v ktorom sa ocitajú ľudia, ktorí sú zodpovední za realizáciu tohto cieľa zvládneho programového vyhlásenia, pretože pripraviať sa, získať dôveru, to je predovšetkým v našich rukách, aj keď nie úplne, ale predovšetkým v našich rukách. Ale či sa Aliancia rozhodne prijať ďalších členov, to nie je v našich rukách, to je niekedy vo hviezdochach. Prijali sme hru, že Slovenská republika premeškala svoju historickú šancu v minulom období, keď sa stačilo slušne správať a boli by sme v Aliancií so svojimi susedmi. Bol som ministrom v roku 1994, prijali sme vtedy obrannú doktrínu. Tá obranná doktrína vychádzala z vtedajších realít, kedy sme boli na rovnakej štartovacej čiare ako naši susedia Poľsko, Česko, Maďarsko. Potom sme prehrali voľby. V deväťdesiatom ôsmom sme opäť prišli s jedným smerovaním, ale viak bol preč a Slovensko bolo stratené koleso Vyšegrádskej štvorky. Toto je jedna zo specifických črt Slovenskej republiky vo svojom pokuse stať sa členom

Aliancie. To je jedna špecifika. Takú špecifiku nemá žiadnený iný štát, ktorý sa uchádza o členstvo v Aliancií teraz. Chcel by som zdôrazniť, že ak hovoríme o špecifikkach, želáme úspech každej krajine v Európe, ktorá chce vstúpiť do Aliancie a chce si tým historicky vyriešiť otázku svojej bezpečnosti. Washingtonský summit však tým, že zdôraznil individuálnu prípravu jednotlivých aspirantov a aj individuálne hodnotenie, nám dáva šancu vrátiť sa na späť s reálnymi ambíciami. Nie sme proti tomu, aby deväť aspirantských krajín úzko spolupracovalo, ale na druhej strane je pre nás principiálne, že krajiny budú hodnotené individuálne.

Ako som už povedal, Slovensko má 70 percent hranic s Alianciou. Stačí sa pozrieť na mapu. Nepreceňujeme geografický faktor, ale tento geografický faktor má svoj geopolitickej aspekt, ako sa ukázalo aj v čase konfliktu na Balkáne. Slovensko je bránou medzi neutrálnymi štátmi a Ukrajinou zo severu na juh. Slovenská vláda mohla tiež ináč rozhodnúť, keď sa rozhodovala o tom, že otvori svoj vzdušný priestor pre prelety lietadiel Aliancie a svoje územie na presun transportov. To by asi operácia na Balkáne vyzerala ináč. Možno až v čase konfliktu si viacerí uvedomovali, kde leží Slovensko a aký má význam. Ešte raz chcem, dámy a páni, zdôrazniť, že nepreceňujeme geografický faktor, ale geografický faktor nemožno prehliadať. A každý z vás, ktorý sa zaoberá bezpečnostnou problematikou alebo problematikou obrany, vie veľmi dobre, o čom môže byť obranná stratégia, o čom môže byť bezpečnostná stratégia, o čom môže byť vojenská stratégia, o čom môže byť operačné plány krajiny, ktorá je v dobrom zmysle slova obklúčená Alianciou, a preto si dovolím tvrdiť, že ak dešifrujeme význam slova „rozšírenie“, tak asi musíme túto otázkou stavať troška ináč v prípade Slovenska. Ide v prípade vstupu Slovenskej republiky do Aliancie o rozšírenie? Nie je to náhodou len dokončenie procesu, ktorý začala jednotne Vyšegrádska štvorka? Nepochybujem, že slovo „rozšírenie“ je namiesto, ak hovoríme o novej krajine na Balkáne, ak hovoríme o novej krajine v Pobaltí. Ale Slovensko v tomto prípade je skutočne špecifický prípad.

To, že sme premeškali príležitosť v minulom období, spôsobilo, že dnes sa nám koncentrujú problémy v krátkom čase. Ak iné krajiny postupovali kontinuálne v svojej príprave a my sme si dali ako vláda takýto cieľ, musíme postupovať netradičným spôsobom. Oveľa rýchlejšie musíme vyriešiť viaceré veci, ktoré niešli alebo riešia iné krajiny. Chcel by som zdôrazniť, že nemali by sme šancu a nádej na úspech pri riešení týchto problémov, ak by sme nemali takých dobrých partnerov, ako sú traja naši susedia. To je opäť špecifická záležitosť, že všetci naši traja susedia, ktorí sa stali členmi Aliancie – Poľsko, Česká republika, Maďarsko – považujú prijatie Slovenska do Aliancie aj za svoj životný záujem. To, ak komparujeme prístupy iných krajín, opäť vidieť, že ide tu predsa len o iný prípad. Teda ak máme riešiť množstvo problémov v koncentrovanej podobe, potom musíme sihať aj k takým netradičným

postupom, ako je to, že sme sa dali – ale takmer úplne – prečítať vojenským expertom z iných krajín. Nemáme čas hľadať dlhodobé riešenie, dlhodobo viesť vlastné diskusie o tom, čo je najlepšie pre Slovensko.

To, čo sa odrazilo v produkcií analýz a štúdií o našom stave, ale zároveň obsah týchto štúdií nechápeme ako kritiku, ale ako rady, ako rýchlo prekonať problém, ktoré máme, pretože to, čo rieme my, to je historickej produkt. Stav slovenskej armády je historický produkt. To nie je vecou tejto vlády, ani vecou vedenia tohto ministerstva, ani tohto generálneho štábku, to je jednoducho produkt desaťročí po režime, ktorý tu bol, po zmenách, ktoré sa tu udiali v minulom desaťročí, pričom došlo ešte k rozdeleнию Československa a k vytvoreniu nového štátu. A tak sa spájajú ulohy, ktoré sú: čo prekonať zo starejho režimu, čo vybudovať vzhľadom na to, že toto je nový, mladý štát, ktorý v oblasti obrany aj z hľadiska riadenia začína v podstate na zelenej lúke, ale nezoberieme, samozrejme, ten potenciál, ktorý prešiel aj z bývalej armády spoločného štátu.

Posledná otázka, ku ktorej sa chcem vyjadriť, je otázka, že treba aj v slovenskej politike jasne povedať, a to nielen z úrovnevládnej koalície, že ak má Slovenská republika vyriešenú svoju otázkou bezpečnosti, potom jej principom je byť nielen konzumentom bezpečnosti, ale aj sputovcom. A to je o zdrojoch. To je o zdrojoch, čo je osobitná problematica práve preto, že v transformujúcej sa ekonomike a spoločnosti majú obyčajne tí, ktorí hovoria o žiaducej makroekonomickej stabiliti, silnejsie slovo ake tí, ktorí hovoria o obrane. To znamená, ak obrana je postavená najvyššie z hľadiska ústavy, tak z hľadiska súčasnej hospodárskej politiky o transformovaní tejto ekonomiky a spoločnosti sa obrana dostáva iba na ďalšie miesta, a to sa potom prejavuje aj v našom stálom zápase o zdroje, ktorý, dúfame, že bude aj v podmienkach Slovenska riešený tak, aby zabezpečoval našu prípravu, čo sa týka minimálnej kompatibility s Alianciou.

MODERÁTOR

Ďakujem pánovi ministru. Oceňujem v jeho vystúpení, že svoje tézy formuluje razantne, bez nejakých maskovaní, a sú to tézy, ktoré naozaj stojia za diskusiu. Spomenul by som tézu o tom, že je to rozšírovanie, ktoré je dokončením, nie začiatkom druhej vlny, je to slovenské hľadisko a uvidíme, aký bude mať úspech. Ďalšieho prosím pána štátneho tajomníka Jána Figela.

JÁN FIGEL'

Excelencie, milé dámy, vážení páni! Možno na doplnenie niekoľko pohľadov. Chcel by som na úvod ospravedlniť aj pána ministra Kukana,

že sa nemohol zúčastniť tejto konferencie, ale za rezort zahraničných vecí by som chcel potvrdiť, že prioritá členstva v Aliancii na toto volebné obdobie je trvalou a prekrájačie nielen toto obdobie, ale aj otázkou čisto bezpečnostnú. Má a bude mať celospoločenský dopad, už či Slovensko bude úspešné, alebo neúspešné. Nám dnes, samozrejme, musí ísť o to, aby bolo úspešné a spolu s ním aj nová Aliancia.

V deväťdesiatom deviatom roku, v minulom roku, sa začalo hovoriť o New NATO, novej Aliancii. Myslím, že tá inovácia, ktorá znamená šírenie stability v Európe, je stálu výzvou. Minulý rok bol veľmi vážny. Chcem povedať, že a tie predtým a nech nám slúži skôr na poučenie v zmysle, že minulosť sa už nedá zmeniť. Súčasnosť sa dá využívať na to, aby budúcnosť bola lepšia. A už v minulom roku sme boli pri tom. Boli sme nielen na washingtonskom summite, ale aj naspäť blízko procesov, ktoré formujú novú bezpečnostnú architektúru. Kolinský summit Európskej únie minulého roku rozhodol, že sa Západoeurópska únia a Európska únia zblížia maximálne tak, aby sa vytvorila, to, čo helsinský summit potvrdil na konci roku, európska bezpečnostná obranná politika. Aliancia rozhodla o pokračovaní rozšírovania a o tom, že sa k tomu vráti najneskôr v roku 2002, možno aj skôr. Prečo nie. A my už sme pri tom a to všetko, čo zvládнемe, bude pre dobro Slovenska, aj pre dobro väčšieho priestoru. Severoatlantická aliancia v našom pohľade zostáva najlepšou, vlastne jedinou fungujúcou bezpečnostnou organizáciou v plnom slova význame kolektívnej obrany a osobitne po kríze na Balkáne je potvrdená nielen jej životoschopnosť, ale aj dôveryhodnosť pre budúcu stabilitu Európy.

Ak si pamäťame, tak moderátor začal deväťdesiatym štvrtým. Vtedy príšla ponuka Partnerstva za mier. Bolo veľmi veľa kritiky, že to je málo, že to je len taká náhradka za čosi, na čo sa nenašla politickej vôľa, ale aj to Partnerstvo za mier pomohlo veľmi veľa nielen na Slovensku, ale aj široko, až v priestore po strednej Ázii. Istá kritika sa vznesla aj minulého roku, že Membership Action Plan, Akčný plán pre členstvo, je akousi náhradou politickej rozhodnutia, a ukazuje sa, že to je dobrý plán. Plán, ktorý sa sústreduje na všetky aspekty prípravy kandidátskych krajín do budúcnosti a je dobrý aj pre Slovensko. My sme naň reagovali v tom zmysle, že minulého roku v lete vznikol výbor vlády Prename pre prípravu členstva v NATO. Má ministerskú úroveň, ktorá sa schádza minimálne polročne, a úroveň námestníkov alebo štátnych tajomníkov, ktorí sa schádza každý mesiac. Zahŕňa kľúčové rezorty v tomto procese, nielen obranu a zahraničné veci, ale aj finančie, hospodárstvo, vnútropatriotické prostredie, školstvo, správu štátnych hmotných rezerv a naposledy aj Slovenskú informačnú službu, teda po poslednom rokovaní sa zúčastnili aj táto dôležitá inštitúcia našich aktivít.

Pripriavili sme strednodobý dokument – národný program prípravy pre členstvo v Aliancii do roku 2002. Bol prijatý v októbri 1999, teda pred

rokom. Rok ho plníme a teraz pripravujeme vlastne definitívnu podobu pre budúci rok, ktorý sme už predstavili, ale doladenie vzhľadom na schvaľovaný rozpočet je ešte potrebné. Vzniklo jedenášť medzirezortných pracovných skupín, ktoré sa zameriavajú na jedenášť konkrétnych oblastí budovania interoperability Slovenska s Alianciou. A toto všetko je veľmi dobré vodiť pre vnútornú prípravu štátu, ozbrojených sil, všetkých rezortov a aj verejnosti a spoločnosti na vyššie, zložitejšie úlohy budúceho desaťročia, možno aj dalej. Ten komplexný medzirezortný program si zároveň vyžaduje spätné väzby. Mesačne sa tým zaoberáme. To je tá vnútorná spätná väzba, navyše vláda sa zaobera nielen konkrétnymi krokmi, ale aj hodnotením. Tá vonkajšia je od partnerov, od susedov, od Aliancie, či už v Severoatlantickej rade alebo vo forme posilneného politického výboru, čo bol prípad posledného dialógu 9. októbra.

Chcel by som povedať, že Slovensko dosiahlo významný pokrok vo všetkých oblastiach tohto komplexného programu. Z môjho pohľadu nie je dostačujúci, ale ten progres existuje, je hodnotený pozitívne aj zvonku, s tým však, že máme mnohé rezervy. Nechcel by som hovoriť o politickom progrese. Ten je condita sine qua non, nevyhnutná podmienka, aby sme všetci mohli hovoriť o dôvere, ale aj o účasti na medzinárodných operáciách, na príprave zásadných dokumentov. Bezpečnostná stratégia je už v parlamente, ďalší dokument Obranná stratégia bude následovať.

Dokázali sme pohnúť aj koncepciou informačnej komunikácie alebo komunikačnej stratégie s verejnou a je to vidieť, je to cítiť v spoločnosti. Aj toto je zrejme jeden z príspievkov pre komunikáciu s verejnou o tom, prečo, ako a kedy k Aliancie.

Realizujú sa dôležité kroky v ekonomických reformách. Bezpečnosť si vyžaduje solídnu ekonomickú základňu a silná ekonomika si vyžaduje bezpečnostnú stabilitu. Prebieha reforma rezortu obrany, o čom bude určite diskusia, ale aj iný spôsob financovania a plánovania obranného rozpočtu. Strednodobé a neskôr dlhodobé obranné plánovanie je to, čo potrebuje každá zložka ozbrojených síl.

Potrebujiem čo najskôr nový zákon o ochrane utajovaných skutočností a inštitúciu, ktorá ho bude realizovať – Národný bezpečnostný úrad. Odhadujem, že mesiace by mali byť časovými kategóriami do implementácie tejto inštitúcie.

Nechcem hovoriť veľa, skôr možno ešte k záverom. Máme z pohľadu nielen MZV, ale aj celej vlády záujem o úzku spoluprácu s Alianciou, s devätnástkou, s rozhodujúcimi členmi, aj so susedmi, aj so susedským priestorom v celkom v zmysle slova. To, že Slovensko chce spájať tento priestor, je pre nás obrovská výzva, aby sme na všetkých úrovniach, vo všetkých oblastiach boli otvorení pre nové moderné formy komunikácie a budovania väzieb. Višegrád funguje bez toho, že by mal nejaké sek-

SLOVENSKO JE PERSPEKTIVNÝM ČLENOM NATO

21

retariáty, pretože smerujeme rovnako, máme podobné hodnotové orientácie a prináša to veľké ovocie v politike strednej Európy, vo vývoji strednej Európy. A to platí aj voči krajinám, ktoré nie sú členmi Aliancie. Myslím tým Rakúsko, s ktorým zdiefame európsku budúcnosť v zmysle Európskej únie (nevylučujem, že aj Šíršie), s ktorým zdiefame aj členstvo v OECD. A platí to aj o Ukrajine, ktorá je najväčším strategickým partnerom Slovenska smerom na východ.

Rád by som povedal, že do prvej z euroatlantických štruktúr sme sa dostali o štyri až päť rokov neskôr po susedoch v Českej republike, Poľsku a Maďarsku, do OECD. Ak to zvládнемo, o takúto període sa možno dostaneme aj do Aliancie. Chcem povedať tú otvorenosť v otázke preto, lebo nás nie je isté a rozhodnutie je aj o nás, ale aj o iných súvislostiach bezpečnosti v Európe, a to znamená, že vymeškávanie je veľmi drahé. Drahé pre spoločnosť, pre štát, pre jeho ekonomiku. Potrebujeme silné motory rozširovania. Tým jedným môže a má byť Aliancia, jej jednotliví členovia, až tí noví, a predpredkladám, že nimi budú. Ale potrebujeme, aby existovali aj dôveryhodní, silní, vásťi kandidáti na rozšírenie a Slovensko by medzi nimi nemalo chýbať, skôr by malo byť jedným z popredných, aby sa téma rozširovania znova ocítila medzi prioritami mnohých vlád a politikov z Aliancie.

Názov dnešnej konferencie Slovensko patrí do NATO – aby sa to naozaj naplnilo, potrebujeme zvládnuť úlohy doma v zmysle jasnej hodnotovej nezvratnej orientácie. To, čo Slovensko dokázalo v roku 1998 v parlamentných voľbách, v roku 1999 v prezidentských voľbách, ak dokáže aj v skúškach tohto roku, tak naplnenie tejto hodnotovej orientácie bude veľmi rukopasné. Po druhé, potrebujeme rozšíriť stále viac komplexné chápanie bezpečnosti. Bezpečnosť je vždy najdrahšia vtedy, keď nefunguje, a do toho zapadá nielen obrana, ale aj systém rýchleho varovania, krízový manažment, ekológia, veda. Pozriem na prípad, ktorý prebieha práve teraz ako ekologická katastrofa v Slovenskom raji. Sami si neporadíme. Je to o tom, že potrebujeme spoluprácu (a veľmi intenzívnu) v čase a v priestore.

Druhá strana mince. Aliancia – tam by som naozaj rád potvrdil, že Slovensko je, chce a môže byť príspevkom pre medzinárodnú bezpečnosť. Tak ako neexistujú zrejme ideálne členovia (to nie je kritika, to je realita), tak asi neexistujú ideálne kandidáti, ale široko-daleko okolo Slovenska lepšieho kandidáta Aliancia nenájde.

MODERÁTOR

Ďakujem pánu štátному tajomníkovi. Som rád, že zo svojej pozície zhŕnul základnú situáciu a základný stav pri plnení Akčného plánu pre členstvo. K otázkam zdrojov bezpečnosti a legislativity sa určite ešte vrá-

time, aj k tomu, keďko skúšok ešte Slovensko bude musieť vykonať, aby uspelo ako kandidát, okrem skúšky tohto roka.

Teraz by som požiadal o vystúpenie náčelníka generálneho štábu pána generála Cerovského.

MILAN CEROVSKÝ

Vážení účastníci konferencie, dámy a páni! Ja by som si dovolil veľmi stručne povedať o niektorých konkrétnych krokoch, akciách, ktoré z hľadiska vojenského rezortu obrany vedenia Armády Slovenskej republiky robí, robí a bude robí v našom pristúpovom procese do NATO, aby ste si na základe toho mohli urobiť vlastný obraz o tom, či Slovensko je reálne kandidát pre vstup do Aliancie, alebo nie.

Našou najdlhšou aktivity v tomto procese je účasť v programe Partnerstvo za mier ako dlhodobej aktivity, ktorú vlastne zintenzívňujeme hlavne v posledných rokoch. Len na ilustráciu chcem uviesť, že v rámci individuálneho partnerského programu sme oproti roku 1999 zvýšili počet aktivít takmer o dvojnásobok a v tomto roku je plánovaných okolo 520 aktivít. Sme veľmi aktívni v bilaterálnej i multiilaterálnej oblasti.

Koncepcia reformy Armády Slovenskej republiky alebo rezortu obrany je ďalším významným krokom na tejto ceste, zámerom ktorej je okrem iného hľadať akusí realné podobu rezortu obrany, Armády Slovenskej republiky v súčasnej situácii. V rámci tejto reformy sme už realizovali integráciu ministerstva obrany a generálneho štábu a presťahovanie generálneho štábu do Bratislavky, čo nám súčasne umožnilo vytvoriť podmienky pre vytvorenie hlavných operačných veliteľstiev pozemných a vzdušných síl, a v tejto koncepcii pokračujeme ďalej vytváraním štruktúr na taktickom stupni, čo nám ďalej umožní dotvárať tento proces, ktorý vytvori štandardné kroky a situáciu k tomu, aby sme mohli byť čo najlepšie interoperabilní so štruktúrami Aliancie.

Chcel by som zdôrazniť, že významným krokom alebo našim príspievkom pre vstup do Aliancie je účasť našich dôstojníkov a jednotiek na zahraničných aktivitách, na medzinárodných misiach pod vedením NATO alebo pod vedením iných organizácií. Tu by som chcel zdôrazniť účasť dôstojníkov na misii SFOR alebo účasť našej jednotky v misii AFOR alebo KFOR, ktorá v súčasnosti pokračuje v primeranom rozsahu, ale rovnako i účasť našich dôstojníkov v štruktúrach NATO, kde získavame cenné skúsenosti.

Nechcem hovoriť o národnom programe pre prípravu do NATO, o tom hovoril pán štátny tajomník Figef, ale v rámci tohto programu rezort obrany veľmi intenzívne pracuje predovšetkým v kapitole dva a v kapitole

štýri. Takým významným medzníkom alebo krokom, ktorý sme v priebehu minulého roku urobili, je odsúhlásenie 64 partnerských cieľov na roky 2001 – 2006, ktoré by mali prispieť k tomu, aby sme urobili významné kroky v oblasti štandardizácie a interoperability so silami Aliancie, v ktorých sa chceme sústredziť predovšetkým na prípravu svojich deklarovaných vyčlenených síl a prostriedkov a, samozrejme, vytvoriť hlavné systémy, štruktúry velenia, riadenia v rámci tohto procesu, aby sme mohli splňať minimálne kritériá pre vstup do Aliancie. Ako priority v tomto chceme zdôrazniť také otázky ako jazyková, odborná pripravenosť, prispôsobenie legislatívnych noriem normám Aliancie, akceptovanie stratégie Aliancie, vybudovanie systému velenia, riadenia C3, ďalej príprava na začlenenie našej protivzdušnej obrany do systému Aliancie, rovnako tiež príprava nášho územia a infraštruktúry ako hostiteľskej krajiny, ďalej logistickú podporu a konečne modernizáciu našich ozbrojených síl.

Na záver by som chcel zdôrazniť tri myšlienky, niektoré z nich už tu odzneli. Predovšetkým, že vstup do NATO bude určité politickým rozhodnutím Aliancie, ale washingtonský summit a Akčný plán pre vstup do Aliancie hovorí jasne, že ašpirantské krajiny budú musieť splniť konkrétné vojenské kritériá pre vstup do Aliancie.

Po druhé by som chcel podčiarknuť, že vedenie rezortu Armády Slovenskej republiky pre tento proces potrebuje okrem vlastného úsilia, ktoré určite je neoddiskutovateľné, i podporu nielen verejnosti, ale i podporu vlády a parlamentu, predovšetkým, ako to už bola niekoľkokrát spomenuté, vo finančnej oblasti, bez ktorej si jednoducho nedokážeme predstaviť, aby sme úlohy, ktoré sú tomu výčisli, a podmienky, ktoré akčný plán od nás požaduje, mohli splniť.

A konečne je tu jeden veľmi jednoduchý záver, ktorý tu už bol spomenutý v posolstve pána prezidenta, a to skutočnosť, že do Aliancie nebudeme vstupovať len Armáda Slovenskej republiky, ale celý štát.

Ďakujem za pozornosť.

MODERÁTOR

Ďakujem pánovi generálovi za jeho úvodné slovo, za to, že nám priblížil, čo všetko armáda doteraz urobila pre svoju transformáciu a pre prípravu na členstvo.

Otvoril sa nám priesor, aby sme možno živšie, možno hutnejšie rozoberali niekoľko základných otázok alebo otázok, ktoré mne ako nekvalifikovanému moderátorovi pripadajú dôležité. Zdôrazňujem svoju nekvalifikovanosť preto, lebo ak sa vám niektoré z mojich otázok budú zdať naivné alebo zle položené, konám tak s odvahou nič netušiaceho, pretože zahraničná politika a obrana nie je môj rezort, ale možno je to aj výhoda, pretože sa budem pýtať viac ako občan než ako špecialista-odborník.

Moja prvá otázka znie. Pán minister Kanis tu spomínał špecifikum Slovenska, spomínał to, že sme tým odtrhnutý štvrtý kolesom Višegradskej štvorky, spomínał to, že nejde vlastne o druhú vlnu rozšírenia, ale o dokončenie prvej vlny. Týmto tézam rozumiem. Tieto tézy sú vyslovene v násť prospech. Je veľmi dobre, že to takovo hovorí, pretože v tom je náš národný a štátny záujem, ale obávam sa, že by nebolo veľmi dobré, keby sme týmto tézam príliš uverili. Myšlím si, že naozaj po Washingtone sa situácia zmenila v tom zmysle, že politické kritériá sú nevyhnutnou, ale nie postačujúcou podmienkou. Rád by som využil priležitosť, že tu sedia dvaja diplomati, ktorí prezentujú slovenské pohrady v zahraničí, aby povedali svoj názor na to, či má Slovensko presadzovať svoje začlenenie ako dokončenie prvej vlny, alebo sa má snažiť skôr byť tým, povedané slovami pána štátneho tajomníka, motorom pre začiatok druhej vlny. To je moja, ako som spomínał, troška provokujúca, polemicáká otázka na úvod. Nech sa páci, kto z pánov chce zareagovať? Pán Hamžík.

PAVOL HAMŽÍK

Ďakujem. Viete, že ja sa sústredujem predovšetkým na naše členstvo v Severyoatlantickej aliancii, ale vidím súvislosť celých integračných procesov. Pokiaľ ide o Európsku úniu, vždy dávame na prvé miesto dobrú prípravu a myslím si, že by sme nemali príliš teoretizovať nad tým, že či už je dokončenie prvej vlny alebo začiatok druhej vlny. Samozrejme, že vychádzame z toho, že v podstate nebyť vnútopolitickej problémov, tak sme mali byť v Severyoatlantickej aliancii, a toto sa na našom pristupe aj určitým spôsobom podpisuje a ženie nás to dopred. Mali by sme sa sústrediť predovšetkým na dobrú prípravu, pretože skutočne ja chápem naše východisko tak, ako tu bolo povedané, že pôjde o politické rozhodnutie. Každé takéto rozhodnutie o rozšírení Severyoatlantickej aliancie je politické, ale bude mať silné technické momenty a myslím si, že tu zohrá určitú úlohu aj skúsenosť s prijatím nových členských štátov, teda Českej republiky, Maďarska a Poľska. Aj keď ja som vo svojom úvodnom výstúpení hodnotil túto skúsenosť ako pozitívnu, takto ju čítame a som presvedčený, že to tak je, určite táto skúsenosť nebola vždy len pozitívna. Aliancia s novými člennmi získala skúsenosti, ktoré modifikujú prístup k budúcum členom, teda v podstate je to tak, ako to bolo pri OECD, že podmienky pre členstvo sa sprísňujú. My sme v podstate zmeškali určitú historickú šancu a dnes musíme byť viac usilovnejší, viac sa musíme sústrediť na kritériá, ktoré sú sprísnené, a toto uvedomenie si vlastne omnoho zložitejšej situácie by malo byť aj našim východiskom pre dobrú prípravu na rozšírenie aj v tých bodech, ktoré tu spomínał pán

generál alebo pán minister. Tie otázky súvisia, samozrejme, aj s dostačujúcim technickým zázemím, s finančným zabezpečením, s ďalším vzdelávaním, s interoperabilitou a s ďalšími kritériami, ktoré sú nevyhnutou podmienkou pre vstup do NATO.

MODERÁTOR

Ďakujem. Chce ešte niekto reagovať? Pán tajomník.

JÁN FIGEL'

Ja len dodám. Panta rei. Nedá sa vstúpiť do rieky rokov 1997 a 1999, teda pozvanie a vstup našich susedov, ale medzičoraz bolo znova niekoľko udalostí, kde sme ukázali, že chceme byť členmi, že rozmýšľame podobne, sme takisto hodnotovo orientovaní a v tých skúškach Slovensko, myslím, obstálo. Vy ste predtým spomenuli tiež skúšky, že ešte nás naozaj veľa čaká, a práve preto si myslím, že ak dokončenie niečoho, tak dokončenie už ani nie tak prvej vlny, ale dokončenie historickej výzvy na šírenie stability alebo znovuzjednotenie Európy, čo sa môže dať práve pod ochranou, pod dôždikom Aliancie oveľa viac než iných inštitúcií, aj keď všetky nejakým spôsobom spolu súvisia. Preto je už aj tá naša zodpovednosť nielen za seba, ale aj za to, aby sa vôbec táto téma stala dominantou pre budúce roky v strednej a východnej Európe. Kedy sa to všetko dokončí, je veľmi skoro odhadovať alebo uvažovať, ale aby to pokračovalo, na to Slovensko musí dávať veľký dôraz a, samozrejme, aj predovšetkým kvôli sebe, ale aj kvôli iným. A v tom nie je nejaký egoizmus, v tom je zodpovednosť za seba a za iných.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán minister.

PAVOL KANIS

Obrana vlasti a ochrana života sú najvyššie hodnoty, ktoré sú vyjadrené v ústavách demokratických krajín. V našej ústave sa o vzťahu obrany vlasti a života hovorí aj toľko, že obrana vlasti je jediná činnosť, pri ktorej občan má položiť aj život. Ak je to ústavne takto riešené a berie-

me veci väzne, tak potom nemôžeme rezignovať na obranu. To nie je otázka diplomatických rozhovorov, to je otázka konkrétnych riešení v podmienkach armády v tomto štáte. Ak je krajina v takom postavení, ako je Slovensko, napriek tomu, že nikoho nepovažujeme za nepriateľa, že tu je na desaťročia, podľa nášho názoru, riešená otázka mieru, ale ak nerezignujeme na obranu, tak potom obranu musíme brať väzne. Ak nie sme zaradení v systéme kolektívnej obrany, musíme budovať štruktúry individuálnej obrany. Štruktúry individuálnej obrany vstupom do Aliancie sa stanú zbytočnými. Niektoré sa stanú zbytočnými. Teda ak viedieme spor o to, aké zdroje má dostať armáda, aké zdroje má dostať rezort obrany, tak musíme zároveň povedať: postavenie Slovenska, v akom je teraz, že nie je v tom systéme, v akom sú jeho susedia, nás stojí zbytočné peniaze. Tie peniaze by bolo možné dať na niečo iné, možno sú to peniaze, ktoré mohli byť práve na kompatibilitu s Alianciou. A v tomto sa lišime aj v pohľadoch s vojenskými expertmi zo zahraničia. Bola tu skupina z Ministerstva obrany Spojených štátov amerických vedená generálom Garrettom. Jej prístup k problému je podstatne odlišný ako náš. Spočíva v tom, že americkí experti vychádzajú z istej predstavy Európy, a preto niektoré naše štruktúry považujú za nadbytočné alebo zbytočné. Keď robíme reformu vlastnej armády, tak musíme mať veľmi jasno v týchto veciach, pokiaľ individuálna obrana a čo systém kolektívnej obrany. My nemôžeme zdieľať názory amerických expertov v tom, že toto je postačujúce vysvetlenie pre našu spoločnosť a verejnosť. My žijeme v nejakom politickom prostredí, v ktorom sa jednotlivé politické subjekty uchádzajú o dôveru občanov aj cez to, ako si predstavujú obranu tejto krajiny. To znamená, že pre nás to nie je ozaj otázka diplomatického rozhovoru. Pre nás to je konkrétné rozhodnutie, ktoré sa pretavuje do našich konkrétnych štruktúr, ktoré potrebujú konkrétné zdroje. A povedzme si otvorene, že práve toto postavenie Slovenska, v ktorom je, neumožňuje nám nastoliť našu oveľa jednoduchšiu štruktúru armády, obrany, ktorú by sme mohli spraviť, ak by sme boli v systéme kolektívnej obrany. Pre Americanov stačí, že poveda: „Tu nebude desaťročia konflikt, a preto je vám toto zbytočné.“ Ale my tento názor nemôžeme prezentovať pred vlastnou politickou komunitou, ktorá je na Slovensku.

Preto ja staviam otázku razantne a kej tej razantnosti ma nútí, že som člen vlády, ktorý bude zdopovedný, a vláda bude zdopovedná za to, či splnila tento programový cieľ alebo nesplnila. A na to splnenie máme rok 2002. Veľmi by sme si želali, keby summit bol, prirodzene, v Prahe, pretože je to veľký symbol, ale poviem aj tak, k tým špecifickám pridám – na jeseň sme robili veľké vojenské cvičenie s českou armádou. Tam sa zisťilo, že 60 percent dôstojníkov sa osobne poznávajú z účinkovania v česko-slovenskej armáde. Chcel by som počuť taký príklad, že to môže povedať niekto iný. Tie armády sú vlastne, aj keď jedna už je v Aliancii a druhá nie je, tie armády sú kompatibilné. Ak vzniknú vo východnej

MODERÁTOR

Ďakujem. Moja otázka smerovala naozaj k tomu, aby sme oddeliли takpovedajc dve veci od seba – vonkajšie vzťahy a domáce úlohy, a chcel som svoju otázkou povedať, že od tých domáčich úloh nám naozaj nemôže nikt pomôcť, tie musíme zvládnúť sami.

Moja ďalšia téma, ktorú by som rád otvoril, sa týka toho, o čom som vedel, že padne hned v úvode nášho panelu, a som rád, že moje očakávania sa naplnili, a to je otázka zdrojov. Pán minister obrany vo svojom úvodnom vystúpení povedal, že, pokúsim sa ho zacitovať čo najpresnejšie, vo vláde zatiaľ dominujú predstaviteľia, pre ktorých je dôležitejšia makroekonomická rovnováha ako obrana krajiny. Rád by som sa spýtať, svoju otázkou rozdelil do dvoch polôh. Prvá. Schvaľuje sa štatný rozpočet. Ako sú z tohto hľadiska uspokojené predstavy rezortu? A druhá, či aj napriek tomu, že vaše predstavy, o čom som presvedčený, nebudú napĺňené, či sa nedalo viac pokročiť v tom základnom a zásadnom, po čom volá Aliancia, a to je prechod od jednoročného obranného plánovania k strednodobému a dlhodobému?

PAVOL KANIS

Dost' ťažká otázka, aj preto, že tento štát nepozná nepriateľa, ale ministerstvo obrany má nepriateľa. Ten sa nazýva ministerstvo financií. A to je neustály zápas, ktorý viedieme, a radšej by som bol, keby ministerom financií bol chlap a z inej strany, ako žena z vlastnej.

A teraz väzne. Čo od nás požaduje Aliancia? Aliancia od nás požaduje to, aby naša armáda bola kvalitná a bola funkčná, a najmä aby to, čím sa zaviazáme voči Aliancii, bolo kompatibilné, bolo to kvalitné a bolo to funkčné. Čiže my zdroje potrebujeme pre našu armádu, aby bola funkčná. To nie sú peniaze pre Alianciu, to sú peniaze pre armádu tejto krajiny.

Nepoznám v Európe ministra obrany, ktorý by bol spokojný s rozpočtom. Páni vefyislanci alebo páni vojenskí pridelencie veľmi dobre poznajú problémy rozpočtu v svojich krajinách, aj problémy reforiem v svojich krajinach, pretože ich podstata je spoločná. Máme pomerne dobre preštuďované aj reformy v iných krajinách, či už sú v Aliancii, alebo nie sú v Aliancii, aj otázky rozpočtu. A je to skutočne nový historický proces, ktorý prináša podobné komplikované problémy takmer vo všetkých armádach a vo všetkých krajinách.

Je istá predstava, že krajiny, ktoré chcú vstúpiť do Aliancie, by mali mať tie zdroje asi na úrovni dvoch percent z hrubého domáceho produktu. Aliancia nestanovila nejaké číslo, ale v podstate je tu nejaký konsenzus, že je to okolo tých dvoch percent, čo naši priatelia v Čechách riešili tým, že každoročne zvyšovali rozpočet o 0,1 percenta z HDP, a tak sa dostali cez dve percentá. My sme našim rozpočtom dnes na tento rok, na rok 2001, asi na úrovni 18 miliárd, čo znamená asi 1,7 percenta z hrubého domáceho produktu. Keďže som povedal, že sú armády je historický produkt, treba aj historický čas na to, aby sa veci zlepšili. Napokon reforma je koncipovaná na desať rokov. Ale ak Slovensko chce vstúpiť do Aliancie a vláda sa drží svojho vlastného cieľa, tak potom musí mať každý jasno v prioritách tejto vlády. Ak som tu povedal, že sa viac stráži makroekonomická stabilita, ten balans makroekonomickej kvality, ja to považujem za niečo, čo je absolútne prirodené a nebola to z mojej strany dajaká výčitka. Vonkoncom nie! Len chcem povedať, že vlastne taký je život a ekonomika v transformujúcich sa spoločnostiach. Podobné problémy majú naši priatelia v Maďarsku, dajme tomu, čo sa týka toho čísla, ktoré má vyjadrovať percentá z hrubého domáceho produktu, v Poľsku atď. Vo všetkých krajinách je to podobne. Ale tie krajinu nemajú pred sebou cieľ taký časovo stresovaný, ako som uvedol ja.

Obranné plánovanie. Ešte tri vety. Práve v obrannom plánovaní sa prejavuje to, o čom hovorím, lebo obranné plánovanie má relatívne garantovať dostoitočnosť zdrojov, ako aj stabilitu zdrojov, čo práve pri úsili zachovať istý makroekonomický balans, vlastne tento balans zachováva aj tým, že sa zasahuje do rozpočtu rezortu obrany. A to je vec, ktorá nám zavážuje ruky. My sme mali tento rok nultý ročník obranného plánovania. Vznikla rada pre obranné plánovanie, vznikla smernica pre obranné plánovanie. Minulý týždeň bol vo vláde materiál, na základe ktorého sa vytvára skupina, ktorá začne metodicky riadiť jednotlivé rezorty, ako majú postupovať ohľadne obranného plánovania, pretože tu práve platí, že nielen armáda vstupuje do Aliancie, ale aj štát. Štát, ktorý bude mať obranné plánovanie.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán podpredseda vlády chcel reagovať.

PAVOL HAMŽÍK

Len párr poznámok. Ja nepoznám žiadneho člena vlády, ktorý by bol celkom spokojný so svojím rozpočtom. Samozrejme, že to, čo povedal pán minister, a tak ako to on chápe, je správne. Makroekonomická sta-

bilita a stabilita našej ekonomiky je základným predpokladom pre to, aby sme mohli zvyšovať aj rozpočet ministerstva obrany. Ja som jednoznačným podporovateľom členstva v NATO, aj zvyšovania rozpočtu ministerstva obrany, a chcem povedať z mojich skúseností z týchto posledných dvoch rokov, z rokovaní vo vláde, že vláda nemá také možnosti, ale je vnímaná na požiadavky ministerstva obrany. Tam, kde je to možné, snažia sa vychádzať v ústrety, aj keď nie v takom rozsahu, ako by si to pán minister vzhladal na naše možnosti predstavoval, ale určite si uvedomujeme tú skutočnosť, nakoľko je táto otázka prioritná, a určite si to uvedomuje aj pán ministerka financií. Avšak aby sa ekonomika dostačne stabilizovala, je potrebné postupovať možno opatnejšie, než by si to niektoré rezorty uvedomovali. Ja som presvedčený, že vytvárame podmienky na postupný rast rozpočtu ministerstva obrany v budúcich rokoch, tak aby sme sa dostali, možno nie za desať rokov, ale skôr, na tú úroveň dvoch percent z hrubého domáceho produktu.

MODERÁTOR

Ďakujem. Faktickú poznámku pán štátны tajomník.

JÁN FIGEL

Ja len v tom zmysle, že aj v európskej integrácii sa stretávame s podobnou tému – zdroje – a príom často v tom vidíme tie finančné. Samozrejme, sú dôležité, ale ešte pred tým sú tie ľudské zdroje a toto by som považoval za najdôležitejšie z hľadiska celej prípravy už či do Aliancie, či do Európskej únie, či vôbec o Slovensku a jeho perspektíve, a možno, že v budúcich diskusných častiach by sa malo rozprávať aj o týchto ľudských zdrojoch.

MODERÁTOR

Ďakujem. Na toto by som rád nadviazal, pretože to je otázka, ktorou by som sa chcel obrátiť na pána náčelníka generálneho štábu. Možno sa mi dostala do ruky nejaká správa, ktorá, nie som si celkom istý, či mi do rúk patrila, ale ja som z tej správy vychítal, že ako keby slovenská armáda stála pred dilemou, a základný rozmer tej dilemy je, do čoho investovať. Do (ak to veľmi zjednodušíme) prezbrojenia, alebo do ľudských zdrojov, to jest do toho, o čom hovoril pán štátny tajomník. Chcem sa vás spýtať, či aj vy túto polohu vnímáte ako dilemu, ako niečo, čo naozaj sa

bude musieť vybrať medzi jedným alebo druhým. Ak to veľmi zjednoduší, medzi lietadlami a personálnym manažmentom. Ďakujem.

MILAN CEROVSKÝ

Myslím si, že je to veľmi dobrá otázka, ale odpoved na ňu nie je veľmi zložitá. My to chápeme ako dilemu, ale určite si nemyslíme, že sa tieto dve veci dajú oddeliť. To znamená, my to chápeme vo vzájomnej interakcii, v kombinácii týchto dvoch faktorov. Myslíme si, že príprava ľudu na vstup do Aliancie je tu rozhodujúcou oblasťou a my jej takýmto spôsobom venujejme aj pozornosť. Je to najzložitejší, najkomplikovanejší problém, ale keď by som to povedal z hľadiska finančného porovnania, tak určite naše kalkulácie hovoria jednoznačne, že je lacnejší než ten druhý aspekt, ale ten je neoddeliteľný, ako som povedal. Pokiaľ chceme splniť podmienky akčného plánu, o ktorom som ja hovoril vo svojom vystúpení, čo je jedným z kritérií vstupu do Aliancie, musíme byť primeraným spôsobom interoperabilní, a to je práve otázka napĺnenia či účieľ interoperability, ktoré končíme tohto roku, a verím, že ich úspešne splníme, máme k tomu predpoklady, ale predovšetkým otázka začiatku otvorenia etapy plnenia partnerských cieľov, ktorá vo svojej podstate zahrňa prípravu ľudu, prípravu vo všetkých oblastiach tak, aby personálna oblasť vytvárala podmienky pre vstup do Aliancie ako celok, ale druhou neoddeliteľnou súčasťou je príprava vyčlenených sil a prostriedkov a vybavenie hlavných veliacích štruktúr technickým zabezpečením tak, aby sme rovnako splnili to, čo sa od nás očakáva, minimálne kritériá pre vstup do Aliancie. Samozrejme, že rozhodujúcou a najdrahšou súčasťou tohto technického aspektu procesu je letectvo. Pokiaľ hodnotíme partnerské ciele na budúci rok a kvantifikovali sme ich finančne, tak prakticky treba ich venovať predovšetkým na zabezpečenie zlepšenia prevádzkyschopnosti nášho letectva a protivzdušnej obrany, čo považujeme za priority z toho technického hľadiska.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán minister.

PAVOL KANIS

Je to veľmi závažná otázka, pretože má aj svoje politické súvislosti, samozrejme, a má niekoľko dimenzií. Najskôr tá dimenzia, ktorá je pri-

jemnejšia, a to je príprava ľudu. Dnes, čo sa týka ministerstva obrany, teda vedenia a čo sa týka generálneho štábu, podľa môjho názoru asi tri štvrtiny vojakov má vzdelenie už na západných škôlach. Svojho času sme si s pánom generálom zobraли zoznam všetkých, ktorí absolvovali školy na Západe, a skúmalí sme, kde sú umiestnení. Tuším až na dvoch alebo troch, ktorí odišli z armády, to boli všetko adekvátne miesta a vy napokon veľmi dobre viete, keď zastupujete jednotlivé štáty, kde sú zaradení ľudia, ktorí absolvovali vaše školy. Chcel by som toto využiť aj na podávanie vám ako zástupcom štátov, ktoré nám v tom mimoriadne pomáhajú. Ale zas treba povedať, že tie počty sú určované krajinami, ktoré nám túto pomoc dávajú, a tie počty sú stanovené niekedy na úrovni jeden, dvaja ľudia. To znamená, že tu nemôže byť dáka erupcia prípravy týchto ľudí, lebo jednoducho niet miest. To je práve vec.

Druhá vec je, začali sme doslova revolúciu v jazykových kurzoch, kde sa niekoľkonásobne vzýví počet ľudu, ktorí sú pripravovaní. Vlastne ideme na plný plyn. Iný problém je príprava ľudu, čo sa týka našich vysokých škôl. Treba otvorené povedať, že tie školy sú predimenzované, tie školy sú na väčší štát, ako je Slovenská republika. Vysoká škola letecká v Košiciach bola školou, ktorá vychovávala, pripravovala všetkých československých letovcov. Ak sa štát rozdelil, tak tu prirodzeno vznikla isté napätie, či štát potrebuje takú školu a v takom rozsahu. Tu dochádza k historickým kvalitatívnym zmenám. My ako malý štát musíme zrejme aj v príprave overať viac kooperovať, spolupracovať s inými štátmi, pokiaľ ide o aj prípravu.

Další klúčový problém: chceme prejsť na systém, aby prijem profesionálneho vojaka bol závislý od hodnosti. Dnes sú tu systémy, ktoré nie sú adekvátne tomu, kam chceme ísť a čo chceme dosiahnuť. Zmena tohto systému, prejsť na príjem len na základe hodnosti, ak bude kontinuita politiky, potrvá minimálne sedem rokov! To znamená, že niektoré veci sa tu nedajú zmeniť tak, ako by sme si želali. My nerobíme jednu reformu, ale asi desať naraz. Boli prijaté zákony v roku 1997, ktoré umožnili vnútorný pohyb v armáde. Za minulé volebné obdobie pribudlo okolo 400 plukovníkov v slovenskej armáde. Neuvieteľne. 400 plukovníkov v minulom volebnom období za štyri roky! To znamená, že treba naprosto premeniť jednak zákony, ktoré tu dosiaľ pôsobia, mechanizmy, nový kariérom poriadok. Na tom všetkom sa robí, povedal som to vo svojom úvodnom slove. Práve preto, že sa nedali niektoré veci, dnes sме v časovom strese, lebo v krátkom čase musíme vyriešiť veľké množstvo problémov.

MODERÁTOR

Ďakujem pekne. Práve od posledných dvoch viet by som sa rád odrazil azda k poslednej téme, ktorú si preberieme medzi sebou, kým dáme

príležitosť aj vzácnym dámam a pánom. Povedali ste, pán minister, že tu bude treba prijať niekoľko, teda veľa zákonov, aby sa veci upravili tak, ako sa majú. Práve k tomu smeruje moja posledná tematická otázka. Oslivil by som hou pána štátneho tajomníka. Bol zhruba pred dvoma týždňami rokováť o plnení aktualizovaného akčného plánu. Mám na mysli posledné dva rozmytery, dimenzie akčného plánu pre členstvo: bezpečnosť a legislativa. Spomíнал, že v najbližšom čase by mal vzniknúť špeciálny úrad, ktorý by sa bezpečnostnej problematikou zaoberal. Spomínal aj to, že je potrebné zdynamizovať prijímanie. Napriek tomu ako ľahk sa nemôžeme zbaviť pocitu, že predsa len v právnom poriadku Slovenskej republiky zbytočne dlho prežívajú niektoré zákony, ktorých zmena nepotrebuje žiadne dodatočné zdroje, finančné ani ľudské, ale potrebuje, povedal by som, pozorný prístup a koncentráciu a politickú vôľu. Bol by som rád, keby pán štátny tajomník povedal, či sa v tomto smere mylím, alebo má podobné pocity.

JÁN FIGEL'

Tak, z pocitov nevyžijeme a dôležité sú fakty. Ten nás plán pripravuje, samozrejme, zahŕňa aj legislatívnu. Ešte rozsiahlejšie je to v európskej integrácii. Chcem však povedať, že veľmi veľa sa odvíja od základnej zásadnej zmeny, od zmeny základného zákona tohto štátu. To je ústava republiky. Bola časovo posunutá a to je politická záležitosť. Následne sa stala aj právnu v tom zmysle, že niektoré zákonné akty s tím súvisia, aj otázka vysielania našich ozbrojených síl do zahraničia a iných súvislostí.

Ten úrad, ktorý ste spomínali, pôvodný plán bol, že do konca roka by mal fungovať. Vyzera, že to sa asi nestihne, ale je to dôležité z hľadiska kompatibility ochrany našej dokumentácie, inštitúcií, osôb, preverovania osôb, to, čo vytvára dôveryhodnosť v komunikácii o najtajnejších, prísně tajných, dôverných informáciách. To všetko potrebuje novú kategóriáciu aj u nás. My tie zmeny potrebujeme veľmi často. To je častý jav beztak, lebo prechádzame transformáciou z minulej doby, alebo z takých poloreform, do čohosi moderného, funkčného, dobre kompatibilného s vnútornou a vonkajšou štruktúrou. A zároveň, ak to tak vni-mame, tak nám to vytvára tú kompatibilitu, a preto sa mi zdá, že dynamika v prijímaní nových rozhodnutí, vytváraní nových podmienok, nám rieši aj dedičstvo, či staršie, či mladšie, aj zároveň vytvára dôveru a súlad s tým fungovaním, ktoré potrebujeme, či už v Aliancii, alebo v Európskej únii. A opakujem, že tie pocity tu nestacia. Zdá sa mi, že ten polčas je aj o tom, že sú dva roky po voľbách, dva roky pred voľbami, ale aj o tom, že niektoré zásadné rozhodnutia sa musia urobiť a od-

nich sa odvinú aj tie čiastky, ktoré sú potrebné v jednotlivých či rezortoch, alebo politikách.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán minister chcel krátko o bezpečnostnom aspekte.

PAVOL KANIS

Kedže túto konferenciu pripravovalo aj ministerstvo obrany a je to otázka, ktorú nastolil pán štátny tajomník, otázka Národného bezpečnostného úradu, súvisí to aj s personálnymi zdrojmi, nemôžeme obísť (hovoríme otvorene o veciach) ani taký problém, ako sú bezpečnostné previerky. My máme to šťastie, že všetky, aj najkomplikovanejšie problémy môžeme riešiť, diskutovať o nich, pripravovať sa na ich riešenie v úzkej spolupráci s troma našimi susedmi. Chcel by som podakovať zástupcom našich troch susedov, Poľskej, Českej, Maďarskej republiky, že nás proces pripravy bez nich by bol oveľa zložitejší a musal by mať oveľa dlhšie trvanie. Chcem oceniť, ako práve tieto tri krajinu nám pomáhajú vo veciach, ktoré oni museli riešiť, a istým spôsobom nám aj radia, ako to urobiť lepšie alebo rýchlejšie práve na základe ich skúseností. A aj skúsenosti s bezpečnostnými previerkami sú pre nás mimoriadne podnetné, lebo ide o záležitosť, ktorá je skutočne absolútne prioritná. Problem je v tom, že práve v tejto otázke dochádza k striedaniu dejín. Nás princip je, že vstupom do Aliancie má vstúpiť do týchto štruktúr aj zo Slovenska nová generácia. Myslim si, že sa to podarí, ale zároveň zdôrazňujem, že aj generáli musia odchádzať dôstojne. Možno ti mladí, ktorí prichádzajú, prichádzajú z týchto pomerov a tí, ktorí majú istý vek, sú aj zo starých pomerov a túto vec treba doriešiť v intenciách tých kritérií, ktoré Aliancia má, ale zároveň aj vzhľadom na to, čo mnohí z tých, ktorí odidú, urobili pre vybudovanie Armády Slovenskej republiky.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán podpredseda vlády je viac známy ako človek, ktorý vo vláde zodpovedá za prijatie a akceptáciu *acquis communautaires*, ale určite existuje oblasť a sféra, ktorá by sa dala nazvať ako *acquis Aliancie*. Rád by som poznal aj názor pána podpredsedu, ako hodnoti doterajší pristupový proces práve aj z legislatívneho hľadiska približovania sa k Aliancii.

PAVOL HAMŽÍK

Samozrejme, že nemožno hovoriť o nejakom *acquis* v tom zmysle, v akom ho poznáme v Európskej únii, ale určite je aj tu potrebné zlaďovať legislatívnu, napríklad v oblasti interoperability obranného plánovania. Ďalej sú tu určité zásady, z ktorých vychádza Aliancia, ktoré sú týkajú demokratického civilného riadenia ozbrojených síl a ich kontroly. Čiže to sú otázky, ktoré bezprostredne súvisia s legislatívnym rámcem transformácie Aliancie. My sme o týchto otázkach viackrát hovorili. Je to vec skôr ministerstva obrany, pán minister môže byť viac špecifický ako ja. Ja môžem potvrdiť len toľko, že z mojich poznatkov je tu určitý legislatívny rámc a je potrebné naplniť tieto legislatívne zmeny nie až po vstupe do Severoatlantickej aliancie, ale intenzívne na nich robiť už teraz, pretože rok 2002 je veľmi blízko.

MODERÁTOR

Ďakujem. Teraz by som rád poskytol priestor vám, aby ste položili otázku, vyslovili poznámku, prezentovali stanovisko, ak sú takéto záujmy. Nech sa páči.

VLADIMÍR DULLA

Pán minister obrany označil naše ministerstvo za nepriateľa. No. Je to vec názoru. V žiadnom prípade ministerstvo financií nie je žiadnemu ministerstvu nepriateľom. Bez ohľadu na jeho pôsobnosť a úlohy. Možno dochádza k nepochopeniu niektorých otázok. Určite nie všetci zamestnanci ministerstva financií sú schopní pocopíť celú šíru problematiky obrany a bezpečnosti štátu, ale rovnako určite nie všetci zamestnanci ministerstva obrany sú schopní pocopíť problematiku verejných finančí. Čiže sme na tom zhruba rovnako. Odbor financovania obrany a bezpečnosti štátu, ktorý tu zastupujem, je len jedným z mnohých. Urobili sme, čo sme dokázali. Viac sme dokázať nevedeli. Keby sme vedeli, určite by ten výsledok bol lepší.

K poznámke osoby ministra ženského, mužského pohlavia. Prípomienim rok 1994, keď pán minister mal za kolegu muža a z inej politickej strany. Takisto nebol z nás šťastný. Takže je bezpredmetné sa doňaňovať takýmito označeniami.

Poviem jedno. Sme na tom rovnako všetci. Aj my zápasíme s problémom, či investovať zdroje štátneho rozpočtu do zvyšovania kvality per-

sonálu, teda do ľudských zdrojov, jeho rozvoja, alebo do materiálnych prostriedkov rezortu. Veľmi radi by sme privítali v záujme zvýšenia vzájomnej pochopenosti, keby sme sa aj my mohli zúčastniť takého vzdelenia v zahraničí, ako absolvovali zamestnanci alebo osoby s príslušnosťou k rezortu obrany. Keďže máme každý iné zdroje vzdelenia, tak veľmi ľažko sa stretávame v názoroch. Pomohlo by nám to. Možno by pán minister vedel, ako presvedčiť práve pani ministerku, aby aj nás pustila, nielen tých, ktorí majú na starostu Európsku úniu a OECD. Takže je to vec vzájomného pochopenia a hľadania možností v rámci tých zdrojov, ktoré v rámci verejných financií vo všeobecnosti sú. Myslime si, že spolupráca na tej úrovni odborných útvarov, jednotlivých rezortov je veľmi dobrá a nie je najštástejšie ju takto kategorizovať prázdnymi vyhlášeniami.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán minister veľmi stručne.

PAVOL KANIS

Myslim si, že aj toto vystúpenie ukázalo, akí vážni sú ľudia a ako vážne rozmyšľajú ľudia na ministerstve financií, takže ten vtip, ak ste zobraли vážne, chcel by som ho vrátiť naspäť, bol to vtip ako adekvátna metafora k našim vzťahom.

MODERÁTOR

Pán štátny tajomník.

JÁN FIGEL

Vtipkovala je ľažké, možno figlovať je ľahšie. (Smiech.) Chcem dodať, že práve kvôli komplexnosti bezpečnosti alebo obrany štátu sa mi javí, že je potrebné povedať aj to, že vláda je schopná a rozhodnutá považovať PRENAME za rozvojový program, že časťky, ktoré doň pôjdú, pôjdú aj z mimorozpočtových zdrojov, z privatizácie, a že do ľudských zdrojov alebo ich rozvoja patrí aj tristo miliónov korún, ktoré dostáva výstavba a regionálny rozvoj pre armádne byty alebo bývanie, a to číslo potom

vyzerá lepšie. Ten komplexnejší pohľad je už o niečo lepší. Tak o to som chcel zlepšiť ten obrázok vojenského alebo obranného rozpočtovania, ktorý ak sa chápe komplexnejšie, je o niečo lepší.

MODERÁTOR

Ďakujem. Nech sa páči ďalší?

JURAJ STERN

Mali sme možnosť vypočuť si domáce úlohy, ktoré musíme urobiť voči zahraničiu, ale aj dovnútra. Mne tu absentovala ešte jedna domáca úloha, a to je občan. Odznelo tu v úvodných vystúpeniach, že asi 50 percent občanov Slovenska podporuje vstup do Aliancie, a bolo povedané, že je to málo. Ja by som rád počul, čo sa robi a čo sa hľavne bude robiť, aby sme mali nie 50, ale aby sme mohli hovoriť o 65, možno o viacero percentách občanov, ktorí podporujú vstup do Aliancie.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán minister.

PAVOL KANIS

Vidím to riešenie jednak v oblasti politiky a jednak v oblasti konkrétnej mediálnej činnosti. Pokiaľ ide o mediálnu činnosť, bol pripravený osobitný program v spolupráci s ministerstvom zahraničných vecí, ktorý sa realizuje a ktorý, verím, že sa už pozitívne prejavil. Na druhej strane za rozehodujúce považujem riešenie v oblasti politiky. Slovensko sa často rozdeľovalo aj v týchto otázkach medzi vládnú koalicu a opozíciu. Myslím si, že tu ide o spoločný životný záujem tejto krajiny, a preto delenie v tejto otázke v nejakých dramatických podobách je nenáležité. Som presvedčený, že tu treba tak pri bezpečnostnej stratégii, pri obrannej stratégii dosiahnuť čo najväčší a najširší konsenzus zástupcov politických strán, ktorí sedia v parlamente. Toto je riešenie, ako možno potom dosiahnuť aj takú kvalitu vo verejnej mienke, čo sa týka vzťahu k vstupu do Aliancie, že nebude problémom argumentovať aj týmto, ale myslím, že my by sme tiež mali vychádzať zo skutočnosti takej, aká je.

Často používame porovnanie s Českou republikou. Dovolim si ho spraviť aj teraz. Česká republika dva roky pred prijatím do Aliancie v prieiskume verejnej mienky mala asi túto hodnotu: 36 percent sa vyjadrielo za vstup Českej republiky do Aliancie. 36 percent dva roky pred vstupom do Aliancie! Ak by sme mali byť prijati niekedy v roku 2002, tie hodnoty máme podstatne vyššie. Naše najnižšie hodnoty boli v čase konfliktu na Balkáne, konkrétnie v čase bombardovania Juhoslávie, kde sme sa dostali na historicky spodnú hranicu, a to bolo 25 percent podpory. A vy veľmi dobre viete, že osvedčenie vlády v rozhodnutí povolí prelety a transporty, čo bolo takpovediac dôkazom toho, že teda vláda to myslí väčšie so vstupom do Aliancie a teda zdieľa hodnoty a aj isté názory na riešenie problémov, sme zaplatili tvrdým poklesom aj autority a, samozrejme, aj vstupu do Aliancie. A v priebehu niekoľkých mesiacov sme sa dostali v podstate na tie hodnoty okolo 45 až 50 percent, a to máme ešte stále nejaký čas pred sebou. Považujem za mimoriadne dôležité, aby aj najsilnejšia opozičná politická sila Hnutie za demokratické Slovensko pokračovalo ďalej v tej ceste, čo sa týka vzťahu k Aliancii, kde verejne na svojom sneme, a myslím si, že viackrát cez svojich predstaviteľov, vyhlásilo to, že takisto ich stratégickým cieľom je vstup do Aliancie, ako to manifestovali už v prvej vláde, v ktorej boli. V tom vidím klúč, aby bola na Slovensku jednoznačná väčšina za vstup Slovenskej republiky do Aliancie. Som presvedčený, že vzhľadom aj na nové reality, aj politickej, a vzhľadom aj na nové európske reality, toto je cesta, po ktorej treba ísť. Vstup do Aliancie nebude úspechom len tejto vlády alebo dajakej inej, ale bude úspechom Slovenska. Teda vždy nejakej vládnej zostavy, ako aj opozície. Zodpovednej opozície.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán štátny tajomník.

JÁN FIGEL'

Chcel by som povedať, že pred niečo vyše týždňom sa uskutočnilo školenie prej väčšej skupiny aktivistov, v podstate stredoškolských učiteľov, profesorov, ktorí z päťdesiatich by mali cez multiplikáciu svojej prípravy narástať na skupinu vyše tisíc dvesto ľudí na celom Slovensku, ktorí budú v rámci vyučovania, vyučovacieho procesu preďovšťkým na stredných školách, ale aj na univerzitách, šíriť poznanie o bezpečnosti, o jej komplexnom charaktere, o Aliancii a celkových európskych súvislostiach. Som si istý, že to veľmi pomôže.

Po druhé, mimovládne organizácie a inštitúcie celkovo sa môžu hlašovať do tohto procesu cez projekty, ktoré sú schvaľované aj vo vládnom výbore pre prípravu na vstup do NATO PRENAME, kde v tom rozmedzi, ako vláda schválila isté čiastky, možno na tom participovať.

A po tretie, jedna drobnosť, ktorá naznela na úvod. 70 percent v deväťdesiatom siedmom za NATO. Ak sa Aliancia chápe odtrhnutu, možno ten výsledok nie je taký a určite nie je taký, ako keď sa chápe ako súčasť celej hodnotovej orientácie spoločnosti. Ak sa to vtedy jasne spojilo s možnosťou priamej volby prezidenta s tým, že sa na Slovensku vystupuje nový, silný demokratický inštitút, tak tých 70 percent sa spájalo aj vo vizii tejto orientácie. To platí aj do budúcnosti. Ak by niekto v tejto krajinе vyvolal referendum kvôli tomu, aby ju skúšal, či do NATO, či nie do NATO, bude to skúška aj o iných súvislostach, o hodnotových princípoch, a vtedy som si istý, že obstojime. Ak by niekto na tomto chcel postaviť orientáciu spoločnosti. Tie štatistické percentá, samozrejme, hovoria o tom, že polovica, ale ak to budeme dávať dokopy, čo je dôležité, s inými vecami, tak Slovensko patrí do priestoru nielen Višegrádu, ale aj euroatlantického.

MODERÁTOR

Čas, ktorý sme mali na tento úvodný panel, sa skončil. Rád by som ešte raz podakoval pánovi podpredsedovi vlády, pánovi ministrovi, štátному tajomníkovi a pánovi náčelníkovi generálneho štábhu za to, že prišli na dnešné stretnutie. Vám by som sa chcel podakovať za účasť a láskovú pozornosť. Náš seminár bude pokračovať druhým panelom.

—TLAČOVÁ KONFERENCIA—

MODERÁTOR

Vitam podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre integráciu pána Pavla Hamžíka, ministra obrany Slovenskej republiky pána Pavla Kanisa, štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pána Jána Figela a náčelníka Generálneho štábhu Armády Slovenskej republiky pána generálporučíka Milana Cerovského.

Cieľom tejto konferencie je prezentovať ambície Slovenskej republiky v prístupovom procese do Severoatlantickej aliancie. Konferenciu organizuje ministerstvo obrany a nadácia Friedrich Ebert Stiftung. V konferencii v dvoch základných paneloch sa prediskutovávajú politicko-bezpečnostné súvislosti členstva Slovenskej republiky v Severoatlantickej aliancii a sociálne a ekonomické súvislosti členstva.

Vzhľadom na to, že nemáme dostatok času, nebudú naši hostia hovoriť všetci. S úvodným vystúpením by som poprosil iba podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre integráciu, aby stručne v troch minútach zhodnotil doterajší priebeh konferencie. Potom vám bude daný priestor na otázky. Prosím vás pekne, celý priebeh konferencie sa natáča, takže čakajte, až vám naše asistentky dajú mikrofón. Prosím, páni podpredsedci.

PAVOL HAMŽÍK

Ďakujem. Chcem privítať tento počin organizátorov, ministerstva obrany aj Friedrich Ebert Stiftung. Myslím si, že je dôležité a že je to aj súčasťou komunikačnej kampane voči verejnosti, vymeniť si názory. Treba hovoriť o dôležitej otázke, ktorá je jednou z prioritných zahraničnopoliitických úloh Slovenska, jej súčasnej vlády, ale aj celého politického spektra. Ide o otázku zaručenia bezpečnosti nášho štátu aj do budúcnosti.

Je dobré, že na túto konferenciu boli pozvaní aj zástupcovia zo zahraničia. Zúčastňujú sa jej zástupcovia vývyslanectiev jednotlivých členských štátov NATO, aj zástupca NATO v Bruseli.

Táto úvodná časť jednoznačne potvrdila vo vystúpeniach všetkých účastníkov úvodného panelu, že si uvedomujeme všetky zložitosti naplnenia tejto priority, že si uvedomujeme aj zložitosti tej cesty, ktorú sme prešli od madridského summitu NATO cez washingtonský summit až do dnešných dní, uvedomujeme si, že sice rozhodnutie o rozšírení NATO bude politické, ale že je potrebné splniť technické kritériá. Tie vystupujú do popredia omnoho viac po tom, čo vstúpili do Severoatlantickej aliancie naši susedi, teda Česká republika, Maďarsko a Poľsko. Azda môžeme povedať aj to, že si uvedomujeme, že treba udržať ten vývoj, ktorý nastal po septembri 1998, ako politický, tak aj ekonomický, že je potrebné, aby Slovensko aj po volbách v roku 2002 malo dôveryhodnú vládu, dokonca predpoklad pokračovania tohto vývoja je jednou z dôležitých podmienok rozhodnutia Severoatlantickej aliancie v roku 2002 o prizvani Slovenska, ktoré je možné dnes považovať za jedného z najpravdepodobnejších kandidátov pre budúce rozšírenie Severoatlantickej aliancie.

MODERÁTOR

Ďakujem podpredsedovi vlády. Dámy a páni, vaše otázky. Nech sa páči.

PETER STANO

Pán minister obrany, vy ste počas diskusie spomíinali, že Slovensko má záujem o členstvo v Severoatlantickej alianci a nazvali ste ju účinnou a efektívnu organizáciou. Ako chcete presvedčiť oponentov, že je to naozaj účinná organizácia, oponentov, ktorí argumentujú napríklad tým, že počas kosovskej krízy Severoatlantická aliancia zlyhala, čoho

TLAČOVÁ KONFERENCIA

argumentom je súčasná situácia v Kosove a napríklad aj nastávajúce komunálne voľby.

PAVOL KANIS

To je vec názoru, kto zlyhal, ale to, čo sa udialo v Bosne a Hercegovine, bola strašná skúsenosť aj medzinárodného spoločenstva o tom, kam dospejú veci, ak sa do nich účinne nezasiahla. Aj Bosna a Hercegovina začínala nenápadne, až keď bolo vraždenie neúnosné, tak Aliancia do toho zasiahla. A môžeme mať na to rozdielny názor, ale ak by Aliancia nezasiahla do Bosny a Hercegoviny, tak nepochybne by tam boli iné pomery a stalo by to krajinu strašne veľa životov. Myslím si, že práve skúsenosť z Bosny a Hercegoviny bola tým zdrojom, aby v prípade Kosova sa neopakovala situácia, že sa Európa prizerala, ako sa tam vraždia ľudia. Číža ten zásah napriek tomu, že neprinesol dajakej jednoznačné výsledky, sám generálny tajomník Aliancie George Robertson práve v čase konfliktu povedal, že nie je problém prísť do niektoréj krajiny, ale ak odtiaľ odísť. Ten problém tu stále je, no myslím si, že ten zásah po tom, čo sa tam všetko udialo, jednoducho bol namiest. Ako ho kvalifikujú jednotliví vojenski experti, to je druhá vec. Dopracať sa k pravde, či ten zásah bol účinný, aj v konflikte s juhoslovanskou armádou, alebo neboli, to by som ponechal aj na dejiny a nielen na to, či to jednoznačne niekto schvaluje, alebo jednoznačne odsúdi.

Naša vláda priniesla značnú obetu, že sa rozhodla podporiť prelety a transporty cez naše územie. Napokon sa ukázalo, že dnes to je jeden z hlavných argumentov našej dôveryhodnosti v Alianci. Aj keď sa pán premiér v tom čase vyjadril, že nie sме členom NATO, ale správame sa de facto, akoby sme boli členom, možno to bolo pre niekoho silné, myslím si však, že na tom vláda získala, ako sa športovo hovorí, dobré body.

Presvedčanie našej verejnosti iste nemôže byť len na základe toho, aká bola bojová účinnosť alebo aké boli vojenské výsledky toho zásahu. Môžeme hovoriť aj o iných oblastiach. Česká republika tento rok získala investície vo výške šesť milárd amerických dolárov. Môže si to pripisovať vláda, akú robí dobrú politiku, ale všeobecne poznanie je také, že nepochybne sa veľmi pozitívne prejavilo to, že Česká republika sa stala členom Aliancie, stala sa bezpečnou krajinou a bezpečnou aj pre kapitál. Ak si zoberieme Slovensko, ktoré má deficit zahraničného kapitálu, myslím si, že Slovensko tvrdzo ekonomicky zaplatilo za to, že sa v predchádzajúcom období nedostalo do Aliancie. To je súvislosť aj k problémom, ktoré najviac trápia slovenského občana. Slovensko nie je izolo-

vané od tohto sveta. Integračné procesy, ktoré prebiehajú, začínajú aj v bezpečnostnej oblasti a ekonomická nie je od nich odtrhnutá. Teda ak budem presvedčať zoči-voči občanov, budem hovoriť aj o týchto súvislostiach.

MODERÁTOR

Ďakujem pánu ministru. Ďalšie otázky, prosím.

STANISLAV KUCHÁR

Pán minister, ja by som nadviazal na to otázkou. Vy ste vo svojom prejave povedali, že ak by Slovensko neotvorilo svoj vzdľšný priestor, možno by situácia v Kosove vyzerala inak. Nepovažujete takéto slová za určitú formu nátlaku na NATO, alebo je teraz vhodné voľiť ostrejší tón a nebyť v úlohe prosebníka?

PAVOL KANIS

Neviem, čo myslíte, či nátlak, či prosebník. To nejde dokopy. Ak myslíte nátlak, tak je to skôr bližšie k tomu, čo sledujem ja. No fakt je jednoznačný, ak by Slovensko neotvorilo priestor, tak celá operácia by bola poza Alpy. To je predsa evidentné. Švajčiari a Rakúšania ne povolili prelety ani transporty, cez Ukrajinu sa asi nedá, samozrejme, to znamená, že bránonu bolo Slovensko. Takže celá operácia by išla celkom iným smerom. Poza Alpy, cez Taliansko. Taktô išla aj zhora, samozrejme.

STANISLAV KUCHÁR

...s tým až teraz? To sa vedelo už vtedy.

PAVOL KANIS

Ja si myslím, že pri tejto prezentácii treba pripomenúť aj hosťom niektoré skutočnosti.

MODERÁTOR

Ďakujem. Upozorňujem novinárov, že majú hovoriť na mikrofón. Ďalšia otázka, prosím.

OLGA BAKOVÁ

Pán minister, vy ste hovorili, že Slovensko v podstate vyradili pred madridským summitom politické kritériá. Nemyslite si, že v súčasnej situácii by nás mohli opäť vyradiť politické kritériá? My sa obávame, či naplňime brannobezpečnostné kritériá, ale ten politický problém tu ostáva. Sme pred referendom, preferencie HZDS a SNS stúpajú.

PAVOL KANIS

Na madridskom summitu Slovensko bolo, myslím, jedinou krajinou, ktorú ani nespomenuli. Nemôže byť nič horšie, ako keď krajinu ani nespomenú, ani v takom, ani v onakom zmysle. Ako keby sme ani neexistovali. Máme krásny zážitok s generálom, keď sme boli v Central Parku v New Yorku a išli tam babičky, a keď zbadali vojakov, opýtali sa ho, odkiaľ je. Generál hovoril: „Zo Slovenska.“ A tie babičky v úzase: „Aha, to je tá čierna diera v Európe!“ Tak to je taká naša konkrentná skúsenosť z New Yorku v čase washingtonského summitu.

Nemyslím si, že by nám hrozili nejaké politické kritériá. Teraz je tu vláda, ktorá si dala za cieľ vstup do Aliancie. Iste, referendum je akcia, ktorá rozkýva trochu medzinárodné vedomie o Slovensku. Uvidíme, ako sa to skončí, ale my tu stále rozprávame, že referendum takpovediac nezamotá slovenskú politickú scénu, a sme presvedčení, že táto vláda dovládne do roku 2002 a volby budú v normálnom termíne, tak ako by to malo byť. Čiže vašu otázkou, samozrejme, chápem. Ak by došlo k premenie tejto medzinárodnopolitickej liníe, ktorú prezentuje táto vláda, a bezpečnostnej liníe, no tak nepochybne by Slovensko malo veľké problémy. Ale keďže my si uvedomujeme aj relativitu politických riešení, relativitu vlády, to je vec, ktorá bez ohľadu na to, aká je vládna koalícia, je vecou života tejto krajiny. A myslím si, že to, čo sa udialo v Juhoslávii, pád Miloševiča, skutočnosť, že Miloševiča neporazili krajinu Aliancie, ale vlastní občania, to je fakt, ktorý by možno bolo treba premetnúť aj do postavenia Slovenska v júli 1998, alebo cez leto 1998, kam sa Slovensko rútilo v lete 1998. To nie je násilná súvislosť, a myslím si, že aj sám veľký aktér tejto drámy Slovenska v minulom období si to zrejme uvedomuje.

MODERÁTOR

Ďakujem. Ďalšie otázky.

PETER PETRUS

Pán štátny tajomník Figel vo svojom vystúpení okrem iného povedal jednu veľmi dôležitú vec, že bude treba v krátkej dobe prijať zákon o ochrane utajovaných skutočnosti. Ide o veľmi citlivú záleženosť, na ktorú štruktúry NATO dávajú veľký pozor. Chcel by som sa spýtať, v akom štádiu rozpracovania je tento zákon a kedy by asi mohol byť prijatý, v akom časovom horizonte.

A na pána ministra v tejto súvislosti podotázka, ako je rezort, respektive špičky rezortu, dôstojníci pripravení na tento zákon, pretože vieme, že naši susedia, či už Maďari, Poliaci alebo Česi, mají trošku problémy pri realizácii týchto zákonov.

JÁN FIGEL

Najprv by som začal dodatkom k tej prvej, najprvnej otázke, že podľa niektorých politikov alebo aj názorov NATO v Kosove zlyhalo. NATO nezlyhalo. Ak niečo zlyháva, je to medzinárodné spoločenstvo. Úlohou vojenskej operácie Aliancie bolo zastaviť krvavý konflikt, oddeľovať bojujúce strany, zastaviť etnické čistky, ktoré prebiehali vo veľkom rozsahu, a nasledujúcou úlohou medzinárodného spoločenstva pod vedením OSN je vrátiť Kosovo do civilného režimu, do vlastnej správy, a nájsť odpovede na všetky súvisiace otázky. A to je už šírsia úloha. Rád by som podčiarkol, že z nášho politického pohľadu Aliancia v Kosove nezlyhala.

K tomu Národnému bezpečnostnému úradu a previerkam a novému zákonom o utajovaných skutočnostiach. Modernizáciu potrebujeme, ona smeruje aj ku kompatibilite, a zákon je v gescii ministerstva vnútra, samozrejme, citlivo zasahuje do všetkých rezortov, do celej štátnej správy, a z toho, čo viem, je pripravený na medzirezortné konanie a následný legislatívny proces s tým, že nie je stanovený zásadný termín, aj keď pôvodne očakávania boli, že do konca roku to zvládneme. Doterajšia príprava ukázala, že progres prebieha, na dynamiku je vždy priestor, ale myslím si, že budúci rok by mal byť rozhodujúci z hľadiska fungovania novej legislatívy, spolu s úradom a praxou preverovania.

PAVOL KANIS

To je jedna z najdôležitejších vecí, ktoré treba zvládnuť, aj keď nie sme v Aliancii, aj v súvislosti so zákonom o informáciách, ktorý vstúpi do platnosti. Bude účinný od 1. januára. Ten zákon je sám osebe skúškou aj týchto rezortov, pretože princíp, čo nie je tajný, je verejný, je síce jednoduchý, ale z hľadiska množstva rôznych dimenzíí v činnosti takých rezortov, ako je obrana, ako je vnútros, ako sú spravodajske služby, tak na to treba byť pripraveni. My sa na to pripravujeme, samozrejme, istou sústavou našich vnútorných noriem. Tu by som zároveň podotkol, že sme boli niekoľkokrát svedkami aj v posledných dňoch toho, že sa cituje z materiálov, alebo sa hovorí o materiáloch, ktoré sú v režime utajenia, a piše sa o nich verejne. Kedže mám rád novinárov, chcem povedať, že po 1. januári budeme v týchto veciach postupovať veľmi konzistentne, pretože aj keď často tvrdíte, že to pochádza zo zdrojov blízkych ministerstvu obrany a nasleduje dezinformácia, tak jednoducho si to budeme musieť vyriešiť. Hovorím o tom veľmi vážne, pretože od 1. januára chceme prejsť na ministerstvo obrany na nový systém.

MODERÁTOR

Ďakujem. ČTK.

MIRO KERN

Chcel by som sa spýtať, či ste schopní, pán minister, pán podpredseda vlády, nejakým spôsobom zaručiť Alianciu, že aj v prípade, keď Slovensko vstúpi do NATO, bude táto vláda, respektíve ďalšia vláda, schopná takých rozhodnutí, ako to bolo v prípade Kosova, lebo pokial viem, tá vláda nehlasovala ani o preletech jednohlasne, a či budeste schopní presvedčiť obyvateľstvo aj o takých hálikových operáciach, aké boli v Kosove?

PAVOL HAMŽÍK

Myslim si, že som sa tejto témy dotkol na začiatku aj na konci svojho vystúpenia. Ide tu skutočne o udržanie vývoja, ktorý nastal po septembri 1998, vývoja, ktorý znamená zásadné zvýšenie dôveryhodnosti Slovenska a zvýšenie dôveryhodnosti aj vlády. Je to úloha jednak aj členov vlády,

samozejme, k tomu prispieť, ale predovšetkým tých politických subjektov, ktoré vytvorili túto vládu koalíciu, a o tom musí byť aj vnútorná diskusia, pretože dnes to zatiaľ vyzera tak, že dôjde, alebo mohlo by dojsť, k zásadnej zmene vlády po voľbách v roku 2002 a s takouto prípadnou zmenou sú spojené určité pochybnosti aj o dôveryhodnosti a o ďalšom vývoji, pretože hovoríme o subjektoch, ktoré vlastne v rokoch 1994 – 1998 svoju dôveryhodnosť stratili. Číze je tu otázka vnútornej diskusie súčasnej koalície, jej vzájomného posilňovania a zvýšenia akcieschopnosti, zvýšenia vzájomnej dôveryhodnosti. Na druhej strane, bolo to tu spomnenuté, že v podstate zásadné alebo najdôležitejšie subjekty sa hlásia nielen k členstvu v EÚ, ale aj k členstvu v Severoatlantickej alianci. Hlásia sa k tomu aj HZDS. Samozrejme, že nestáči sa hlásiť, pretože aj v minulosť sa koalícia ku všeobča hlásila, ale robila kontraproduktívne kroky. Treba presvedčiť, že prihlásenie sa k tejto priorite je skutočne súčasťou politiky aj opozičných politických subjektov, a tu plne súhlasím s tézou, ktorú spomienul pán minister Kanis, že je potrebné o týchto otázkach začať neskôr azda aj intenzívne rokovať s opozíciou.

O otázkach, ktoré sa týkajú zahraničnopolitickej priorit, si myslím, že na to dozrel čas a je potrebne vytvárať podmienky aj takýmto spôsobom pre pokračovanie vývoja, pretože nejde o jednotlivé politické subjekty, ale ide o bezprostredný záujem Slovenska. Ja by som povedal aj životne dôležitý záujem Slovenska a jeho občanov. Občanov musíme o tom presvedčiť a politicky sa musíme správať zodpovedne, či patríme ku koalícii alebo k opozícii.

PAVOL KANIS

Položili ste vlastne dve otázky.

K tej prvej, čo sa týka rozhodovania vlády, ako to občan chápe, ako sa mu veci javia a ako ho presvedčajú aj aktivity v týchto momentoch, a to aktivity Spojených štátov amerických a Aliancie. To je jeden moment. Druhý moment je, že toto rozhodovanie bolo prvykrát. Prvykrát sa takto rozhodovalo, hoci už predtým Mečiarova vláda v podstate dávala takisto súhlas na prechody cez Slovensko. Keďže to bolo prvykrát, tak to bola aj prva skúsenosť, ako funguje Aliancia, pretože bola tam aktivita Spojených štátov amerických a aktivita Aliancie. A to vychádzza zo rozdielneho legislatívneho základu v prípade Američanov, kto jednoducho takpovediac, čo môžu americke vojská robiť. A tento postup bol rozdielny. Preto tam vznikalo isté napätie, že vlastne čo to je. Ale napokon sa to, podľa mňa, vyriešilo a to rozhodnutie bolo prijaté.

Čo sa týka druhej otázky, je to otázka, samozrejme, politickej stability a majú všetci pravdu, ktorí hovoria, že naše vysvetľovanie, čo teda Slovensko získa vstupom do Aliancie, musí obsahovať, čo získá, ale my musíme vysvetľovať aj to, čo Slovensko a jeho občania stratia, ak by sa zvrátila táto politika,

ktorú robíme. Ja si myslím, že po tom, čo sa udialo v Juhoslávii, je úplne evidentné, že táto vláda bola záchrannou Slovenska na jeseň 1998. Len si zoberete, aké boli vzťahy medzi HZDS, nechceme teraz hovoriť akoby len v rovine politickej strany, ale aké vzťahy boli vtedy s Miloševicom. Vedť to bola predsa politika, ktorá – bolo jasné, že je to politika von z Európy. Že je to jednoducho politika, ktorá nie je v súlade so základnými integračnými tendenciami, či už v ekonomickej, politickej alebo bezpečnostnej oblasti. Dnes sme predmetom kritiky, ale na toto sa zabúda, že z krízovatky, z ktorej boli nejaké cesty, sa Slovensko übera cestou s našou vládou, a to bola cesta von z izolácie, cesta, ktorá je bolestná, ale má šance jednoducho sa etablovať aj v Európe a etabluovať sa aj v štruktúrach, a v OECD sme to začali. Takže zdá sa mi, že nešťasťe slovenskej politiky aj spoločnosti je populizmus. Bohapustý populizmus. Vláda, keď sa rozhodovala o preletotoch a o transportoch, tak skladala skúšku zo svojej zodpovednosti. Ale ak dnes je niekto takpovediac stále voči vstupu do Aliancie preto, lebo čaká, kedy bude väčšina, a potom sa k tej väčšine pripoji, lebo aj také subjekty sú na Slovensku, no tak, prosím, no tak chvalabovo, že aspoň to bude. Je to lepšie, ako keby to nebolo.

MODERÁTOR

Dámy a páni, posledná otázka, nakofko čas sa nám kráti.

OTÁZKA NOVINÁRKY

Ja mám takú technickú otázkou. Ja by som sa chcela skôr spýtať, veľmi významným účastníkom konferencie, mal byť pán Klaus Klaiber. Nie je tu. Vedeli by ste nám vysvetliť, prečo tu nie je ani on, ani pán minister Vetchý?

MODERÁTOR

Uvedení páni sa ospravedlňili pre svoje pracovné zaneprázdnenie. Podrobnej príčiny, pokiaľ máte záujem, vám povedia organizátori, pán generál Stráňava. Ja by som chcel, nakofko čas sa naplnil...

PAVOL KANIS

Ja to ešte dokončím. To neznižuje úroveň tejto konferencie, pretože za ministra Vetchého je tu jeho prvý námestník, ktorý takpovediac režíroval vstup Českej republiky do Aliancie. Myslím si, že absolútne detailne

pozná všetky veci a jeho účasť je prínosom. A to, že tu nie je pán Klaiber, navštívil Slovensko, boli tu s ním diskusie. Myslím si, že to je už potom ich záležitosť, napine dni, ktoré žijeme v týchto dňoch.

JÁN FIGEL'

S Klausom Petrom Klaiberom sme rokovali 9. októbra a chcem označiť, že je ešte stále v pláne novembrová návšteva nového veliteľa spojených ozbrojených síl pre Európu. To je z tej najvyššej úrovne komunikácie, ale budú prebiehať aj všetky ostatné, tak, aby ten dialóg neustával, skôr naopak, Slovensko bolo vtáhované do procesu rozširovania Aliancie.

MODERÁTOR

Dovonte, aby som podakoval za to, že na tlačovú konferenciu prišli podpredseda vlády pre integráciu Pavol Hamžík, minister obrany Pavol Kanis, štátny tajomník ministerstva zahraničných vecí Ján Figel a náčelník generálneho štábhu generálporučík Milan Cerovský.

—II. PANEL—

VNÚTORNÁ A VONKAJŠIA ADAPTÁCIA NATO A POSTAVENIE NOVÝCH ČLENOV

MODERÁTORKA

Vážené dámy a vážení páni! Mám česť otvárať druhý panel, ktorý je venovaný problematike vnútnej a vonkajšej adaptácie NATO a postaveniu nových členov. Predstavím vám účastníkov panela, ktorým je reprezentant štábu NATO pán **George Katsirdakis**, ktorý je zástupcom riaditeľa direktoriatu obranného partnerstva a spolupráce. Ďalej **Jaromír Novotný**, prvý náčestník ministra obrany Českej republiky, vitam ho medzi nami, naľavo sedí zástupca Poľskej republiky, dá sa povedať v dvojjedinej funkcií, aj ako veľvyslanec, **Jan Komornicki**, ktorý bude teraz zastupovať aj ozbrojené sily Poľskej republiky. Napravo je zástupca Maďarskej republiky **Zoltán Martinusz**. Je zástupcom štátneho tajomníka ministerstva obrany. A na záver **Ludovít Gál**, generálny riaditeľ sekcie integrácie a zahraničných vzťahov Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Už zloženie tohto panelu napovedá, že problematika bude zameraná smerom k vonkajším vzťahom a vlastne účastníci prvého panelu otvorili taký prirodzený prechod pre diskusiu druhého panelu, a najmä svojim zdôrazňovaním, konkrétnie slovami pána ministra Kanisa, že napriek veľkému premrhaniu šance, ktorú Slovenská republika mala a predchádzajúca vládnucia politická elita ju premrhalala, teda nepremrhalu ju predstaviteľia ozbrojených síl Slovenskej republiky, teda napriek tej premrha-

nej senci a nutnosti doháňať, máme predsa len jednu výhodu, že naši susedia, krajiny V4, Poľsko, Maďarsko, Česká republika, sú už členmi Aliancie a tia výhoda spočíva v tom, že sa môžeme poučiť z ich skúseností. Pokiaľ sa dá, poučiť aj z ich chýb, neopakovať ich, aj keď vieme, že obyčajne sa ľudia najlepšie učia až na tých vlastných chybách, ale ten mûdry sa učí aj na chybách iných. Čiže je skutočne na Slovenskej republike a na predstaviteľoch ozbrojených síl, do akej miery dokáže v tej menej výhodnej situácii vzhľadom na omeškanie a nutnosť v zrýchlenej podobe absolvovať to, čo iné krajiny prešli prirodzenejším vývinom, do akej miery dokážu vyťažiť zo skúseností našich susedov, ktorí sú veľmi ústrední. Preto aj v tomto paneli budú otázky zamerané na ich skúsenosti, na tie problémy, ktoré riešili ešte pred vstupom, a ako ich videli neskôr.

Ja som veľmi rada, že v predchádzajúcim paneli predstaviteľ vlády podpredseda Hamžík zdôraznil, že to, či Slovensko uspeje v roku 2002, alebo neskôr, skutočne majú v rukách politici a treba veriť, že ten priesitor, ktorý výsledky volieb 1998 otvoril pre slovenskú armádu, aby prejavila najprv naplno svoje schopnosti, že ten priesitor opäť naši politici nejakým spôsobom neužavtvorí.

A teraz by som poprosila najprv predstaviteľa Aliancie, aby predniesol svoje vstupné slová a potom ostatní.

GEORGE KATSIRDAKIS

Je pre mňa veľkým počesnením byť tu s vami. Štrnásť rokov pracujem v centrále NATO. Videl som, ako sa NATO mení tak dramaticky, že je dnes úplne iné ako čase, keď som do tejto inštitúcie nastúpil. Ak sa pozérám späť do roku 1986, stretávame sa tam s rozpormi a studenou vojnou a boli sme veľmi blízko k „horúcej“ konfroncii medzi Východom a Západom. Dnes vidíme niečo úplne iné. Bezpečnostné prostredie v Európe sa dramaticky zmenilo. Fungujeme vo veľmi odlišných okolnostach. Situácia v Európe sa zdá ďaleko nádejnejšia z hľadiska bezpečnosti, ale bezpečnostné prostredie je oveľa komplikovanějšie, ako bolo v minulosti, pretože v minulosti to bolo fahké. Vedeli sme veľmi dobre, kto je nepriateľ a odkiaľ príde prípadný útok. Zoradili sme si jednoducho sily a čakali sme, či sa niečo stane. Dnes však nemôžete rátať s takýmto luxusom, pretože veci sa výrazne zmenili. Neviete, či je nejaký nepriateľ, kde je tento nepriateľ, kde sa s ním stretnete atď. Jediná vec, ktorú viete, je fakt, že musíte byť pripravení a s patrnicou flexibilitou si poradiť s okolnosťami, ak k nim príde. V NATO sa táto zmena odohrala za posledných niekoľko rokov. Moja téza zníe, že práve tejto zmene a prostrediu, v ktorom dnes fungujeme, je MAP ďaleko ľažší, ako bol pri tých prvých rozší-

reniach. Pretože pri tých prvých rozšíreniach, ktorých sa zúčastnilo aj Grécko, čiže krajina z ktorej pochádzam, sa pripojilo v roku 1952. Bolo to veľmi jednoduché rozhodnutie. Museli sme niektorým krajinám zabrániť, aby prešli na druhú stranu, takže sme ich jednoducho akceptovali so stavom, v akom sa nachádzali, čiže to boli minimálne požiadavky. Potom to boli ďalšie rozširovania, ako prípad Nemecka, Španielska, troch nových členov Aliancie, ktorí vstúpili pred rokom. Postupne sa, samozrejme, tieto požiadavky zvyšovali. Dnes vidíme, že Aliancia sa zmenila v mnohých aspektoch. Dovoľte mi, aby som načrtoť tieto oblasti zmeny, pretože niekedy si ich práve široká verejnosť neuvedomuje.

Jednou z najväčších zmen, pokiaľ ide o Alianciu, je asi zmena konceptnej základne. V strategickej koncepcii, ktorá sa prijala v roku 1999, boli jasne vyslovené niektoré prvé, ktoré je potrebné zvažovať. Predovšetkým už nepovažujeme Rusko za rizikovú oblasť, ale ako súčasť kooperatívneho procesu. A to je dramatická zmena, pretože my sa už nepozeraíme na Rusko ako na nepriateľa, ale ako na spolupracovníka. Snažíme sa vytvárať s ním nové vzťahy.

Pokiaľ ide o poslednú verziu novej strategickej koncepcie, tak naozaj zachováva rovnováhu medzi novými a starými myšlienkami. Je v nej zahrnuté zachovávanie istých vojenstvských schopností, ale zároveň sme celkom jasne naznačili, že teraz nám ide o rozvoj európskej bezpečnostnej a obrannej identity v rámci Aliancie. Zameriavame sa na preventiu konfliktov a krízového manažment a snažíme sa hovoriť o základnej īúlohe bezpečnosti. Samozrejme, veľmi dôležité je partnerstvo, pretože bez neho nie sme schopní fungovať. Ono je súčasťou jadra a myšlienja NATO. Ide teda o úplne zmenenú pozíciu. Ľúha rozšírenia v tejto strategickej koncepcii sa stáva podstatnejšou. To znamená, že tomuto rozširovaniu pripisujeme veľký význam.

Pokiaľ ide o štruktúru ozbrojených síl, čoraz viac sa zameriavame na schopnosti, ktoré by mali mať k dispozícii. Mali by mať schopnosť byť efektívne nasadené. Musí tam byť možnosť byť nasadený, prežiť, udržať sa, byť interoperabilný atď. To sú veci, o ktorých môžete povedať, že istým spôsobom existovali aj v minulosti, ale neboli pravidel. Pretože dnes sú to skutočne základné prvky našej stratégie. To znamená, že potrebujeme, aby naše ozbrojené sily mali takéto schopnosti, ktoré neboli doteraz tak jasne vyslovené a predtým sa im nepripisoval taký význam. Okrem toho je tam ďalšia oblasť zmen, nielen pokiaľ ide o strategickú koncepciu, ale je to požiadavka prispôsobiť Alianciu politickej a vojenstvským štruktúram, aby sa skutočne zabezpečila ich relevantnosť, pokiaľ ide o možnosti a výzvy, ktoré existujú v nadváznosti na súčasné európske prostredie. To znamená, že je potrebné si zachovávať kolektívnu ochranu a to je trvalá požiadavka. Usilujeme sa redukovať spojenecké sily, ale súčasne ich istým spôsobom modifikovať. A snažíme sa redukovať aj substrategické nukleárne sily.

Ďalšou oblasťou, ktorej sa v posledných niekoľkých mesiacoch venuje me, je oblasť iniciatív týkajúcich sa obrany. Ide o veľmi dôležitú oblasť, pretože ak hovoríme o reforme obrany, tak si, prosím vás, nemyslite, že je to niečo, čo NATO vymyslelo, pokiaľ ide o partnerov. Tento proces je oveľa väčnejší. Keď si naozaj pozriete, čo žiadame od partnerov, tak uvidite, že je to ďaleko menej, ako to, čo žiadame od spojencov samotných. To znamená, že musíme zostať relevantní v tomto novom bezpečnostnom prostredí a tomu je potrebné venovať patričné vojenské investície. Investície do spomenutých sôl budú obrovské. Pravdepodobne si pamätáte, ako lord Robertson, predtým než sa stal generálnym tajomníkom NATO, jasne zdôraznil zlepšenie, že v kosovskej kríze boli len tri percentá sôl NATO nasaditeľne okamžité. Teda kde je tých ďalších 97 percent? To znamená, že to nie je otázka teoretických požiadaviek, ale je potrebné sa na ňu zamerať. A práve z tohto dôvodu konštatujeme, že existuje dôvod na reformu obrany.

Ďalšou oblasťou sú požiadavky, ktoré vychádzajú z podpory európskej obrannej identity. V tomto kontexte sa snažíme spolupracovať so ZEÚ. A samozrejme, vypracovali sme si isté *acquis* medzi NATO a ZEÚ v mnohých oblastiach a teraz sa snažíme vynaklať určité úsilie na vybudovanie istých vzťahov medzi NATO a EÚ, pretože ZEÚ bude pomaly ustupovať. Samozrejme, nehovorí o detailoch, aby som skrátil svoj úvod, ale ak by ste mali záujem, mám tu nejaké materiály.

Ďalšou oblasťou, na ktorú by som chcel poukázať ako na oblasť obrovskej zmien, je oblasť stability. Ide v nej o integráciu štátov do euroatlantických štruktúr a o požiadavky vypracovať a urobiť schopnémi tie krajin, ktoré sa v konečnom dôsledku pridajú k Aliancii, aby naozaj boli patričným prínosom z hľadiska zmien, o ktorých som hovoril.

Piatou oblasťou je prevzatie nových úloh zo strany Aliancie, pretože ide o tieto obranné štruktúry. Je tam, samozrejme požiadavka oficiálne sa angažovať, podporovať mierové požiadavky, pokiaľ ide o udržiavanie mieru. Snažíme sa analyzovať isté záležnosti, z ktorých by sme sa mali poučiť aj pokiaľ ide o Kosovo atď. Vyštáva tu navyše požiadavka na oveľa mobilnejšie ozbrojené sily. Mali by sme veľmi úzko spolupracovať s OSN a iným organizáciám a to sú, samozrejme, vyžaduje ďalšie veci.

Na záver by som rád povedal pári slov o hlavnom bode v nadväznosti na budúnosť, ktorý nemôžeme opomenúť – požiadavka defenzív. Defenzívá je skutočne veľmi dôležitá.

Pokiaľ ide o vaše ašpirácie, chceli by sme mať dobrú šancu aspoň z toho obranného hľadiska a aby sme ho mohli akceptovať v NATO. Takáto ašpiráciu kandidátskej krajiny by sa mala usilovať optimalizovať isté záležitosti. Z Národného plánu je jasné, že Slovensko urobilo v tomto ohľade veľmi vefá. To, samozrejme, neznamená, že je všetko hotové, je to dlhodobé úsilie a naozaj nás uspokojuje to, že pokiaľ ide o orgány SR, jasne naznačujú, že vedia, čo robia a že to myslia vázne. S týmito myšlienkami by som zatajal skončiť.

MODERÁTORKA

Ďakujem a skôr než dám slovo predstaviteľom našich susedných krajín, ich ozbrojených sôl, tak by som chcela povedať, že som si vedomá, že svet, z ktorého pochádzam, teda akademický, sa riadi trochu inými normami, to znamená, že hlavným cieľom je skutočne usilovať sa o čo najobjektívnejšie a najobjektívnejšie kritické pomenovanie existujúcich problémov. Kým vo svete ozbrojených sôl aj vzhľadom na funkcie, ktoré armáda plní, je normou, že isté záležitosti treba utajovať, to je jedna vec, čiže je tam istá limitovaná otvorenosť. A na druhej strane moja skúsenosť aj z návštevy v štábe v Bruseli je, že mnohé odpovede a komentáre, prejavy sú poznačené značnou miere takéj diplomatickostí, teda vyjadrovania sa niekedy akoby medzi riadkami. Keďže oceňujem, že organizátor až ministerstvo obrany skutočne chcelo túto konferenciu robiť nie ako deklarativnú, ale ako problémovo orientovanú, tak by som vyzvala našich panelistov, aby odložili akési diplomatické zábrane a vyslovovali sa maximálne otvorené a kriticky, aby Slovensko, ktoré sa usiluje dohnáť zameškané, mohlo čo najlepšie vytiažiť z týchto súvislostí. Takže k otázkam, ako povedzme do akej miery sa zmenia kritériá pre vstup mnohých krajín po pozitívnych skúsenostach, aj menej pozitívnych, s prvými členmi, na túto otázkú často počúvame odpovede, že sa nezmenia, že sa akosi nesprášnia. Prítom sami vieme, že napríklad pri vstupe do OECD jednoznačne čím neskôr sa krajina uchádza o nejaké členstvo, tým náročnejšie je splniť tieto podmienky.

Poprosila by som pána Novotného, aby prednesol svoje úvodné slovo k tomuto panelu.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Já bych se chtěl zeptat, jestli pro usnadnění práce tlumočníků můžu hovorit česky, protože tady je uvedeno, že úřední jazyk je slovenština a angličtina, a můžu přejít do angličtiny.

MODERÁTORKA

Samozrejme, dohodli sme sa, že môžete hovoriť po česky. Aj podľa nášho jazykového zákona čeština je legítimný jazyk v Slovenskej republike.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Dobре, takže já toho využiji.

Ta první téma je vnitřní a vnější adaptace NATO a noví členové. Dobре si vzpomínáte, že po pádu berlínské zdi a po rozpadu Sovětského svazu, nebo komunistického bloku, se všechni domnily, že je před námi jakési období klidu a míru. Byla přijata Parižská charta, před námi byla růžová budoucnost, procházka růžovým sadem, ale pak došlo k výbuchu násilí na Balkáně, došlo k několika válkám a najednou v Evropě bylo třista tisíc mrtvých a dva miliony uprchlíků. Došlo ke kolapsu Albánie, takže ty původní představy o tom, že rozplustí se Varšavská smlouva a rozplustí se i NATO, ty vzaly za své a NATO přešlo právě proto, že je spojovaly, ty členské státy, jednotná kritéria. Systém hodnot.

A to NATO se začalo měnit, protože se zjistilo, že ta ohrožení – nehrází sice globální střet, ale je větší množství lokálních regionálních možných střetů. Evropa nám to dokázala. Poprvé od roku 1945 došlo k válce na území Evropy a Evropa to akceptovala. Takže NATO začalo přemýšlet o různých adaptacích a začalo přemýšlet o tom, že by mělo být takovým stabilizátorem bezpečnosti a prosperity pro své členy, a že by mělo využávat stabilitu do svého okolí. To byla zásadní změna, protože NATO poprvé vojensky zasáhlo. Na Balkáně to byl zásah proti Srbské republice, když poprvé letadla NATO střílela. Pak, když operace UNPROFOR pod vedením OSN nebyla tak úspěšná, jak měla být, tak bylo požádáno NATO o zásah a začala operace IFOR. Už ta operace, že NATO vyslalo svá vojska mimo svoje hranice, byla zásadní změna v historii NATO. Mezičí byl deklarovaný program Partnerství pro mír, což bylo taky něco nemyslitelného v historii NATO, a tento program Partnerství pro mír se ukázal jako vlastně nejúspěšnější iniciativa v paděsilatě historii NATO, protože tento program byl začátku velmi podezříván, ale ukázalo se, že vlastně vytvořil další bezpečnostní dimenzi v Evropě. Bývali nepřátelé začali spolupracovat, hlavně vojáci, a začali dokazovat politikům, že vojáci můžou předcházet vzniku napětí.

Do této situace vstoupili i Česká republika, Polsko a Maďarsko, do vyjednávání o vstup do NATO. A v průběhu toho vyjednávání, když jsme byli pozváni v Madridu v roce 1997, se to NATO strašně rychle měnilo zevnitř, takže my jsme vyjednávali s organizací, která byla ve stadiu obrovských změn. My jsme vstoupili v roce 1999 do jiného NATO, než s kterým jsme začali vyjednávat v roce 1997, chci podotknout. V roce 99 jsme vstoupili do NATA, které mělo uzavřenou, vlastně vztah s Ruskem, ten Basic Act, s Ruskou federací, mělo uzavřený vztah s Ukrajinou, deklaraci o vzájemných vztazích s Ukrajinou, deklarovalo program PFP, existovala Euroatlantická rada pro spolupráci v té době, která sdružovala zhruba přes 40 zemí, to znamená i středoasijských, a NATO v té době

deklarovalo dialog se Středomořím, což, na to se taky zapomíná, že NATO kolem sebe všude začalo vytváret takové struktury, které by bránily vzniku konfliktních situací. Tato struktura, která se nám měnila, do témy jsme vstupovali a o to to vyjednávání bylo těžší.

Tedka přejdu plynule k tomu druhému tématu, které tady je. Protože my jsme museli absolvovat všechny ty kroky ve velmi zkráceném časovém limitu, bylo to právě Polsko, Maďarsko a Česká republika, které na jednom zasedání v Norfolku v roce 1998 v podstatě iniciovali MAP, Membership Action Plan. Jsme fakl: tém příštím členům mohlo umožnit, aby se na to připravili v delším časovém prostoru, protože my jsme v průběhu vyjednávání otevřívali jednu komnatu za druhou. V každém kole jsme objevili další komnaty a museli jsme to do dalšího kola vyřešit. Ten MAP je vlastně výhoda, protože vy víte, do čeho jde, kdežto my jsme to objevovali po každém kole jednání. A když se rozhodlo, že vstoupíme do NATO 12. března 1999, tak my jsme museli splnit všechny základní podmínky ke dni 12. března roku 1999 a nic nám nebylo odpuštěno. Já mnohokrát slyším na různých konferencích, že tyto tři první země, že těm to členství bylo věnováno a že na ty ostatní jsou kladeň daleko vyšší podmínky. To není pravda. My jsme byly v situaci, když jsme měly každých čtrnáct dní, jsme museli rozhodovat a velmi tvrdě rozhodovat, musely jsme tláčit naše politiky k rozhotovit, museli jsme přijmout spoustu zákonů a prostě muselo to být, protože jsme byly hodnoceni každých čtrnáct dní v NATO. Tady si určitě pamatuji, jak generál... jezdil do České republiky, Polska a Maďarska a byly takové tabulky, kde máme zelenou, kde máme červenou, kde máme ještě žlutou, že jo, a to se měnilo a dokladovaly jsme to. Takže naopak, my jsme museli projít velmi tvrdým martyřím, čehož vy jste ušetření, protože to máte rozloženo do delšího časového úseku a plně přesně to, co jsme my museli plnit ve zkrácené formě.

Chtěl bych říct, že Česká republika měla štěstí, nebo my na ministerstvu obrany jsme měli štěstí, že v roce 1996 došlo ke konsensu všech politických sil, vládní koalice i opozice, o tom, že cílem je vstup do NATA a že vojenské výdaje budou stoupat každý rok o 0,1 procenta hrubého národního produktu. Já jsem už ve čtvrté vládě a všechny ty vlády to respektovali, takže letos jsme dosáhli vojenských výdají, nebo výdají ministerstva obrany – jsou 2,2 procenta HDP a pro příští rok jsou to zase 2,2 procenta HDP, ale je to radostnější, protože to HDP nám roste, a první kolo projednávání rozpočtu v parlamentu, tam už nám to prošlo. Druhé kolo bude 15. listopadu, začínáme ve výborech. Takže ten konsensus platí. Tenkrát byla hlavní opozici stranou sociální demokracie, ta se k tomu připojila. Když se stala vládní stranou, tak to dodržela, což je obrovská výhoda, že my jsme mohli začít plánovat, protože v NATO se plánuje na pět let dopředu. A když máte dělat vojenský rozpočet z roku na rok, bez výhledu, tak je mi lito těch vojáků, kteří to mají plánovat.

Děkuji.

MODERÁTORKA

Ďakujem. A ďakujem najmä za tie posledné slová, pretože aj keď trošku diplomaticky a správne z pozície predstaviteľa Českej republiky, bolo zdôraznené, že to, čo je skutočne nevyhnutné v rámci splnenia podmienok, aby, aby v krajine bola konzensualná politická elita, aby skutočne všetky relevantné politické sily sa zhodli na cieľoch a na prostriedkoch ako dosiahnuť toto členstvo. Je pravda, že Slovensko ešte na tom musí nejaký čas pracovať.

A prosím pána Martinusza, aby sa ujal slova.

ZOLTÁN MARTINUSZ

Na začiatok by som chcel povedať, že nie som vojak, iba skromný civilista. Možno nie skromný, ale určite civilista. Nemôžem tu reprezentovať vojenský pohľad, a preto sa budem snažiť reprezentovať obranný pohľad. Z väčšo veľmi slušného diplomatického pozvania som vyzoruval, že mám byť nie veľmi diplomatický a slušný, ale skôr otvorený. Pokúsim sa o to, ako to budem najlepšie vedieť.

Ale to o čom by som chcel hovoriť, nie je tak veľmi NATO, ale skôr Maďarsko. A maďarské prispôsobenie. Myslím, že Maďarsko je v osobitnej situácii. Samozrejme, situácia všetkých troch nových členov je osobitá. Ale v určitej oblasti sme boli osobitní pred aj po vstupe. Predtým sme boli osobitní, pretože ešte pred spustením PIP sa NATO objavilo v Maďarsku so svojimi lietadlami typu AWACS v čase bosniackej operácie, neskôr v čase rozmiestnenia síl IFOR, ktoré bolo najväčším rozmiestnením NATO, ktoré prebiehalo vo veľkej mierе cez územie Maďarska. A v zásade Maďarsko je jedinou krajinou, kde boli základne IFOR, v zásade zahraničné základne, rozmiestnené a stále máme vojakov NATO, v tomto čase už len amerických vojakov, rozmiestnených na maďarskom teritóriu z dôvodu misií SFOR.

Boli sme osobitní aj predtým, pretože sme boli jedinou krajinou zo všetkých troch (pozn. preklad.: nových členov NATO), ktorá mala referendum o členstve v NATO. Prebehla diskusia, či to je dobrá myšlienka a každý hovoril, že to bola zlá myšlienka, ale názor naň sa zmenil hneď po ňom. A potom sa ukázalo, že to bola veľmi dobrá myšlienka. V každom prípade sa to ukázalo ako veľmi vhodné v prispôsobovaní sa Maďarska, o čom budem hovoriť neskôr.

Po vstupe do NATO sme jedinou členskou krajinou, ktorá fyzicky susedí s Juhosláviou, so Srbskom. A tak bola fyzickým faktom pre Maďarsko skutočnosť, že 12 dní po rozšírení NATO sa začala vojna so streľbou. Dvanásť dní potom, ako sme sa pripojili k Aliancii, boli dve tretiny vzdušného

priestoru Maďarska pod velením NATO a letecké útoky Aliancie vychádzali hlavne z maďarského priestoru. Maďarské obyvateľstvo a vedenie sa muselo vyrovnáť s touto situáciou, pretože lietadlá NATO zasahovali ciele, pri ktorých žili Maďari na druhej strane hraníc. Nastalo veľa situácií, keď americké lietadlá F-15, ktoré strážili maďarský vzdušný priestor, kontrolovali aj operácie maďarských vzdušných síl, pretože len dva týždne po vstupe sme samozrejme neboli natokovo interoperabilní, ako by sme chceli byť a na radare amerických F-15 vyzerali srbské lietadlá veľmi podobne ako maďarské. A takisto aj v hľadisku strategickej situácie sme osobití, pretože máme maďarský ostrov v NATO bez mora, žiaľbohu. Nemáme nijaký priamy prístup k hlavnej pozemnej súčasti NATO, čo je zasa jedinečná situácia. Sme ostrov NATO, ktorý nemá prepojenie s hlavným kontinentom. Rozšírenie nie je len otázka politickej spravodlivosti, je to otázka každodennejch záujmov, a preto samozrejme podporujeme členstvo Slovenska. Máme na to jednoduchý dôvod, a to, že by sme chceli byť obkleštení krajinami, ktoré spĺňajú kritériá členstva v NATO a ktoré sa stanú v konečnom dôsledku členskými krajinami NATO. Takež čo robíme vnútri Aliancie, pretláčame rozšírenie a pretláčame rozhodnutie o ňom v roku 2002. Smerom navonok sa snažíme pomôcť, akokoľvek skromne v príprave kandidačských krajín.

A teraz by som sa chcel venovať prispôsobovaniu sa Maďarska. Myslím si, že v prvom rade je potrebná verejná podpora. Vy to viete veľmi dobre, rovnako ako my. Viete, že v obyvateľstve existoval veľmi široký myšlienkový smer k neutralite. Jedna z požiadaviek po našej revolúcii bola neutralita a existuje tu aj dobrý príklad Rakúska. Rakúsko je neutrálne, žijú dobre, nemajú na svojom území žiadnych zahraničných vojakov. To je výborné, aj my to chceme. A prvá úloha pre nás bola, ak môžem byť taký drží, predať verejnosti NATO. Predať verejnosti myšlienku, že vstup do NATO je rovný vstupu do EÚ a že to znamená vlastne návrat Maďarska domov, do rodiny tých istých hodnôt. Vrátiť sa domov, ktorý nazývame Západ. Mali sme veľmi aktívnu, širokú verejnú informačnú kampaň, ktorú môžeme nazváť aj vzdelenávacom. A v referende 85 percent účastníkov podporilo vstup do NATO. Ďalším dôsledkom bolo, že sme zvýšili znalosti, povedomie o NATO aj povedomie o povinnostach v ňom. Keď došlo ku kosovskej kríze, k leteckým útokom na Juhosláviu, počas celej leteckej kampane podpora členstva v NATO aj pre jeho leteckú kampaň proti Juhoslávii bola vyššia ako 50 percent. Takže sme získali skutočne veľmi významnú podporu verejnosti nielen pre naše členstvo v NATO, ale aj pre všetko, čo to so sebou prináša. Myslím, že nám bolo pomerne jasné, aké sú náklady a výhody a prínosy. Robili sme veľa ekonomických hodnotení. Mám niekoľko ekonomických hodnotení, z toho čo sme robili v roku 1997 a určite sa s organizátormi konferencie o ne rád podelím.

Ďalším prispôsobovaním je rôzne financovanie. O čom sa tu už často hovorilo. Maďarské ministerstvo obrany dostáva 1,6 percenta HDP. Vďaka pomerne zložitým štatistickým metódam NATO celkové vojenské výdaje

podľa NATO predstavujú 1,8 percenta HDP, ale my máme žiaľbohu z toho ako ministerstvo 1,6 percenta. Zaviazali sme sa v roku 1997, keď sme mali len 1,3 percenta, že budeme toto číslo každý rok zvyšovať o 0,1 percenta ročne až do roku 2002, čo sa vlastne deje, takže sme tento záväzok splnili. Odvtedy pôjde o stály podiel HDP, a to znamená, keďže máme postupne rastúce HDP, tak bude dochádzať aj k rastúcej alokácii na výdavky. Takže byť členom NATO určite nie je lacnejšie, ale oveľa výhodnejšie z hľadiska náhľadov najmä pokiaľ ide o bezpečnosť, pretože bezpečnosť, akú poskytuje NATO, sa nedá zvládnúť z vlastných prostriedkov.

Reforma obrany. Myslim si, že je to veľmi zaujímavé. My sme začali reformu obrany minulý rok. Nie je to v zásade reforma. My sa usilujeme vybudovať nové ozbrojené sily, novú armádu, s úplne novou filozofiou. Teda nielen zmenšíť ten vojenský aspekt, pretože máme stále veľa zo štruktúr studenej vojny, ale vytvoriť nové ozbrojené sily, nové vojenstvo. Kosovo to ukázalo a rôzne iniciatívy pre schopnosti a možnosti z Washingtonu tiež, že súčasné vojenstvo sa nedokáže vyrovnáť s výzvami, pred ktorými bude stať NATO a Maďarsko. Samozrejme, že sú tu nové výzvy. Článok 5 znamená, že musíme dokázať brániť nielen Maďarsko, ale musíme byť schopní aj vyslat pomerne rozsiahle sily povedzme do východného Turecka alebo do severného Nórska v prípade nejakých situácií podľa článku 5. Keď ide o situácie mimo článku 5, musíme byť schopní poskytnúť sily pre mierové operácie. Musíme dokázať udržať sily, vymieňať ich. Zdá sa, že KFOR a SFOR tam budú ešte veľmi dlho, že to budú dlhodobé operácie a musíme to zvládnuť a udržať. Samozrejme, my sme sa rozohrdli, že vybudujeme vojenstvo na nových schopnostiach. Jeho základom je nielen technická modernizácia, ale hlavne intelektuálna modernizácia. Interoperabilita je na 90 percent intelektuálnej výzvou. Je to samozrejme aj otázka postupov a jazykových znalostí. To je tá veľká výzva. Novú techniku a nové stroje kúpite, na to treba len peniaze. Získať ich niekedy nie je také ľahké, ale transformovať vojenstvo na novú filozófu to je myslím tá najväčšia výzva. Ďakujem.

MODERÁTORKA

Ďakujem. Na záver prosím pána Komornického, aby prednesol svoj úvodný vstup.

JAN KOMORNICKI

Ďakujem za slovo. Predovšetkým vás všetkých prosím o ospravedlnenie neúčasti ministra obrany Poľskej republiky, ktorý z dôležitých

dôvodov ostal vo Varšave. Budem ho zastupovať. Dúfam, že to zvládнем, pretože vstup Poľska do NATO bol, ja e bude, dúfam, pre všetkých poľských politikov a pracovníkov štátnej správy jednou z najdôležitejších vecí v ich pôsobení.

Ak dovolíte, chcem poukázať na niektorú skúsenosť Poľska a Poliakov pred vstupom do NATO a po vstupe, ktoré, by sa potom pričinili o oživenie diskusie, a idem, samozrejme, v ústrety tomu, o čo nám paní moderátorka žiadala, byť tu dosť konkrétnym. Takže ak môžem poukázať na našu skúsenosť, ktorá, samozrejme, sa pričinila o nás vstup a ktorá vychádza z historických skúseností Poľska a Poliakov, a dokonca sa pričinila o to, že od začiatku transformačného procesu po roku 1989, môžem predpokladať, že to bolo skôr, v túžení Poliakov, ale od roku 1989 sa všetky hlavné politické strany, sily na území Poľska v tom zhodli. A to aj v čase kosovskej intervencie, a to je absoľutnou trvalou poľskou hodnotou, ak môžem povedať politickou hodnotou. To sa nebude meniť a to sme vedeli už pred vstupom, že to sa nebude meniť, ani v žiadnom prípade, po zmeni politických orientácií, ktoré preberú moc. Toto je veľmi dôležitá vec a myslím si, že Slovensko ide dobroú cestou, ak už vidíme, že aj na pôde parlamentu začínajú vznikať výbory, ktorých úlohou je dosiahnuť konsenzus všetkých hlavných politických strán.

Ak ide o skúsenosť po vstupe, prvá taká dosť všeobecná, a to musím hneď na začiatku povedať, že Poľsko v minulosti bolo, je a v budúcnosti bude (je to jeden z principov poľskej zahraničnej politiky) advokátom Slovenska pri jeho vstupe, či pri realizácii jeho ambícii vstupu do NATO. Samozrejme, to vychádza z našich skúseností, vieme, čo nám to dokonca dalo a pritom je to záujem Poľska. Slovensko je nás sused a vždy je lepšie, ak sused ide tým istým smerom ako moja krajina. Podporovať budeme, ale treba si povedať, a tu si dovolim nadviazať na vystúpenie pána Novotného, že NATO, ako sme do neho začali vstupovať po Madride, ono sa menilo, ono sa zmenilo a stále sa mení, pretože život nestojí na mieste. Takže treba si uvedomiť jednu vec, a to, či bude možné, aby vstup Slovenska do NATO bol ukončením prvej vlny. Poľsko je dokonca najaktívnejším horvorciam idey otvorených dverí, ktorá bola prijatá a ktorá zavádzajú všetkých členov. My stále budeme, samozrejme, aj s členmi Vyšegrádskej štvorky, napríklad aj s Českou republikou, horvorcami otvorených dverí, pričom máme na mysli najmä Slovensko atď. Nebudem menovať ďalej, najdôležitejšiu je Slovensko.

Ale či sa tá prvá vlna skončila a či je možné ešte hovoriť, že to bude doplnenie prvej? Treba tu povedať veľmi otvorené, že prvá vlna je ukončená, a to je fakt. To je fakt, my si tu nemôžeme robiť nijaké ideály. Dokonca, aby sa do Aliancie dalo dostať, treba, po prvej byť pozvaným, a nestačí, ak pozverem, napríklad my traja členovia Slovensko. Slovensko musí byť pozvané na summite a to sa reálne stane v roku 2002. Iná vec je, či ten čas vstupu, od pozvania do ratifikácie, do ukončenia procesu pri-

jatia, môže byť skrátený. My sme čakali rok a pol. Možno to bude kratšie, neviem. To už je iná vec. Ale pravdu si treba uvedomiť. Ja reprezentujem štát, ktorý je veľmi za to, aby sa Slovensko dostalo čo najrýchlejšie, ale realita je taká a počuli sme to aj v prvom paneli, že zatiaľ NATO ako celok nemá dnes veľký záujem, aby hovorilo o ďalšom rozšírení pred rokom 2002. To je problém, ktorý, samozrejme, môže byť a aj je bolestivý, je tvrdý, ale myslím si, že niektoré veci si tu musíme povedať jasno.

Ešte jedna veľmi dôležitá skúsenosť Poľska, ktorá sa týka hospodárstva, pretože žiadne reformy, vrátane, samozrejme, reformy armády, sa nedajú urobiť zadarmo. To je problém, ktorý tu znie tak silno a ktorý závisí na rozpočte, od dohody politických strán, ktoré sú stále v parlamente, od toho, či máme prijatý plán na ďalší rok, alebo ešte ďalej dopredu, ale závisí aj od ekonomickej kondicie štátu. A tu je už naša skúsenosť pri vstupe do NATO. Bytostnou vecou je záujem zahraničných investorov, ktorí, samozrejme, pracujú na tom, aby ten výkon bol lepší. Tu nejde o to, aby sa investori pričinili priamo, či oni investovali do vstupu napríklad Slovenska, ale je veľký záujem zahraničných investorov investovať v Poľsku po našom vstupe do NATO. Prečo? Pretože krajina, ktorá je hranicným členom NATO na východe, musí byť bezpečnou z ekonomickej hľadiska. A myslím si, že to sa veľmi málo, prepáčte, využíva aj v mediálnych či verejných vyjadreniach na Slovensku, prečo napríklad neprihádzajú investori na Slovensko. Samozrejme, môžem dokázať, že naša skúsenosť je taká, že nás vstup do NATO sa veľmi opäťa a je veľmi dobrý pre ďalší vstup do Európskej únie, a ukazuje, že spojitosť týchto vecí je veľmi dôležitá.

Prepáčte, ak som narušil čas, ale tie tri veci.

MODERÁTORKA

Ďakujem a myslím, že aj vaše veľmi konkrétné skúsenosti s tým, ako možno zlepšiť osvetu v prospech podpory obyvateľstva vstupu do NATO, budú využité v ďalšom paneli, ktorý bude zameraný práve na vplyv na verejnú mienku.

Môžeme vstúpiť do druhého kola, pokiaf by pán Gál nechcel teraz vystúpiť. Ale máte tú šancu, ak by ste sa chceli prezentovať už v tomto prvom kole.

LUDOVÍT GÁL

Vážené dámy, vážení páni! Ak by ste dovolili, predstúpil by som s niektorými otázkami do diskusie s tým, že v prvom rade by som chcel poda-

kovať hlavne politickým a vojenským orgánom NATO za pomoc, ktorú dostáva Slovenská republika pri svojom integračnom úsilia začleniť sa do Aliancie. Ale dnes nemôžem zabudnúť ani na pomoc, ktorú dostávame od susedných štátov, ktoré v roku 1999 malo to šťastie, že do NATO vstúpili. Chcem im skutočne podakovať za pomoc v rámci bilaterálnej spolupráce, ale hlavne za pomoc, ktorú sa nám dostalo pri realizovaní a spracovaní národného Akčného programu pre členstvo v NATO, či už na rok 2000, ktorý v súčasnej dobe plníme, ale i v tej otázke, o ktorej hovoril pán minister, o príprave Akčného programu členstva na rok 2001, kde sme v záverečnej fáze jeho dopracovania, aj vzhľadom k tým ekonomickým problémom, ktoré na Slovensku sú. Chcel by som skutočne podakovať za to, že už sa môžeme vyvarovať tých chýb, ktorých sa nepodarilo vyvarovať v našich susedných krajinách.

Nechcem opakovať slová, ktoré tu hovoril pán minister obrany na našom prístupovom procese, ani slová náčelníka generálneho štábu, ale chcel by som hovoriť o skúsenostiach, ktoré Slovenská republika v príprave na členstvo do Aliancie mala. Teda Slovenská republika sa aktívne zapojila do procesu rozširovania NATO svojim záujmom už od roku 1994 podpísaním rámcového dokumentu, i po odovzdaní prezentáčného dokumentu ako jedna z prvých krajín a, samozrejme, od začiatku sa zapojila do procesu Partnerstva za mier, i tým, že sa snaží v plnom rozsahu plniť ciele interoperability, tzv. plánovací hodnotiaci proces. Účasť v tomto procese nám poskytuje široký priestor na praktickú spoluprácu s politickými, vojenskými orgánmi NATO, ale hlavne s členskými krajinami NATO. Spoluprácu sme vždy orientovali na dosiahnutie požadovaného prípravenosti Armády Slovenskej republiky na spoločnú účasť na mierových operáciách, či už Organizácie Spojených národov, ale i operáciách na podporu mieru v súčinnosti s ozbrojenými silami členských štátov NATO. A interoperabilita Armády Slovenskej republiky tvorila vždy hlavný smer vojenských a obranných príprav Slovenskej republiky pri začleňovaní sa do systému kolektívnej obrany.

Chcel by som povedať, že do roku 1997 Slovenská republika dosahovala vo vojenskej oblasti podobné výsledky ako naše susedné krajinu. Ale v priebehu roka 1997 sa začalo prejavovať obmedzovanie vyčleňovaných finančných prostriedkov hlavne pre plánovací hodnotiaci proces, no najväčším problémom týchto rokov bol a aj naša neúčasť v operácii IFOR, i keď Armáda Slovenskej republiky pripravila návrh na začlenenie sa do tejto operácie, ale nedá sa povedať, že by sa Slovenská republika nezapojila do IFOR v prvej etape. Pokiaf sme pripravovali našu účasť, tak sme pomáhali vojskám IFOR-u hlavne v prevádzkovaniu niektorých ciest, pomohli sme prevádzkovaniom pontónového mostu v priesotre bývalej Juhoslávie. Zastavením transformačných procesov v dôsledku nízкиch finančných injekcií do armády došlo k stagnácii plnenia 29 cieľov interoperability a následne i šiestich dočasných partner-

ských cieľov a zaostávali sme za susednými krajinami. V súčasnej dobe – o tom by som hovoril v ďalšej časti.

MODERÁTORKA

Ďakujem. Môžeme otvoriť druhé kolo.

Z toho, čo povedal pán Komorník akosi s obavami, či nesklame naše nádeje, že rok 2002 môže byť ten najskorší termín pre pozvanie do Aliancie, ja hodnotím skôr ako celkom optimistické vyjadrenie. Bodaj by sa tak stalo, aj keď vieme, že medzi pozvaním a skutočným vstupom je istý rozdiel a že nakoniec aj krajiny, ktoré vstúpili skôr ako Španielsko, Nemecko, samotným vstupom neboli automaticky plinohodnotními členmi, že je to skutočne dlhodobejší proces; ale z toho, čo ste hovorili v paneeli, by som sa teraz chcela obrátiť na reprezentanta Aliancie, pána Katsirdakisa, akorú vidí to polemicke – na jednej strane je názor, že vlastne tiež krajiny, a teda aj Slovensko, budú mať prijmanie ľažšie, budú musieť splňať náročnejšie podmienky, na druhej strane pán Novotný zase poukázal na skutočnosť, že vlastne oni sa museli tiež vo veľmi zrýchlenom čase prípraviť na náročné podmienky vstupu, že vlastne MAP je výhodom pre Slovensko. Myslím si, že s tým názorom možno bez problémov súhlasíť, ale na druhej strane skúsenosť Aliancie s prívmi členmi možno vedie k záveru, že predsa je to väčší problém prijať tieto krajiny bývalého sovietskeho tábora, než sa zdalo. Aj preto, že zhodou okolností práve tieto nové krajiny sú, povedala by som, hned ocitli vo veľmi väčnej situácii v súvislosti s operáciou na Balkáne a podľa hodnotení nie vždy v nich boli reakcie také, povedzme aj v Českej republike zo strany politickej elity, ako by sa očakávalo.

Čiže, ako vy vidíte teraz s odstupom tie skúsenosti s pripravenosťou v danom čase vstupu a ako možno hodnotiť ten progres, ktorý tieto krajiny zaznamenali?

GEORGE KATSIRDAKIS

Pokúsim sa odpovedať na vašu otázkou. Ak som ju správne pochopil, keď nie, tak ma opravte. Vy by ste chceli, aby som reagoval na to, či je to teraz ľažšie pre nové štaty vstúpiť v porovnaní s predchádzajúcimi. Ja by som povedal, že áno. To je tia jednoduchá odpoveď, ale potom by som ju upresnil. Je to ľažšie a myslím, že som to už naznačil, keď som uvedol príklad prvej skupiny krajín – Grécka a podobne. Grécko vstúpalo po deštruktívnom období II. svetovej vojny, po období občianskej vojny, ktorá zničila celú infraštruktúru krajiny. Krajina nemala žiadne

pozemné sily, nijaké spôsobilosti, schopnosti, ktoré by boli vhodné pre Alianciu. Keby nás posudzovali vtedy, ako dnes, tak by sme sa tam nikdy neboli dostali. A predsa nás prijali, pretože boli také okolnosti. Politická realita tej doby bola dôležitejšia ako obranné otázky. Zúrila studená vojna a otázka znala: Koľko územia pôjde na jednu stranu a koľko na druhú. A vôbec pritom nezáležalo na vojenských spôsobilostiach, schopnostiach a možnostiach. Takže z tohto hľadiska to bolo vtedy veľmi ľahké. A ak pôjdete ďalej v histórii a pozrieť sa na to, ako to bolo napríklad v Španielsku. Rokovania so španielskou vládou trvali veľmi dlho. Snažili sme sa zistiť, ako by sme mohli maximalizovať výhody, ktoré by zo toho vyplynuli pre Alianciu. Bolo sice obdobie studenej vojny, ale Španielsko nebolo „krajinou na frontovej linii“. A nakoniec trajala nová členovia. Samozrejme, že museli prejsť zintenzívneným dialógom. Potom nasledovalo tiež pomerne intenzívne obdobie, keď boli pozvaní, ale ešte nevstúpili. Samozrejme, usilovali sa urobiť všetko čo najlepšie, ale zasa išlo viač o politické než o obranné rozhodnutie. I keď, pravda, vyuvinul obrovské úsilie, aby to fungovalo aj vo vojenskej oblasti.

V prípade súčasných 7 kandidátov to už tak nebude. Budú mať oveľa ľažšiu úlohu, pretože i keď to rozhodnutie bude v konečnom dôsledku politické, to znamená, že niektoré krajiny vstúpia, neviem ktoré, pretože nikto si ešte nesadal a nerozhodol ktoré. Čiže budú tam krajiny, ktoré možno nie sú najlepšie, pokiaľ ide o ich obranyschopnosť, obranné možnosti. Bude to rozhodnutie, ktoré bude vychádzať z politickej situácie. Záleží na situácii v roku 2002. Dnes nevieme, čo bude v roku 2002. No okrem politických kritérií, ktoré nie sú teraz na záväzenie, máme ešte tie konkrétné obranné kritériá. Ako som už uviedol vo svojom úvode, tieto obranné kritériá sú dnes oveľa náročnejšie než predtým. Je to vďaka zmenám v NATO, vďaka zmenenej úlohe Aliancie, vďaka novým misiám obrannej reformy a iniciatívi a podobne. To znamená, že noví členovia Aliancie budú musieť predstavovať pozitívny príspevok a sú bremenom pre Alianciu. Budúme otvorení. Prečo by 19 vlád a parlamentov malo súhlasiť s novým členom, ktorý bude pre nich príťažou? Prečo by nemali prijať krajinu, ktorá bude pre nich predstavovať pozitívny príspevok? Keď sa nad tým takto zamyslite, potom zistite, prečo existuje tlak NATO, aby sa to spravilo čo najlepšie.

Čo urobí Slovensko, aby splnilo tieto požiadavky? Samozrejme, že do roku 2002 nedokážete, aby vaše ozbrojené sily patrili k najlepším na svete. To nikto neočakáva. Dôležité je však úsilie o ich reformu, prispôsobenie. Platí to pre právne štruktúry, obranné štruktúry, bezpečnostné štruktúry. Prispôsobte ich čo najblisze tým, ktoré by mohli byť užitočné pre Alianciu. Takže keď sa Aliancia stane celkom s 20 členmi a nie s 19, tak budete mať pocit, že ste jej plinohodnotným členom predstavujúcim prínos. Nasledne si budú vlády a parlamenty 19 členov myslieť, že je ľahké na túto otázkou odpovedať áno, namiesto toho, aby sa pýtali, načo

vlastne takýto štát potrebujeme. Toto by bola dlhá odpoveď na krátku otázku.

MODERÁTORKA

Ďakujem za veľmi otvorenú a konkrétnu odpoveď a odovzdávam slovo pánu Martinuszovi.

ZOLTÁN MARTINUSZ

Ďakujem. Teraz prišiel ten čas na otvorenosť. Ja si nemyslím, že je teraz užitočné vychádzať z nejakej podobnosti so vstupom v dobe 50. rokov. Ak je tu nejaká kontinuita, tak je to azda kontinuita s prou vlnou rozšírenia po studenej vojne. A my si uvedomujeme z nášho pohľadu, že druhé kolo bude závisieť najmä od úspechu prvého. Môžem zaručiť, že prvé kolo bolo, je a bude úspechom. Nesúhlasím s tým, že požiadavky v druhom kole budú prísnnejšie. Súhlasím, že druhé kolo bude ľažšie, ale nie kvôli požiadavkám, ale vzhľadom na celkové medzinárodné prostredie. Musíme sa vyrovnáť so skutočnosťou, že dnes je tu menej entuziazmu pre rozšírenie NATO ako pred dvoma-troma rokmi. Musíme sa vyrovnáť s touto skutočnosťou, že v roku 2002 bude toho entuziazmu ešte menej, ale to je úloha viacerých členských štátov NATO. Pokiaľ ide o kandidátov, tak si nemyslím, že by boli požiadavky o toľko rozdielne. Asi sú lepšie definované z vojenského hľadiska, ale to sú technické otázky. Nikto však nemôže reálne očakávať, ani v prvom kole, ani v druhom kole, že krajiny, ktoré teraz vstúpia do Aliancie budú mať obrovské bojové schopnosti, ktoré by zmenili rovnováhu vnútri NATO. To by bolo nereálne. Ak by toto malo byť podmienkou, tak by sa NATO nemohlo rozšíriť 25 rokov. Tá skutočnosť, že vojenské požiadavky sú lepšie definované, neznamená, že sú ľažšie. Ja si, naopak, myslím, že to je ľažšie, pretože viete, čo máte dosiahnuť, zatiaľ čo my sme mohli len hádať, keď sme vstupovali. Ak si niekoľko myslí, že prvé kolo bol dar týmto troma krajinám, tak to je zavádzajúce. Ak si niekoľko myslí, že prvé kolo nebolo pozitívny príspevkom, ale bremenom, tak aj to je zavádzajúce. Bol to pozitívny príspevok. Ak si niekoľko myslí, že prvé kolo bolo ľahké pre jeho účastníkov, aj to je zavádzajúce. Musíme si uvedomiť, že v roku 1997, keď sa toto rozhodnutie prijalo, boli pozvané krajiny osobitnou triedou, pokiaľ ide o transformačné úsilie. Toto možno neznie veľmi pekne, ale je to skutočnosť. A ja si myslím a môžem citovať lorda Robertsona, ktorý povedal v Sofii pred dvoma týždňami ministrom obrany 9 kandidátskych krajín: „Pre rozšírenie NATO v roku 2002 je podmienkou, aby bolo NATO

pripriavené, kandidáti musia byť pripriavení a medzinárodné prostredie musí byť zrelé.“ Predpokladám, že NATO bude pripriavené a dúfam, že medzinárodné prostredie bude zrelé. Otázka znie, či budete pripriavení vy. Ak môžeme pomôcť s pripriavou, tak pomôžeme, ale to je zodpovednosť a práca, ktorú musia odviesť kandidátske krajiny.

Ešte priopomienka. Nechcem, aby ste ma zle chápali. Keď som povedal, že Slovensko by nemalo byť breménom, to neznamená, že tie tri štáty boli breménom, predsa ináč by nás neprijali. Takže to si nemyslite, to nebolo to, čo som chcel povedať. Ďakujem.

MODERÁTORKA

Než dám ešte slovo pánu Novotnému, chcela by som ešte reagovať na pána Martinusza. Nemusíte sa skutočne ospravedliovať za možno veľmi otvorené slová. Naopak, je nevyhnutné, aby na Slovensku bolo vyslovované čo najčastejšie, kto nesie zodpovednosť, pretože skutočne to bol výsledok nášho vnútorného vývinu, že Slovensko, bohužiaľ, premrhalo tú šancu a je teraz predovšetkým opäť na politických elítach, aby šancu, ktorá sa ukazuje v roku 2002, nepremrhalo. Takže to sú správne slová na správnom mieste.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Já bych podporil tady názor Zoltána s tím, že ty podmínky nejsou ľažši. Možná to bude obtížnejši vstúpiť do NATO, já teďka ľeknu proč. Na začiatku jsem říkal, že NATO se mění a mění se vnější podmínky. NATO je teďka ve stadiu vyjednávání s Evropskou unií o evropském pilíři, protože Evropská unie se rozhodla, že vybuduje ozbrojené sily a že bude v jistých prípadech používať prostriedky NATO. V žiadnej zemi NATO se nezdvojinásobí vojenský rozpočet, ale přítom to budou dvoje sily pro různé akce. Takže nenaleznete pochopení v žádném parlamentu, když budete žádat peníze, aby to někdo zaplatil za někoho, kdo bude vstupovat do NATO. To je domácí úkol, přesvědčit devatenáct parlamentů, že ten nový člen nebude přítěží, ale naopak, že pomůže. Protože těch prostředků je teďka méně než bylo v roce 1997. V roce 1997 neexistovala žádná evropská obranná iniciativa a vy stejně jako my chceme vstoupit i do Evropské unie. Takže teďka musíte alokovat prostředky na dvě různé věci a musíte prokázat, že jste přínosem. Takže o to bude těžší, protože to je nová situace, která předmětem nebyla.

A chtěl bych podpořit taky pana polského velvyslance o tom přílivu investic. V roce 1999 přišel do České republiky pět miliard dolarů pří-

mých investíc a v roce 2000 to bude šest miliard dolarů. Za celých deset let to je dvacet miliard. Takže když vezmete za poslední dva roky, je to víc než polovina. To je vedlejší efekt členství v NATO, protože ty investice jsou bezpečnější. Já myslím, že by se to taky mělo více používat při tom propagování výhod vlastné NATO, protože to je bezpečné prostředí pro investice, to je stabilita systému. A navíc bych chtěl upozornit na to, že jak v Polsku, tak v České republice, tak v Maďarsku před vstupem do NATO, před tím pozváním proběhly troje volby a žádná z těch vlád nezpochybnila cíl – vstup do NATO. To znamená, to je ta jistá kontinuita, že se ta zahraniční politika nemění, že nepodléhá žádným výkývům, to je ta stabilita, která je posuzována ve všech členských zemích NATO.

JAN KOMORNICKI

Len veľmi stručne. Vo väčšine súhlasím s mojimi predchodcami okrem jednej veci. Či v roku 2002 bude väčší entuziazmus za rozšírenie, či menší, to podla mňa v najväčzej miere záleží na Slovensku, na tom, či bude, tak ako je dnes, tvrdé, konzervatívne, a bude determinované, tak ako je dnes. K tej determinácii, myslím si, že členské krajinu NATO si budú dobre pamätať, čo znamená deklarácia otvorených dverí. To po prve.

Po druhé, myslím si, že treba maximálne využiť možnosti, aké nám dáva Partnerstvo pre mier, aké nám dáva napríklad MAP. Slovensko urobilo už obrovský pokrok, preto nemôžem súhlasiť napríklad s tvrdením, že bude ľažšie splniť podmienky. Slovensko ich už dosť splnilo a to je objektívna pravda. Ale príprava stále dáva nové možnosti. Napríklad prečo nemôžeme uľahčiť jej proces tým, že napríklad v rámci pohovorov so susedmi, napríklad V4, niektoré investičné procesy, napríklad nákup veľmi drahých prístrojov ako lietadlá atď., sa bude konzultovať a tá príprava bude postupovať. V týchto veciach NATO nebráni, dokonca je tu záujem, aby si každý nerobil svoj tender, lebo to veľa stojí a každý sa nepohybuje vo veľkom trhu, ktorý v týchto veciach pôsobí, tak toto bol napríklad pofský návrh a stále je otvorený. Trochu o týchto veciach aj konzultujme, aby na jednej strane splnili pre nás veľmi dôležité ekonomicke veci a na druhej strane byť potom kompatibilní medzi sebou. A dokonca môžem informovať, že v rámci našich bilaterálnych dohôd boli už deklarácie na úrovni štátnych tajomníkov ministerstiev obrany o príprave spoločného slovensko-poľského práporu, ktorý by potom mohol pôsobiť v rámci ďalších mierových misií atď. a využiť tie skúsenosti, ktoré napríklad my máme s prípravom Team North-East, PFP, dánско-nemecko-poľskom, ktorý už bude plne pripravený aj bojaschopný. Myslím si teda, že ten čas možno takto využiť, a to bude najlepšie.

MODERÁTORKA

Aby malí možnosť i účastníci z publike využiť príležitosť našich hostí v paneli, otváram teraz posledné kolo a máte možnosť vstúpiť do diskusie otázkami, respektívne názormi.

JÁNA ZUD

Vážení prítomní! Vypočuli sme si významné prejavy. Mňa osobne veľmi zaujal prejav pána zástupcu generálneho tajomníka, respektíve zástupcu NATO a rovnako aj skúsenosti vzácných hostí. Nazdávam sa, že hlavným cieľom problematiky bezpečnosti je globálna problematika. Nepochiem ju rozširovať, lebo téma konferencie Slovensko patrí do NATO je cieľom, respektívne tému našej konferencie, ale naznačí to čiastočne pána zástupcu generálneho tajomníka, a najmä odpovedal na otázkou pána štátneho tajomníka Martinusza.

Chcel som sa spýtať práve na problematiku, a sice na zahraničné reakcie na proces rozširovania NATO a prípadne aj na reakcie na rozšírenie článku 5, lebo ako právnik mám určite pochybnosti, či by nebolo treba istým spôsobom modifikovať nielen dokumentom summitu dajme tomu Washingtonskej deklarácie, ale či by nebolo treba upraviť istým spôsobom aj zmluvu, lebo medzinárodná zmluva je, podľa mojej mienky, viac ako samotná Washingtonská deklarácia. Túto otázkou som už použil aj v Banskej Bystrici, pokiaľ bol u nás pán Chris Donnelly, a rovnako aj v niektorom ďalšom otázkam. Možno, že sú to veľmi formálne alebo právne otázkky, ale treba aj na tieto veci odpovedať.

Ďalšia otázka je aj pojmová. My tu operujeme s rôznymi pojмami, ako je globálna bezpečnosť, nedilelná bezpečnosť, komparatívna bezpečnosť, alienálna bezpečnosť atď., ale myslím si, že (to, čo som povedal na začiatku) najdôležitejšia je tá otázka globálnej bezpečnosti. Tu do istej miery vzniká problém, pokiaľ ide o vzťah oblastných organizácií, ak za oblastnú organizáciu v zmysle Charty Organizácie Spojených národov považujeme NATO, aké kompetencie môže mať alebo má táto oblastná organizácia, a či sama oblastná organizácia si môže rozširovať práva z hľadiska medzinárodného práva. Viem, že sú úvahy, pokiaľ ide o túto problematiku... (Moderátorka: Prepáčte, preruším vás. Otázkou, aby hostia mali čas!) Otázkou. Aký je vzťah oblastných organizácií k Charte OSN v zmysle ôsmej kapitoly Charty OSN? Ďakujem.

GEORGE KATSIRDAKIS

Neviem, či som presne pochopil, čo ste chceli povedať, pretože to šlo cez tlmočenie. Z toho čo ste povedali a opravte ma, ak to nie je to, čo ste

myseli. Úloha NATO ako regionálnej organizácie, je v tom, že sa pokúša spolupracovať s OSN, a to už nejakú dobu robíme. Až na jeden prípad, ako viete, kde sme mali takpovediac situáciu, o ktorej sa diskutovalo a bude diskutovať v budúcnosti. Avšak tu ide o to, že v prípade akcie Aliancia vychádza z Charty OSN. Existencia NATO sa odvodená z Charty OSN. A my sme odsudhli podporovať misie OSN a OBSE. To je požiadavka do budúcnosti. Či treba revidovať Washingtonskú zmluvu alebo nie, to je samozrejme ďalšia otázka, ktorú budú musieť posúdiť právne oddelenia príslušných krajin. Ale ja si myslím, že ak by sme išli až tak daleko, že by sme uvažovali o revízii Washingtonskej zmluvy, čo by bola náročná práca, tak potom by sme mali možno uvažovať aj o takých otázkach, ako je úloha BR OSN. Ako funguje a ako to súvisí s mandátmi regionálnych organizácií. Takže to je väčší problém a nielen problém NATO. Neviem, či som zodpovedal na vašu otázku? Áno? Toto je orientácia do budúcnosti. Máme cestu pred sebou, o čom som pre nedostatok času nehovoril. Chcel som povedať niečo práve v tomto duchu, že možno budeme potrebovať v budúcich rokoch, vzhľadom na zmeny v bezpečnostnej situácii, uvažovať o tom, či naše základné konceptie ešte platia alebo či musíme niektoré prvéky zvážiť. Je to však rozsiahla diskusia a ja si nemyslím, že teraz ju treba iniciovať.

MODERÁTORKA

Pán Martinus.

ZOLTÁN MARTINUSZ

Ďakujem. Budem veľmi stručný. Z maďarského pohľadu tam boli dve otázky. Jedna, či považujeme NATO za všesiel pre naše bezpečnostné problémy a všetky celosvetové bezpečnostné výzvy. A po druhé, či by Maďarsko podporovalo nejaké zmeny hlavne v súvislosti s čl. 5 Washingtonskej zmluvy. Z maďarského pohľadu je odpoveď na obe otázky jednoduchá: Nie.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Z českého hľadiska Česká republika si nepřeje změnu Washingtonské smlouvy, ani změnu článku 5, protože článek 5 je základním článkem Atlantické smlouvy pro nás a myslím si, že tohle není fórum pro to, aby-

chom debatovali o změnách v OSN a v Radě bezpečnosti. To je úplne mimo téma. Nezlobte se na mné.

JAN KOMORNICKI

Podobne ani Poľská republika nemá v úmysle meniť Washingtonskú zmluvu, ani článok 5. A pokiaľ ide o globálne problémy, napríklad v bezpečnosti a iné, vždy sú vecou, ktorá musí byť v každom prípade posúdená a nemožno dnes o tom hovoriť ako o veci, to sa vždy posudzuje a aj situácia je živá, aj Aliancia je živý organizmus, ktorý musí reagovať a má na to právo.

MODERÁTORKA

Ďalšie otázky? Nech sa páči, ale prosím ozaj otázku.

PETER SEDLÁČEK

Ako dodatoč k mojej otázke, by som rád využil túto príležitosť, možno poslednú, podčakovať prednášateľom za ich úprimnosť a otvorenosť. Ale aj za podporu, ktorú dostáva a pocítuje Slovensko od ich štátov pri svojej snáhe o členstvo v NATO. Moja otázka je takáto: Chcel by som sa s vami podeliť o pomerne všeobecný pocit medzi aspirujúcimi štátmi na členstvo v NATO. A to, že vo vnútornej diskusii OSN o členstve v NATO prevládajú iné otázky ako ESDI, ESDP, krízový manažment, ako sa už o tom hovorilo. Mňa by zaujímalo, aký je váš osobný odhad, kedy sa táto situácia môže zmeniť. Čo môže byť impulzom pre zmenu? Čo má Slovensko urobiť pre to, aby ovplyvnilo túto diskusiu? Ďakujem.

GEORGE KATSIRDAKIS

Pokúsim sa, ale neviem, či mám dobrú odpoveď. Pokiaľ ide o čas, že kedy. Nikto vám nemôže dať odpoveď na to, kedy sa táto diskusia skončí. Ja osobne môžem povedať, že ten čas by bol pred najbližším summitom. Pretože, ak sa majú urobiť dôležité rozhodnutia, ktoré potrebujú najvyššiu úroveň schválenia a najbližší summit bude v roku 2002, aj osobne by som mal ten pocit, že systém sa pokúsi pracovať čo najviac

na tom, aby takéto nesporne dôležité rozhodnutia boli pripravené pre našich najvyšších predstaviteľov v roku 2002.

Čo môže Slovensko urobiť, aby ovplyvnilo túto diskusiu? Samozrejme, že máte svoj jasný príspevok v rámci dvostranných a mnohostranných programov a Slovensko je informované o vývoji. Slovensko môže ponúknut' svoje názory, ktoré sa môžu zohľadniť. Záleží na postoji ostatných štátov. A môže predložiť názory, ktoré by mohli byť vypočítané. Tieto diskusie sú často veľmi delikátnymi vnútornými diskusiami medzi 19 členmi. Zoberme si ESDI (otázka európskej bezpečnosti a obrannej identity). Je to delikátna otázka nielen v NATO, ale aj v EÚ. Takže každý vstup je vitaný, prijatý, ale bude to chvíľu trvať.

MODERÁTORKA

Ďakujem. Bolo to vlastne posledné slovo, aj keď otázok by iste bolo viac, povedzme, aké majú už nové členské krajinu skúsenosti s dosiahnutím štandardnej úrovne civilnej kontroly armády, čo je stále ešte problém na Slovensku, ako ich vstup do NATO pozmenil povedzme vzťah s Ruskom a či to vôbec malo nejaký dopad atď., ale, bohužiaľ, program nás núti skončiť, ale súčasne pozývam zahraničných hostí na tlačovú konferenciu. Ďakujem predovšetkým za skutočne veľmi konkrétné, otvorené odpovede.

—BRÍFING—

MODERÁTOR

Vítam tu zástupcu riaditeľa Direktoriátu pre obranné partnerstvo a spoluprácu z centrálnej NATO pána **Georgea Katsírdakisa**, prvého náimestníka ministra obrany Českej republiky pána **Jaromíra Novotného**, Jeho excellencie, mimoriadneho veľvyslanca Poľskej republiky v Slovenskej republike pána **Jana Komornického**, zástupcu štátneho tajomníka Ministerstva obrany Maďarskej republiky pána **Zoltána Martinusza** a generálneho riaditeľa Sekcie integrácie a zahraničných vzťahov Ministerstva obrany Slovenskej republiky pána **Ludovíta Gála**.

Myslim si, že už na úvod v prvých dvoch paneloch sa dosť povedalo o našom prístupovom procese vstupu do NATO. Dávam vám voľné pole na otázky. Nech sa páči, BBC.

PETER STANO

Chcel by som sa opýtať reprezentantov troch krajín: Českej republiky, Poľska a Maďarska. Minister obrany Slovenskej republiky Kanis sa opakovane podčakoval vašim krajinám za stálu podporu zameranú na to, aby Slovensko mohlo vstúpiť do NATO len čo to bude možné. Z vás ho pohľadu alebo z pohľadu vašich krajín, čo je hlavnou motiváciou, hlavným zmyslom, hlavným dôvodom pre vašu podporu Slovenska. Sú to dvojstranné, susedské, ekonomické alebo politické vzťahy? Ďakujem.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Takže ono je to životním zájmem České republiky, aby její soused byl členem stejné organizace, jako je Česká republika, protože když se podíváte na mapu, tak naše severní hranice jsou s Polskem, to je členská země Aliance, naše nejděleší hranice je s Německem, to je člen Aliance, na jihu máme Rakousko, to je člen Evropské unie, akorát na východě máme Slovensko, které není ani členem Evropské unie, ani členem NATO, takže bychom rádi tu hranici uzavřeli. Je to v našem životním zájmu, aby Slovensko se stalo členem stejných organizací, jako je Česká republika.

JAN KOMORNICKI

Podobne Poľska. Poľsko bolo, je a bude advokátom a bude podporovať snahy Slovenska dostať sa do NATO, a stále sme a budeme hovorom idey otvorených dverí. Dúfam, že k tomu nájdeme do roku 2002 aj viac partnerov. Dúfam aj, že Slovensko urobí všetko, aby sa konzistentne a s určitosťou (čo dnes môžeme posúdiť veľmi pozitívne) prispôsobilo na vstup. Je to podobne ako s Českou republikou, je to nás veľký záujem, že dokonca nás veľmi dôležitý sused a jeho vstup do NATO je životným záujmom Poľska a prioritou jeho zahraničnej politiky.

ZOLTÁN MARTINUSZ

Pre nás je to tiež otázka, ktorá má dva aspekty. Ide o dve veci. Jeden smer je otázka zásad. My sa pozeráme na NATO ako na rodinu, ktorá zdieľa tie isté hodnoty; a európske krajinu, ktoré splňajú kritériá na členstvo a zdieľajú tie isté hodnoty, by mali mať možnosť stať sa členmi Aliancie. A pokiaľ ide o Maďarsko, máme aj strategický záujem. Boli by sme radi obkolesení krajinami, ktoré splňajú kritériá na členstvo a ktoré sú v konečnom dôsledku stanú členmi Aliancie, a keď sa pozriete na Maďarsko, tak je tu ešte osobitná situácia Maďarska, pretože my sme vlastne ostrov Aliancie. Nemáme s hlavným územím NATO žiadne spojenie po súši, a keby sa Slovensko stalo členom Aliancie, tento problém by sa odstránil.

MODERÁTOR

Ďakujem. Ďalšia otázka.

LADISLAV GAAL

Ja by som mal otázku na pána Novotného. Vy ste spomínali, že minulý rok ste dostali zahraničnú pomoc päť miliárd dolárov na tento rok.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Pozor, to jsou investice. Pozor! To zahraniční firmy investovali päť miliard dolarů v České republice a letos šest miliard. To není žádná pomoc.

LADISLAV GAAL

Na to som sa chcel spýtať, či by ste mohli konkrétnie vysvetliť, aké investície to boli?

A podobne otázka na pána Martinusza aj Komornického, či v Maďarsku alebo v Poľsku sú podobné investície? Ďakujem.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Tak, já jsem z ministerstva obrany, já nejsem z ministerstva hospodárství, ale česká vláda prijala systém pobídek zahraničních investorov, kde jsou určite daňové prázdniny, nebo neplatí jisté odvody státu dejme tomu na deset let, když ta investice je vyšší, a nerad bych se mýlil, než tři miliony dolarů, ale to si, prosím vás, zjistěte někde na internetu, na ministerstvu průmyslu, možná, že to je nižší. Takže města se snaží vytváret různé průmyslové zóny, kde vypadají pozemky a pak to nabízejí zahraničním investorům. Pokud je tam dálnice nebo železniční spojení, tak o to místa je zájem. Takový poslední případ je holandská firma Philips, která buduje velikou továrnu v Hranic na Moravě. Tam bude 3 tisíce nových pracovních míst. To je poslední příklad. Ted se jedná o tom, že třeba BMW chce investovat v České republice. Nebo v okolí Plzně, tam je bývalé vojenské letiště, které jsme opustili. Plzeňská radnice z toho udělala průmyslovou zónu a teď tam bude investovat značnou částku britská společnost.

JAN KOMORNICKI

Ja som v panelovej diskusii zdôraznil fakt, že po vstupe Poľska do NATO sa obrovsky zvýšil, môžem to konkrétnie uviesť, asi o 150 percent záujem zahraničných investorov investovať na území Poľska a otázka znala, prečo sa tak stalo. Pretože Poľsko ako člen NATO, ktorý je tým východným hranicným štátom NATO, sa stal bezpečným nielen pre svoj štát, ale aj pre zahraničných investorov – a toto je veľmi silná motivácia, ktorú treba ukázať ako skúsenosť po našom vstupe do NATO.

ZOLTÁN MARTINUSZ

Pokiaľ ide o Maďarsko, možno táto súvislosť nie je taká zrejmá, pretože Maďarsko vykazovalo veľkú mieru zahraničných investícii aj v období pred vstupom do NATO, ale ako všeobecné konštatovanie môžem len potvrdiť, že členstvo v NATO predstavuje pre investorov bezpečnejšie prostredie pre ich investície. Ale v prípade Maďarska sa nedá preukázať výrazný skok v objeme investícii po vstupe do NATO, pretože ten skok nastal vlastne roky predtým.

MODERÁTOR

Ďakujem. Ďalšia otázka, prosím.

OĽGÁ GYARFÁŠOVÁ

Ja by som mala otázku na pána Martinusza, ktorý v druhom paneeli spomíнал výsledky referenda o vstupe Maďarska do NATO, a vlastne je to jediná krajina z troch nových, ktorá usporiadala referendum. Tak mám dve podotázky. Jednak ako sa vám podarilo v kampani zmeniť rozloženie názorov verejnosti tým, že z tých, ktorí sa zaúčastnili referenda, bola drívá väčšina za vstup, ale tá účasť na referende bola, ak sa nemýlim, tesne nad 50 percent. A druhá podotázka je, čo by ste odporúčali v tomto zmysle Slovensku? Či potvrdiť ten vstup do NATO referendum alebo nie? Aké to malo dôsledky? Ďakujem.

ZOLTÁN MARTINUSZ

Pokiaľ ide o referendum v otázke členstva v NATO, ja vám nemôžem poradiť, čo je správne, či áno, alebo nie. Je to rozhodnutie každého štátu a bolo to aj našim vlastným rozhodnutím v prípade Maďarska, a ako vidite, iné krajinu zvolili iný prístup, napríklad Poľsko alebo Česko. Pokiaľ ide o našu prípravu na referendum, tak musím povedať, že rozširovanie informácií je najdôležitejší aspekt tejto činnosti a musíte zvládnúť ten protiklad v argumentoch. Argumentácia proti členstvu v NATO je väčšinou emocionálneho charakteru a argumentácia za členstvo v NATO je racionálneho charakteru, opierajúca sa o fakty. A my sme zistili, že jediný spôsob, ako sa dá toto protirečenie prekonáť, je vzdľávanie. V prípade Maďarska to fungovalo. Dokonca aj v období náletov Aliancie na Kosovo zostala podpora pre NATO a podpora akcii NATO v tom období nad 50 percent a ja si myslím, že to bol výsledok, ktorý nemohli dosiahnuť ostatní členovia Aliancie.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Já bych chtiel doplniť našeho maďarského kolegu. Když jsme se snažili přesvědčit veřejnost, aby zaujala stanovisko ve prospěch NATO, tak jsme spolu s Českou televizií, ministerstvo obrany a Česká televize vydalo dvacetidílný seriál o mytech o NATO. To byly pětiminutové šoty, kde 30 procent času bylo věnováno lidem, kteří byly strašně silně proti NATO, 30 procent bylo neutrálů, téměř to bylo jedno, a 30 procent byly pro NATO. A ta televize udělala interview s několika tisíci lidmi a my jsme tam neudělali žádnou cenzuru a tam byly opravdu drsné názory. A tento seriál změnil postoj veřejnosti vůči NATO. Potom jsme zorganizovali školení pro učitele nebo zvali jsme učitele středních škol a vysokých škol, a pak jsme je vždycky vyslali do Bruselu, přímo do centrály, aby si to osahali na vlastní oči. Tam potom působí ten multiplikáční efekt, ten učitel ovlivní spoustu žáků. A totéž jsme udělali se starosty měst, kde jsme měli vojenské posádky. A ti taky potom změnili svůj postoj vůči armádě a vůči NATO, ale to je dlouhodobá mravenčí práce, to trvalo dva roky. Ale měli jsme takovou mediální politiku připravenou.

JAN KOMORNICKI

Naďťastie Poľsko tento problém nemalo. Historické skúsenosti Poľska a Poliakov sa pričinili o to, že od začiatku transformácie nikdy

verejná mienka či postoj k vstupu do NATO neboli menší ako 70 percent.

MODERÁTOR

Ďakujem. Dámy a páni, posledná otázka. Obrana.

IGOR HADAR

Mal by som otázku na pána Katsirdakisa. Aké závery vyvodilo alebo vyvodi NATO z nedávneho incidentu medzi Gréckom a Turekom pri spoločnom cvičení? Ďakujem.

GEORGE KATSIRDAKIS

Chcem povedať, že nie som tu preto, aby som hovoril v mene Grécka alebo Turecka. Hovorím v mene všetkých devätnásťich členských štátov, takže nemôžem mať čiastkový pohľad na situáciu. To by bolo nespravidlivé. To prvé poučenie je také, že NATO sa v žiadnom prípade nepodobá tomu, čo vlastkou bola Varšavská zmluva. Štaty sú dobrovoľními členmi Aliancie a súčasne si zachovávajú aj svoje práva ako štát, ako národ a môžu byť situácie, ktoré jednotlivé členské štáty NATO interpretujú rozdielne spôsobom. To prvé poučenie, ktoré som si ja zobrajal, je, že pri príprave cvičení, ktoré sa týkajú citlivých otázok, musíme byť opatnejší, než sme boli doteraz. Myslím si, že keď budeme venovať príprave dostatočnú pozornosť a budeme dostatočne vnímať a citliť v príprave, vyhneme sa problémom, ktoré by mohli vzniknúť počas cvičenia. Ale nechcel by som zanechať v slovenskej tlači a v slovenskej verejnosti dojem, že vinou tejto situácie došlo k oslabeniu Aliancie. Tá vec, kvôli ktorej daná situácia vznikla, je veľmi citlivá otázka, o ktorej obe krajin diskutujú už roky. Môj dojem z toho, čo som čítal v novinách, v tlači z obidvoch krajín je taký, že vlastne tlač znova nastolila túto otázku a môže sa začať diskusia, ktorá bude oveľa otvorennejšia a priamejšia vzhľadom na zmenené, alebo na zlepšené vzájomné vzťahy medzi Gréckom a Tureckom, ktoré sú najlepšie, aké poznáme z posledného obdobia. Môžem povedať že nie je náhoda, že obidve krajinu sa rozhodli využiť NATO ako priestor, kde by mohli diskutovať o týchto citlivých otázkach tak, aby ich vzájomný vzťah a vzťah k NATO bol menej zložitý a menej tažký. Takže ja si myslím, že môžeme očakávať dobrý výsledok

a napriek rozdielom medzi obidvomi krajinami oba štaty zostávajú pevními spojencami v Aliancii. Ďakujem.

MODERÁTOR

Dámy a páni, dovoľte, aby som už podčakoval našim hostom za účasť na tlačovej konferencii, na brífingu zahraničných hostí.

—III. PANEL—

DO NATO VSTUPUJE CELÉ SLOVENSKO

MODERÁTOR

Pokračujeme odpoludňajším panelom Do NATO vstupuje celé Slovensko. Ak dovolíte, rád by som vám predstavil účastníkov panelovej diskusie. Pán **Vladimír Palko**, predseda Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť, mal tu byť pán **Imrich Andrejčák**, poslanec Národnej rady, zatiaľ neprišiel, pán **Michal Štefančík**, poradca ministra obrany Slovenskej republiky, pán **Róbert Vlašič**, Nadácia pre občiansku spoločnosť, **Olga Gyurášová**, Inštitút pre verejné otázky, **Mário Nicolini**, Euroatlantické centrum a moje meno je **Juraj Stern**, som tu za Slovenskú spoločnosť pre zahraničnú politiku. Zároveň som učiteľom na Ekonomickej univerzite.

Pre mňa ako človeka, ktorý s armádou nemá veľa spoločného, bolо čudné, že ma oslovila Nadácia Friedricha Eberta, aby som takéto niečo moderoval. V podstate čo pre mňa osobne znamená NATO? Ako občan chápem NATO ako garanciu mieru, bezpečnosti. Ďalšie integračné zoskupenie, ktoré máme v Európe, je Európska únia, chápem ju ako pre nás, pre Slovensko a vôbec pre stredoeurópsky priestor ako garanciu prosperity. A symboliza týchto dvoch, bezpečnosť a prosperita, je pre mňa garanciou rozvoja demokracie a ja ako radový občan si neželám skutočne nič iného. A pretože som denodenne v styku s našou mladou generáciou, s mladými študentmi našej univerzity, ale aj iných vysokých škôl, pretože v titulu spoločnosti pre zahraničnú politiku mám možnosť sa stretnať aj so študentmi iných univerzít, vnímam tento ich postoj veľmi intenzívne a môžem vám povedať, väzení páni z ministerstva obrany, aj zo zahraničia, ktorí ste tu, že našim študentom je to jasné. Vedia, kde je sever, a vedia, čo pre nich integrácia Slovenska do týchto dvoch významných zoskupení znamená. NATO je teda pre mňa a pre väčšinu našich občanov bezpečnostným systémom, ktorý mi garantuje mier. Je to teda európsky systém, väčšina tvrdí transatlantický systém, áno transatlantický, pretože bez Spojených štátov, bez Kanady doteraz žiadnen väčší konflikt, a v Európe ich vzniklo, žiaľbohu, dosť, neboli vyriešený. Čiže neviem si predstaviť, že by sme bez tohto silného partnera dokázali v Európe niečo vyriešiť.

A teraz heslo tohto panelu, Do NATO vstupuje Slovensko ako celok. Čiže vstupuje nielen armáda, vstupujeme my občania Slovenska so svojím celým kultúrnym dedičstvom, so svojou vzdelenosťou, so svojou ekonomikou, čiže chápem toto členstvo ako nielen snahu našej armády, ale chápem to ako želanie všetkých nás, ktorí chceme mať garantovanú demokraciu.

Slovensko je súčasťou Európy. Vždy bolo a je, aj keď bolo z nej násilne na 50 rokov vyrhnuté, nikdy neprestalo byť integrovanou súčasťou tohto krásneho kultúrneho celku. Stačí, keď pójdeš po našich mestách tu v stredoeurópskom alebo v európskom priesatore a pozrieš si len architektúru. Architektúra Viedne, Prahy, Krakova, L'ubljan, ale aj katedrála v Remeši má podobné charakteristické črtky ako architektúra na Slovensku, čiže už aj to mi hovorí o tom, že skutočne patríme do niečoho, čo má nejakú spoločnú identitu.

Rád by som zdôraznil, že keď hovoríme o Európe, že táto myšlienka európanstva, jedna z významných myšlienok európanstva sa zrodila práve v tomto regióne. Je to myšlienka paneurópskeho hnutia, ktorá sa zrodila práve v priesatore Viedeň, Budapešť, Praha aj Bratislava. Jeden z prvých zakladajúcich, ak nie jeden zo zakladajúcich kongresov Paneurópskej únie sa konal práve v Bratislave.

No a teraz prečo si myslím, že skutočne aj Slovensko čímsi prispelo do tejto Európy, je to, že mnoho významných ľudí pochádza z tohto regiónu alebo má s týmto regiónom niečo spoločné. Snáď pre vás, ľudí od armády, bude zaujímavý ten poznatok, že jeden z tvorcov alebo otcov najhoroznejšej zbrane – vodíkovej bomby, ktorú ľudstvo vytvorilo, Eduard Teller, študoval tu v Bratislave. Čiže jedna z najhoroznejších zbraní, ktorá bola stvorená, chvalabohu, nikdy nebola použitá, a dúfam, ani nikdy nebude použitá, bola jedine súčasťou hrozby v rámci studenej vojny a vlastne bola tým, čo sme vnímali ako určitú garanciu mieru, a aj človek, ktorý pôsobil v tomto regióne, má na tom nejakú účasť.

Ďalší argument, s ktorým sa často stretávame, je otázka neutrality. Tieto hlasy zaznievajú i u nás, nie sice veľmi výrazne, ale zaznievajú a veľmi často sa argumentovalo donedávna Rakúskom. Tento argument však v poslednej dobe stráca na svojej sile, a to preto, že práve dnes Rakúšania oslavujú svoj štátny sviatok, sviatok neutrality, a bol som

teraz cez obedňajšiu prestávku na rakúskom veľvyslanectve a blahoželal som k tomuto štátnemu sviatku rakúskej veľvyslankyni a povedal som jej, že jej blahoželám k neutralite, a jej replika bola: no, o tom by sme museli veľmi dlho diskutovať. Skutočne, v Rakúsku sa začínajú veľmi intenzívne ozývať hlasy, že po skončení strednej vojny je otázka neutrality pre Rakúsko neúnosná.

Ja by som si dovolil po tomto úvodnom vstupe, kde som sa snažil naznačiť pro-myšlienky integrácie celého Slovenska do transatlantických štruktúr poprosí panelistov, keby boli tak láskaví a zaujímaví, v rozsahu maximálne päť minút, stanovisko k tejto problematike, k tejto myšlienke „Do NATO vstupuje celé Slovensko.“ Ja by som vás poprosil, keby ste dodržali časový limit, aby sa nám podarilo to, čo sa nepodarilo v predchádzajúcich dvoch paneloch, vytvoriť väčší priestor pre plénium, aby mohli odznieť z pléna diskusné príspevky, prípadne otázky. Nech sa páci, pán Palko. V poradí tak ako som si vás dovolil predstaviť, by som vás poprosil, keby ste povedali svoje stanoviská. Ďakujem.

VLADIMÍR PALKO

Ďakujem pekne, pán profesor. Vážené dámy, vážení páni! Ja by som chcel v tom vymedzenom čase klásiť najmä otázky, ktoré sú zaujímavé tým, že zatiaľ na ne niesi ašti odpovede a nad ktorimi ako keby sa zatiaľ ani nikto veľmi nezamýšľal.

Téza, že Slovensko by malo vstúpiť do NATO, to je to, na čom sa zhodneme, na čom sa zhoduje aj celá vládna koalícia, dokonca na čom sa zhodujeme s niektorými opozičnými stranami, a to je dobre. Hovorí sa: musíme tam vstúpiť, lebo je to náš záujem. Ja s tým súhlasím, ja sa k tomu hlásim, len čo mi chýba alebo čo mi trošku prekáža na tomto myšlienky, je to, ako keby sme vstupovali do NATO vstupovali do vytúženého raja, kde už nebudú problémy. Proste vstup do NATO je horizont a čo je za tým, nikto sa nezamýšľa; pritom ja sa domnievam, že zdaleka to nebude taký ten fukuyamovský koniec dejín, ale bude to opäť aj pre nás začiatok nejakého systému, zaujímavého systému vzájomných vzťahov, dvojstranných, mnohostranných, do ktorého vstúpime. A v tom systéme mnohé štáty budú chrániť svoj vlastný, špecifický, osobitný záujem. Pozorujem to aj ako vedúci našej parlamentnej delegácie v Parlamentnom zhromáždení Západoeurópskej únie, ten zaujímavý systém vzťahov, ktorý tam je už teraz.

Uvediem niekoľko príkladov. Predovšetkým Veľká Británia je krajina, ktorá si z európskych najviac stráži transatlantickú väzbu na Spojené štáty. Zároveň vidím, že USA spolu s Veľkou Britániou veľmi obhajujú

Do NATO VSTUPUJE CELE SLOVENSKO

a podporujú tie štáty NATO, ktoré sú zaslúžilými členmi NATO, ale nie sú v EÚ (mám na mysli Nórsko, Turecko) a podporujú ich v tom zmysle, aby ich Európska únia, ktorá teraz buduje svoj obranný pilier, v podstate tretí, alebo svoju vlastnú obrannú politiku, aby ich ako nečlenov EÚ nevytláčala z takejto spolupráce, aby aj oni tam mali svoj hlas a miesto. Sledovali sme špecifickú snahu niektorých štátov NATO, ktoré boli okrajové a neželali si byť okrajovými, a to bol ich záujem na ďalšom rozširovaní alebo to bol jeden z argumentov. Napríklad Nemecko, ktoré to už získalo. Dnes už nie je na okraji. Vidíme napäť medzi transatlantickou väzbou a medzi princípom budovania európskeho obranného piliera Európskej únie. Tam isté napäť je, aj keď to nemusí vyústiť do ničoho tragickejšieho. Francúzsko je napríklad takou krajinou, ktorá si nejako nerozbíjať problémy s transatlantickou väzbou a ide došť zásadovo za tu druhou možnosťou, za systémom európskej obrany.

Takže vidíme, že sú tam veľmi pestré špecifické záujamy a vidíme, že Slovensko sa nezamýšľa nad tým, aký bude jeho špecifický záujem, keď už bude členom NATO. Ani neviem, aký by mal byť, kto by mal byť naši najbližší spoluhráči, ale v každom prípade si myslím, že je čas sa nad tým začať zamýšľať.

Druhá poznámka. Hovoríme, že Slovensko vstupuje ako celok, vstupuje tam teda aj so svojimi špecifickými ekonomickými aj geografickými. Najmä geografickými faktormi. My už teraz vieme, že ak budeme členom NATO, budeme určite okrajovým členom NATO, to znamená, budeme na hranici. Ukrajina sa tak rýchlo členom NATO nestane. A myslím si, že v takom prípade ako štát, ktorý bude na okraji, musíme mať špeciálne premyšľanu zahraničnú politiku aj smerom na východ, pretože nechceme byť žiadny cordon sanitaire, ale myslím si, že by sme mali byť, a teraz použijem trochu nepopulárne slovo, mali by sme byť mostom, ale mostom, ktorý je pevne zakotvený v NATO, to znamená, to je vlastne tá súhra s našim tisícročným zakotvením v západnej spoločnosti, kam patríme, ale s veľmi dobrými vzťahmi na východných susedov, najmä na Ukrajinu. To je zase tá naša cyriometodská tradícia staršia už ako tisíc rokov, ktorá však žije vo vedomí našich občanov. Vzťahy na východ sa trochu zanedbávajú. Napríklad nemuselo sa stať to, čo sa stalo, že teraz nám Ukrajina vypovedala readmisnú dohodu a teraz majú problém ako vracať utečencov, ktorí k nám prenikajú z východu. Takže to je argument v prospech toho, prečo máme budovať aj dobré vzťahy na východ. Ďakujem za pozornosť.

MODERÁTOR

Ďakujem. Prosím vás, nerád by som k tomu niečo pridával, chcel by som len podčiarknúť niektoré veci. Predovšetkým tu bola nastolená otázka, ktorá by mohla byť rozdiskutovaná, aký má byť záujem

Slovenska po začlenení do NATO. Dôležité je otázka alebo problém, že Slovensko by malo byť okrajový štát. K tomu by som si dovolil jednu republiku. Mal som možnosť asi pred dvoma rokmi hovoriť so Zbigniewom Brzezinskym a on rozprával o svojich globálnych viziách, a podľa jeho vízie v horizonte 2020 je potrebné, aby aj Rusko bolo integrované do NATO, a zdôvodnil to trochu žartovne, keď povedal, že je to dôležité preto, aby sme v roku 2020 v správach nepočuli, že na čínsko-fínskych hraniciach sú nepokoje. Takže aspoň toľko žartom.

Ruský priesor, myslím si, je skutočne veľmi dôležitý. Dovolte mi ako ekonómovi povedať, že skutočne je to jedno obrovské teritórium, kde sú pre ekonomicke pôsobenie obrovské možnosti, a preto je nie veľmi dobré, že sa vzťahy s východom trochu bagatelizujú alebo nestavajú sa na takú úroveň, na akú by sa mali dávať. Ja zdôrazňujem ekonomicke vzťahy, kultúrne vzťahy, tie podčiarkujem. Prosím ďalšieho panelistu.

MICHAL ŠTEFANSKÝ

Ďakujem za slovo. Dámy a páni, ja sa chcem v dvoch poznámkach zamyslieť nad otázkami, ktoré sa tu pertraktujú.

Prvá, nad ktorou by som sa chcel zamyslieť, je otázka hodnoty Slovenska, aká je jeho mocenská hodnota. V súčasnosti existujú už isté kritériá, ktoré by som si dovolil označiť ako exaktne, na základe ktorých možno uríti hodnotu toho alebo onoho štátu, a to sa uskutočňuje, to sa robí na základe niekoľkých ukazovateľov. Za takéto ukazovatele sa považuje jednak počet obyvateľov daného štátu, veľkosť územia a podiel na hrubom svetovom produkte. K tomu sa, samozrejme, pridružuje aj vojenšký potenciál. Ak posudzujeme Slovensko podľa týchto kritérií, tak vychádzajú nasledovné výsledky. Slovensko sa podieľa na počte obyvateľov Európy 2,1 percenta, ďalej zaberá 1,4 percenta plochy Európy a má 0,12 percenta podiel na hrubom svetovom produkte. Všetky štáty, ktoré dosahujú ukazovateľ okolo jedného percenta, sa považujú za malé štáty. O tom, že Slovensko je malý štát, netreba ani nejako osobitne meditovať, pretože stačí sa pozrieť na mapu, ale mocenský potenciál, prerátený istými koeficientmi, je, samozrejme, nižší ako potenciál všetkých okolitých štátov, ktoré sa bud už začlenili do Aliancie, alebo hľadajú svoje začlenenie, ako tu hovoril pán poslanec Palko na príklade Rakúska. Z tohto hľadiska a v tomto citlivom stredoeurópskom priesotre, kde sa Slovensko nachádza, podľa mňa začlenenie do kolektívnej bezpečnosti v rámci Aliancie nemá v súčasnosti alternatívnu.

V minulosti sa niektoré otázky v súvislosti s priesotorom prečenovali, alebo sa nedoceňovali. Aj počas tohto seminára sa hovorilo, aký geo-

strategický význam malo Slovensko počas kosovskej krízy, ale ak berieme tieto otázky v nejakom dlhšom horizonte, trebárs na vadsať alebo viac rokov, tak potom aj tento priesor a hodnota tohto priesotu môže byť veľmi rozdielna. Ide o to, akými smermi v ďalších desiatich, pätnásťich, dvadsaťsiať rokoch, budú prebiehať hlavné geostrategické osi a ako budú prebiehať strategické osi vedľajšie, a kde sa bude nachádzať Slovensko. Podľa Brzezinského, ale aj podľa ďalších politológov, ktorí sa týmto otázkami zaoberajú, tieto osi by mali ísť nejako ináč, ale nedotýkajú sa priamo Slovenska. Čiže chcem povedať, že aj hodnota Slovenska bude závisieť od riešenia mnohých globálnych otázok, ako sa budú riešiť ohniská napätia a to, čo je a čo bude na východ od NATO.

Druhá otázka, nad ktorou sa chcem zamyslieť, je otázka v súvislosti s postojmi obyvateľov Slovenska k NATO. Niekoľkokrát tu zaznelo, že sociologické prieskumy ukazujú, že asi 50 percent respondentov sa vyslovuje za nás vstup do NATO. Hovorilo sa tu aj o tom, že hlavná otázka sa týka konzenzu politickej strán, aby sa dosiahla jednotla v nazenaní na bezpečnosť. Ja chcem však hovoriť o trochu inom probléme, a sice, ktorý si v súvislosti s osvetľovaním našho vstupu do NATO zasluhuje tiež istú pozornosť. Začlenením do NATO sa sleduje predovšetkým bezpečnosť a istá stabilita. Domnievam sa, že nedoceňujeme jeden fakt, že Slovensko, ktoré je v citlivom stredoeurópskom priesotre, v minulosti zaznamenało pomerne časté zmeny. Ak by sme ich mali vypočítavať, tak v období 20. storočia sa osemkrát zmenil režim a päťkrát sa zmenila štátlosť Slovenska. Nemožno tento fakt absolutizovať, pretože menili sa režimy aj v okolitých štátoch, menila sa takisto štátlosť. Zmeny súviseli so zmenami Európy, ale dôležitým argumentom v tomto smere je, ak chceme dosiahnuť istú stabilitu, stabilitu pre 21. storočie, aby traumy podobného charakteru ako bola druhá svetová vojna, ako bol rok 1968, sa neopakovali, potom východiskom je: iná alternatíva ako začlenenie pod Alianciu neexistuje. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Zaujímavé myšlienky. Budeme mať možnosť o nich diskutovať. Nech sa páči, ďalší.

RÓBERT VLAŠIČ

Vážené dámy, vážení páni! Keď som bol oslovený, aby som sa zúčastníl na tejto konferencii, tak som si sám položil otázku, čo ja viem o NATO, a pán Petráš z Nadácie Friedricha Eberta mi povedal, aby som

nerozprával o NATO, ale aby som rozprával o tom, čo to znamená pre spoločnosť. O občanoch.

NATO nie je iba otázka armády. NATO je o každom jednotlivcom na Slovensku. NATO je o samospráve, o štátnej správe, o vláde, o financiách, o ekonomike, o sociálnych istotách, o bezpečnosti. To môže znieť veľmi široko, ako nič nehovoriacie, ale z môjho pohľadu ako človeka, ktorý pracuje v neziskovej organizácii a so skúsenosťami s kampaňou v roku 1998 a s inými informačnými a vzdelávacími kampaniami, ktoré boli zamerané na široké spektrum, na občanov tejto krajiny, si myslím, že možno ani ministerstvo obrany, možno ani súčasná vládnucia garnitúra, politici stále nedoceňujú silu a možnosti, ktoré im poskytujú neziskové organizácie. A treba byť samozrejme, aj kritický. A pokiaľ ide o neziskové organizácie, sa zaobrájú tématmi integrácie či už do NATO, alebo do Európskej únie, nie je ich veľa a výsledky, ktoré dosahujú, nie sú dostatočne prezentované. Možno nám k tejto téme niečo viac povie paní Gyarfášová. Číže ja to beriem ako výzvu skôr smerom k nám, neziskovým organizáciám, aj túto konferenciu, aby sme sa zamyseli nad tým, čo my môžeme spraviť pre to, aby občania pochopili, čo znamená bezpečnosť, lebo to je možno aj otázka, prečo iba 50 percent fudi súhlasi so vstupom do NATO a väčšinu uvažujú iba o vojenskej bezpečnosti. Ako som už uviedol, myslím si, že to súvisí s bezpečnosťou ekonomickej, sociálnej a spoločenskej, bezpečnosťou jednotlivca a špeciálne na Slovensku je to aj bezpečnosť rodiny. A nadácie zo Slovenska zohrávajú dôležitú úlohu nielen na Slovensku a nemusia pomôcť Slovensku pri integrácii iba prácou priamo s našimi občanmi. Možno to je tá nedoceniteľná časť aktivít, ktoré robia neziskové organizácie, lebo sa o nich na Slovensku veľa nehovorí. Aj ďalších párr prikladov, ktoré by sme mohli potom neskôr rozdiskutovať. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Keď som ráno kládol otázku ministrovi Kanisovi, čo robia v súvislosti s osvetou smerom k občanovi, tak to bolo myšlené tak, že ako občan pociťujem, že sa deje málo. Pán minister sice povedal, čo všetko sa robi, ale nie je to vidieť, zatiaľ to nie je ani cítiť. Ja si myslím, že Slovensko bude mať jeden veľmi úderný argument, keď budeme viedieť povedať, že 70 alebo 75 percent občanov chce vstup Slovenska do NATO. To bude jeden veľmi presvedčivý moment, ktorý môže v rozhodujúcim okamihu zavážiť. Myslím, že občianske aktivity sú veľmi významné. Ak som dobre informovaný, tak v tejto oblasti sa pripravujú aj nejaké spoločné aktivity tretieho sektora a tretí sektor bude agresívnejší v spojitosti s osvetou v prospech európskej integrácie a integrácie do NATO. Takže čo sa týka tohto, ja som skutočne optimistický a pripisujem

tretiemu sektoru významnú silu v tom, že môže Slovensku pomôcť pri týchto integráciach. Nech sa páči, pani Gyarfášová.

OLGA GYARFÁŠOVÁ

Ďakujem za slovo. Vážené dámy, vážení páni! Ja som tu vlastne dokonca v dvojrole, pretože na jednej strane reprezentujem neziskový sektor, nezávislý Inštitút pre verejné otázky, ktorý sa venuje aj problematike integrácie Slovenska do Európskej únie a do NATO, a zároveň som človek, ktorý sa už niekoľko rokov venuje prieskumom verejnej mienky, a teda viem čo-to o tom, ako sa vyvíjajú názory verejnosti v priebehu uplynulých desiatich rokov vo vzťahu k NATO, aj vo vzťahu k Európskej únii, a teda vo vzťahu k množstvu ďalších iných otázok. Ja sa tiež pokúsim byť čo najstručnejšia a skôr nadhodiť tézy do diskusie, než aby som robila nejaký prednášku, nebodaj dokonca o číslach. (Stern: Tie čísla môžu byť zaujímavé.) Hej, hej, tak sa mi páči aj rátorika, ktorá sa spája s uvádzaním tých čísel, lebo niekto povie, že dnes je podpora vstupu Slovenska do NATO až 50 percent, niekto povie: stále je to len 50 percent. No a to vlastne môžeme povedať, že sme už veľmi radi, pretože po tej kríze, ktorá bola na jar a v lete minulého roka, sa postupne podpora vstupu „zotavuje“ a vidíme, že je to veľmi stabilný pozitívny vývoj, číže teraz to už nie sú nejaké skoky, ale zdá sa, že ak by sa teda situácia ďalej takto vyvíjala, že by to mohlo pokračovať aj nad tých 50 percent.

Zaujímavá však ale je, a to sa tu už tiež uviedlo, veľmi rozdielna optika verejnosti voči Európskej únii a voči NATO. Dovolím si odcitovať jeden bonmot, ktorý povedal český politik pán Lobeckovic pred dvoma týždňami v Bratislave, keď ten stereotyp vnímania verejnosti vyjadril takto (odcitujem po anglicky): „The European Union is to feed us and the NATO is to protect us.“ Číže Európsku úniu vnímame ako niečo, čo nám prináša bezprostredný ekonomický a sociálny efekt, ktorý pocítíme na našej životnej úrovni, na našich peňaženkách. A NATO je teda na čo? Na to, aby nás chránilo; a to, aby sme boli chránení, jednak nepociťujeme ako takú prioritu, lebo pocítiť ohrozenia tu prakticky nie je, alebo je veľmi marginálny, a na druhej strane to má aj ten aspekt, že NATO je stále vnímané iba v rovine vojenskej bezpečnosti. Číže všetky tie aspekty, ktoré sa tu spominali, ekonomické, posilnenie demokracie, vlastne zvýšenie kredibility tej krajiny, tie v obzore toho vnímania verejnosti akosi unikajú.

Druhá vec, ktorouj by som sa chcela dotknúť, sa týka toho, do akej miery teda vôbec môžeme považovať týchto deklarovaných 50 percent podpory za niečo, čo je naozaj udŕžateľné, niečo, čo nepodlieha neja-

kým situáčnym faktorom, niečo, čo je naozaj hlbšie zakotvené v politickej kultúre a v hodnotách občanov. A tu je odpoveď, myslím si, poskromnejšia, pretože vidíme, že aj v diskursoch o integrácii, či už je to Európska únia alebo NATO, vlastne stále prevládajú akoby ideologizované pozície, že na jednej strane je to ideologizované áno, na druhej strane ideologizované nie. K tomu sa pridáva také pragmatické áno, to je vlastne tiež istý segment verejnosti, ktorý nemá povedzme dôveru k týmu inštitúciám, ale považuje to z nejakých dôvodov za výhodné pre Slovensko, aby do nich vstúpilo. Číze treba naozaj osvetu a vzdelenanie viesť v širokom, hlbšom diskurze, ktorý hovorí nielen o tej prvoplánovej linii.

Treba tiež povedať, že na úrovni verejnosti, na úrovni občanov nikdy iná alternatíva ako tá prozápadná nebola väčšinová. Je tu túžba po neutralite, ale nikdy nebola väčšinová. Vždy to bolo niečo, čo bolo skôr na okraji spoločnosti a musím povedať, že predstavy o neutralite boli vniemané veľmi konfuzne a bolo to veľmi často v rovine toho, že chceme aj vstúpiť do NATO, aj mať neutralitu, aj byť súčasťou spoločenstva, aj byť nezávisli, pričom historické korene izolacionizmu na Slovensku nie sú zanedbateľné.

Tretí bod, ktorý by som chcela uviesť a zdôrazniť, sú politické elity, a práve tie vidím ako veľmi dôležité pri vysvetlovaní integrácie a vôlebec zahraničnej politiky. Ľudia si veľmi fakto urobia názor na to, ako funguje zdravotníctvo, alebo aká je školská politika atď., atď., ale zahraničná politika je vysoko profesionalizovaná činnosť a väčšina fudi sa o ňu ani nezaujíma, lebo má veľmi okrajové vedomosti, čo nehovorim hodnotiaco, tak je to aj v iných štátach, a dokonca aj v Spojených štátach tak, že nie zahraničnopoliticke temy vyhľávajú voľby, alebo by boli v oslobovaní voličov relevantné. A tu vidím naozaj veľmi dôležitý konsenzus politických elít; už sa viačkrát spomína, ale ja to teraz myslím práve vo vzťahu k občanom a vo vzťahu k vnímaniu občanov. Číze je nemôžu byť výroky politikov, ako ich občas pociťujeme, že NATO je užitočné, ale ja osobne k nemu necitím žiadnu sympatiu, žiadnu dôveru a podobne. Číze politický konsenzus pri prekonávaní týchto rozdielov a kultúrnych trhliín, ktoré sú v spoločnosti, vidím ako veľmi dôležité.

Moja posledná poznámka. Mala som možnosť v apríli roku 2000 navštíviť sídlo NATO až sídlo Hlavného veliteľstva spojených európskych síl – Shape a napadlo ma hned niekoľko vecí, ktoré sa mi zdali veľmi užitočné preniesť k nám na Slovensko. Je jasné, že nemôžeme páť miliónov obyvateľov poslať na exkurziu do Bruselu, ale poslať tých, ktorí vytvárajú verejnú mienku, multiplikátorov verejnej mienky. To, čo som si odňala odnesia, bola transparentnosť a úžasná otvorenosť, ktorá tam panuje vo vzťahu k nám a ktorú si človek jednoducho odňal odnášal. Číze nie stereotyp, že to je niečo nejasné, nejasná štruktúra, veľmi temné. Ďalší bod je dobrovoľnosť vstupu. Nám sa tu viačkrát zdôraznilo: je to na vás. Je to na vás, čo si vy postavíte, aké ciele a ako ich spli-

nité. Číze opäť protipôd k tomu stereotypu, ktorý tu ešte stále je dosť rozšírený, že my plníme nejaké domáce úlohy, ktoré nám v Bruseli predpísu, a my ich vlastne plníme kvôli nim. A tretia vec, a to ma veľmi prijeme prekvapilo a bola som na to veľmi hrdá, to boli naši ľudia, naši vojaci, ktorí sú NATO, ktorých si tam veľmi cenia ako vynikajúcich špecialistov-odborníkov, a nikto tu o tom na Slovensku nevie. Číze to by bol tiež spôsob, ako ľudom o tejto organizácii viac povedať a vytvoriť také povedomie, že áno, Slovensko patrí do NATO. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Potešili ma najmä argumenty, ktoré boli tak silno artikulované, prečo má patriť Slovensko do NATO. Myslim, že aj minister obrany má radost z toho, že tam máme skvelých vojakov. Ďakujem. Myslim, že sa tomu tešíme všetci. Prosím posledného nášho diskutéra v paneli, aby zaujal svoje stanovisko.

MÁRIO NICOLINI

Dámy a páni, dobrý deň. Som prezidentom Euroatlantického centra v Banskej Bystrici. Je to organizácia, ktorá sa venuje výskumu medzinárodnej politiky a bezpečnosti a prezentácii výsledkov tohto výskumu voči verejnosti, teda zvyšovaniu verejnej informovanosti o otázkach medzinárodných vzťahov a bezpečnosti. Euroatlantické centrum je mládežníckou organizáciou, jej členmi sú študenti a mladí akademici. Dnes by som vám chcel prezentovať niekoľko myšlienok o tom, akým spôsobom sa dá hovoriť o Aliancii a o našej integrácii mladej generácie a ako ju osloviť týmito myšlienkami. Mládež, vieme, je jedným z najaktívnejších stúpení, to vyplýva zo sociologických výskumov, našej integrácie do Aliancie. Samozrejme, mládež je budúcnosťou, čím neodsúvame do úzadia mnohých tých, ktorí sedia medzi nami a sú nemenej horlivími a nadšenými stúpencami vstupu Slovenska do NATO a ktorí venujú všetok svoj čas a energiu, aby sme sa zodpovedne pripravili.

Tá práv z mojich myšlienok, ktoré vám chcem dať na zváženie, je to, že mladá generácia je generáciou, ktorá sa vyznačuje veľkou mierou pacifizmu, to známeniu mieru milovnosti. Vyrastala, tak ako ju ja definujem, niekedy medzi 20. a 30. rokom fyzického života človeka, v tých harmonických rokoch druhej polovice osemdesiatych rokov a v deväťdesiatych rokoch. Nie je poznačená trpkými skúsenosťami šesťdesiateho ôsmeho roku alebo nasledujúcej normalizácie a vyrastala a je v rozhodujúcej miere formovaná skúsenosťou po rozpade konfrontácie blokov. To

v komunikácii s nami alebo s nimi musí nastoliť potrebu mierovej, civilnej rétoriky, ktorá by mala zdôrazniť civilnú stránku NATO, civilnú stránku Aliancie, že sa z obranno-vojenského zoskupenia transformovala, hoci už aj predtým bola politicko-vojenskou, ale tie politické dimenzie nadobudli na význame. Ako napríklad NATO prispelo k vybudovaniu unikátneho modelu Európskej únie, predtým európskych spoločenstiev. Vieme, že dnes je ekonomická previazanosť transatlantického priestoru primárnu garanciou mieru medzi týmito štátmi. Alebo ako sa vďaka NATO napríklad tlmí, dodnes dari tlmiť určité konflikty vnútri Aliancie. Spomieniem len grécko-turecký konflikt. Takisto treba preniesť dôraz v komunikácii voči verejnosti na kooperatívnu dimenziu Aliancie, nielen na kolektívnu obranu. Základ, článok 5 Washingtonskej zmluvy, hovorí o tvrdých zárukách, samozrejme, a to, že tieto tvrdé záruky zostávajú základom Aliancie, nikto nespochybňuje, ale ten trend dnes je k spolupráci, ku kooperácii, a nie ku konfliktu, prijatímenešom v Európe. Kto dnes na Slovensku vie viac ako jednou vetou odpovedať na to, čo je to Partnerstvo za mier, program PFP, ako obdivuhodný mechanizmus premeny vzťahov bývalých ľahlivých nepriateľov na dnešného spojencov, ktorí sa spoločne snažia transformovať svoje vojenské štruktúry, transformovať ich transparentné a efektívne? To znamená, treba vysvetliť ľudom Partnerstvo za mier ako program, ktorý čaká jednak v budúcnosti ďalšie posilnenie a ktorý je pred získaním členstva v prípade Slovenska alebo v prípade našich susedov vo višegradskej skupine hlavným nástrojom prípravy na členstvo v Aliancii.

A takisto výraznou skúsenosťou, ktorá definovala úlohy NATO aj do 21. storočia, je problematika Balkánu. Konflikt a tragédia na Balkáne zostáva nevysvetlená slovenskej spoločnosti. Tu mi chýba koncovka diskusie o kosovskej kríze a účasti Slovenska v nej, čo to pre Slovensko znamená z dlhodobého pohľadu.

A mladú generáciu určite takisto v rámci toho, čo som nazval pacifizmom, viac zaujímajú hospodárske a sociálne dopady nášho členstva v Aliancii. Musíme súhlasiť, nedá sa inak, s pánom Novotným z Českej republiky, ktorý vyzdvihol práve túto stránku, hoci som trochu skeptický k presnej kvantifikácii množstva zahraničných investícii, ktoré prišli z týchto susedných krajín vďaka tomu, že ašpirovali na členstvo v NATO. Skôr vidím ten problém, ten komplex otázok tak, že integrácia do Európskej únie a do NATO spoločne vytvorili prostredie pre zahraničných investorov, aby sa cítili bezpeční, a toho vlastne vyplýva záver: vo verejnej diskusii viacej zdôrazňovať prepojenosť týchto dvoch procesov.

Takisto mi chýba konkretizácia pojmov. Samozrejme, odborníkom je známe, čo je to bezpečnosť, čo to znamená stabilita, ale ak hovoríte o bezpečnosti a stabiliti občanovi, musíte zároveň dopovedať, čo to znamená hospodárska stabilita, že je to rast životnej úrovne, vytváranie nových pracovných príležitostí, čo je to politická stabilita, lebo politická stabilita sama osobe je len slovom, ak sa nespája s pravidelným streida-

ním vlád, s transparentnosťou zahraničnej politiky. A takisto vidím rezervy, respektive veľkú výzvu v tom, aby o Aliancii a o všetkých otázkach zahraničných vzťahov hovorili u nás najmä ľudia, ktorí vedia čo hovoria, aby sa, a to je môj apel voči politikom, ktorí sa skrývajú za záhalu slov bez toho, aby si uvedomovali ich skutočný význam, lebo z toho pramení aj vzťah poslucháča k politikovi. Nenadobudnete dôveru k človeku, ktorý, keď mu položíte prvú otázkú – prečo – končí s diskusiou. Musí byť aj niečo za tým a neverí by ste, napríklad, aký veľký ohlas v Banskej Bystrici mal v tých dramatických momentoch kosovskej krízy a tesne po nej diskusia s odborníkom, ktorý bol v Kosove a ktorý hovoril s takým nádyhom ľudstku o tom, aká je to tragédia. Zdaleka to neprezentoval čierno-bielo. Ani NATO nie je čierno-bielo vec. Robia sa chyby, politika je určite umením možného, nie umením dokonaleho. Takže aj verejná informovanosť si vyžaduje ľudí, ktorí sú kvalifikovaní a vedia, o čom hovoria.

Poľská moja poznaná. Mladú generáciu zaujíma viac ako kohokoľvek iného, čo bude v horizonte po vstupe Slovenska do NATO a do Európskej únie. Ak si zoberieme optimisticky variant vstupu do NATO, v roku 2004, prípadne 2005 do Európskej únie, možno to je pesimistický variant v prípade Európskej únie, čo bude potom. Musím súhlašiť s pánom Palkom v tom, že u nás zataľ chýba zásadnejšia diskusia o základných princípoch zahraničnej politiky, o našich strategických cieľoch a záujmoch, ako by Slovensko malo pôsobiť ako člen Európskej únie a NATO (k tomu sa môžeme vrátiť v diskusii) a o násrojoch jej presadzovania.

Takže chcem ako prezident Euroatlantického centra pozvať všetkých, ktorí majú k týmu myšlieniek blízko, k spolupráci, aby sme ich postupne spoločne dokázali uviesť do praxe. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Iste veľmi zaujímavý pohľad mladých ľudí, pre ktorých to vlastne je. Ja sa považujem za reprezentanta staršej, odchádzajúcej generácie, a ak sa angažujem, tak sa angažujem pre naše deti a som rád, že i mládež vníma tieto naše integračné snahy ako určitú garanciu bezpečnosti. Vlastre NATO, dá sa povedať, pre nás všetkých v budúcnosti to chceme vnímať tak, znamená mier a robíme to pre mier.

Číže dákujem všetkým panelistom za prvú prezentáciu a rád by som sa vrátil k niektorým otázkam, ktoré tu boli nastolené, ale vyzval by som aj účastníkov z pléna, ak máte k tomu čo dodať, vytvorime vám priestor. Tých otázok tu bolo dosť. Každý panelista naznačil určité problémy, určité silné a určité slabé stránky.

Prvé, čo by bolo treba, keby sme hovorili o tom, čo bude po tom dni D, keď sa Slovensko bude integrovať, v čom bude prínos Slovenska a čo by sme mali očakávať od týchto integrácií my. Možno by bolo zaujíma-

vé, keby sme zaujali stanovisko k tomu, čo tu naznačil pán Palko – Slovensko ako okrajový štát. Otázky, ktoré tu boli ďalej naznačené: otázka je veľmi dôležitá, že je vec občanom, je to občianska otázka, nie je to len vec armády, je to otázka nás všetkých. No a potom čo tu zaznelo od pani Gyarfášovej, je tiež veľmi dôležité, aby sa všetky tieto aktivity, ktoré robíme, udiali transparentne, aby sme mali možnosť jasne vidieť, aké aktivity vyvíja naša politická elita.

Pokiaľ ide o naznačené problémky od pána Nicoliniho, ktorý hovoril o určitých ekonomických problémoch, súvisiacich s integráciou, alebo snažil sa ich nejakým spôsobom navodiť, čo sa týka otázky vstupu investiční a investorov, ktorí pochopiteľne hľadajú stabilitu, myslím si, že táto problematika bude otázkou posledného panelu. Ja by som do toho nerár vstupoval. Azda by som si dovolil zdôrazniť jedine to, že toto bude jeden z významných signálov pre všetkých investorov, ak sa Slovensko stane členom NATO, takisto ako sa teraz stalo členom OECD, že môžeme očakávať, že investori sem budú razantnejšie vstupovať. Samozrejme, nesmú sa udiť také rušive šumy, ako nejaké nečakané referendum, ktoré ich spochybni, aby sem rýchlo vstúpili. Ale o tom viac v tom ekonomickom paneli. Takže skúsmo k týmto otázkam, ktoré tu boli nastolené. Dáme priestor aj ľuďom z pléna.

JOZEF KIŠ

Moja otázka by sa týkala budúcnosti, čo bude po. Chcel by som upozorniť na istú súvislosť s budúcim a so želaným členstvom Slovenska v NATO, dotýkajúcu sa rozvoja slovensko-maďarských vzťahov s osobitným zreteľom na existenciu početnej maďarskej menšiny na Slovensku. Vzniká tu otázka, či príslušnosť obidvoch štátov a štátov nie len armádnych zložiek, príslušnosť obidvoch štátov a nie len armádnych zložiek do veľmi rozvetvenej, štruktúrovanej organizácie, ale súčasne veľmi koherentnej organizácie založenej na zásadách kolektívnej bezpečnosti, do akej miery môže mať priaznívý psychologický dopad, do akej miery môže ovplyvniť a spĺňať k rozptýleniu rôznych nedorozumení a najmä existujúceho latentného napätia, do akej miery môže prispiť k vytváraniu, budovaniu a upevňovaniu vzájomnej dôvery. Moja otázka znie: aký je váš názor na tento problém?

MODERÁTOR

Ja by som oslovil niekoho z prítomných panelistov, pretože ja ako rodený Bratislavčan, ktorý hovorí po slovensky, maďarsky, nemecky,

nemám problémy s maďarskou menšinou na Slovensku. Pre mňa to problém nie je a som presvedčený, že v budúcej zjednotenej Európe by to ani nemal byť problém. Opäť by som apeloval na jedno, na Bratislavu v medzivojnovom období, ale to isté platí o Košiciach, to isté platí o Bystrici, Kremnici, o Prešove, ktoré boli nádherné kozmopolitné mestá, ktoré boli vzorom pre budúcu zjednotenosť Európy, kde jednotlivé menšiny, Slováci, Maďari, Nemci, katolíci, protestanti, židia, dokázali žiť v koxistencii a neboli tam žiadne problémky. Tako si ja predstavujem Európu. Ale možno je to môj veľmi úzky názor ako dieľaťa jedného bývalého kozmopolitného mesta. Možno druhí budú mať k tomu čo dodať.

VLADIMÍR PALKO

No, dámy a páni, ja som len zázrakom unikol tomu, že nie som dnes občanom Maďarskej republiky, lebo som sa narodil v Čunove, čo je sice mestská časť Bratislavu, ale do štyridsiateho siedmeho roku to patrilo Maďarsku. Potom to bolo medzinárodnou zmliuvou dané Československu, kde som sa o desať rokov narodil. Ale to len na okraj.

Myslím si, že to, že dnes je Maďarsko členom NATO spolu s Českom a Poľskom, a my nie, ale napriek tomu, že tam nie sме, tak to, že tie tri krajinu tam sú, už zvýrazňuje akúsi nemožnosť iného riešenia aj pre Slovensko, nemožnosť iného riešenia bezpečnostnej otázky. Pretože práve tieto tri krajinu sú krajiny, s ktorými nás spája dlhá a stáročná história, a preto vďaka tomu, že tam je Maďarsko, Poľsko, Česko, tak tam možno budeme aj my.

Myslím, že keď budeme spolu v NATO, tak to bude dobré aj pre naše vzájomné vzťahy, ak jed si vobec nemyslím, že vzťahy medzi Maďarskom a Slovenskom by dnes potrebovali nejaký zásah väčšej moci, ale rozhodne spoločné členstvo v NATO nám neuškodi.

MODERÁTOR

Chce ešte niekto niečo?

OLGA GYARFÁŠOVÁ

Ja len jednu krátku poznámku zasa z mojej optiky. Sama som bola veľmi prekvapená, keď sme vyhodnocovali vývoj dôvery k Európskej únii a NATO v priebehu celých deväťdesiatych rokov. V rôznych subskupi-

nách a jednou podskupinou bola aj maďarská menšina a tu vidíme úplne kontinuálny, naozaj kontinuálny nárast dôvery a podpory vstupu Slovenska do NATO až Európskej únie. Čiže je tu zrejme za tým cítiť nejakú takú túžbu pridať sa k týmu štátom, v ktorom títo občania žijú, k tomu spoločenstvu, ku ktorému patrí Maďarsko.

MÁRIO NICOLINI

Počas okrúhleho stola, ktorý sme zorganizovali v Banskej Bystrici v apríli 1999 počas trvania kosovskej krízy, zaznela z publiku aj otázka, ktorá bola vtedy pertraktovaná v opozičných médiach, čo ak sa to isté stane aj u nás, že jednoducho z rozhodnutia vyšejšej moci príde k vojenskej intervencii v prospech požiadaviek irenditistických skupín žijúcich na území južného Slovenska. Hypoteticky predpokladajme, že takáto pravdepodobnosť môže nastať a musím povedať, že práve preto treba ísť do NATO, pretože v NATO sedíte pri jednom stole s devätnásťimi členskými krajinami Aliancie a o všetkých otázkach tohto typu, ktoré by mohli mať zásadný vplyv na bezpečnosť ktoréhokoľvek člena, sa rozhoduje konsenzom pri tomto stole. To znamená, práve preto treba ísť do NATO, aby sme sa v budúcnosti vyhli akejkoľvek hypotetickej možnosti, že tá hrozba, ktorú niektorí vnímajú na Slovensku, by sa premenila na realitu. Ďakujem.

MODERÁTOR

Chce niekoľko ďalej k tomu dodať? Mne to vyznelo teraz tak, ako keby len kvôli maďarskej hrozbe by som mal vstúpiť do toho NATO, mám ten dojem, že to bolo veľmi zjednodušené. To len tak na obveselenie.

GEORGE KATSIRDAKIS

Dúfam, že ma počujete. Dôvod, prečo som sa zapojil do diskusie je, aby som povedal, že z môjho pohľadu, z pohľadu NATO som skutočne veľmi šťastný z tohto panelu, pretože všetci rečníci sú vynikajúci. Zvlášť som zaujatý poslednými dvoma rečníkmi. Ak sa vrátíme k otázkam, ktorá mi ráno bola položená: Čo môže Slovensko ponúknut' NATO? Ak by rečníci, ako tito dva príšli do NATO a hovorili s nami v NATO, ako môže NATO samotné urobiť viac vo vzťahoch s partnerskými krajinami, tak za to pekne ďakujeme. Máme veľa informácií od vás a budem sa ich snažiť využiť. Doteraz som nespomeral nasledujúcich päť bodov.

Pýtali ste sa, čo sa stane so Slovenskom po vstupe. Neočakávajte, že budete v raji. Nebudete tam. Ak sa predsa niečo stane, tak to, že to bude ešte o niečo ľažšie. Pretože teraz len plánujete, čo sa tam môže stať, ale potom si tam budete musieť sadnúť a robiť veci, ktoré ste plánovali. Čiže to bude znamenať možnosť viač peňaží, viac námahy, spinenie nových požiadaviek, ktorých ste si doteraz neboli vedomí, ale nechceme, aby to zneľo, ako negatívna záleženosť. Je to veľmi pozitívny rozvoj. A je to veľmi pozitívny vývoj v nasledujúcom význame: Carl Bildt, švédsky premiér, raz povedal (a bol samozrejme premiér neutrálnej krajiny), že Európa by sa nemohla ekonomicky rozvinúť, ak by nebola za NATO. Ale keďže tu NATO bolo a garantovalo stabilitu a bezpečnosť tohto kontinentu, mohli sme prosperovať a rozvíjať sa. A EÚ mohla rozvinúť cestu, na ktorej sa dnes nachádza, pretože sa rozvíjala v stabilnom prostredí. Táto stabilita je podstatou vstupu do organizácie, ako je tátó. Myslím si, že musíme oceniť tento fakt.

Inou vecou je to, čo povedala paní Olga Gyurášová, že pre nás tu je EÚ organizáciu, ktorá bude zabezpečovať niečo, aby sme ostali nažive, finančné úžitky, ak som vás správne pocopohnil. Zatiaľ NATO bude udržiavať našu bezpečnosť. Ak nie sme postavení tvárou tváru ohrozeniu, že nás niekto ide napadnúť, tak potom prečo by sme sa mali pripojiť k NATO? Tento typ argumentu sme počuli mnohokrát. A čo vám môžem ponúknut', je príklad alebo paralela s vodičom auta. Keď si kupujete auto, nikdy samozrejme nezamýšľate zničiť ho nárazom do iného auta. Ale to sa môže stať. A ak sa to stane, tak bude neskoro kúpiť si poistku. Čiže vy potrebujete, aby poistka existovala v mierovom čase a dôľať, že ju nebudete musieť nikdy použiť. No ak príde k jej použitiu, tak bude neskoro o ňu žiadať. A práve preto by som chcel zdôrazniť, že aj keď nestojíme tvárou tváru ohrozeniu, je nevyhnutné nachádzať sa v spoločnosti stabilných štátov, bez strachu, že sa niečo zajtra môže stať, s čím stať doteraz nerátali.

Posledný bod. Aby sme mohli pomôcť, z pohľadu NATO, v úsili vzdelať verejnosť a použiť to na lepšovanie profilu NATO. Čo môžete vy? Ak máte záujem nadviazať spojenie s nami v hlavnom veliteľstve NATO, my sme schopní zorganizať skupiny rečníkov, ktorí môžu prísť sem a stráviť tu päť dní a hovoriť z rôznymi skupinami, cieľovými skupinami, ktoré si určíte. Kohokoľvek od parlamentnej úrovne až po študentskú úroveň alebo vojenskú jednotky, či novinárov. Čokolvek chcete. A my potom môžeme poslat' ľudí hlavne z krajín, ktoré majú porovnateľné problémy s tým, pred ktorým stoji Slovensko. A dúfam, že budú v stave odovzdať posolstvo z inej perspektívy. Môžeme vám to ponúknut', ak nám povieť, že to pre vás bude užitočné. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Nech sa páči.

Predovšetkým by som chcel podakovať panelistom, že nám predniesli svoje názory, z ktorých je možné zachytiť sa na mnohých bodoch a rozmyšľať o nich do budúcnosti, a dovolil by som si niektoré komentáre.

Je veľmi príznačné, že naša spoločnosť ako je politicky rozdelená, je aj ideologickej rozdelená, a to je, čo pan Gyraťášová povedala, že aj naše potenciálne členstvo je často vysvetlované, ako niečo ideologickej, že určitým spôsobom (aj to rozdelenie päťdesiat na päťdesiat) rozdružujúca väčšinu Slovákov ešte stále nemá v tomto jasnej, je zapričinený tým, že naše potenciálne členstvo nevykladáme z tých správnych pozícii, a to som už zachytil vo vystúpení pána poslancu Palka, že vlastne postavil naše potenciálne členstvo v NATO na reálny základ a otázku národných záujmov, že to nie je to, že nás niekde niekoľká ľahá, ako to chápe tých 50 percent ľudí, ktorí sa momentálne nestotožňujú s našim budúcim členstvom, že vlastne mali sme takú historickú skúsenosť, že na konci tridsiatych rokov nás Nemecko niekde potiahlo, dodnes sme sa z toho politicky, morálne nie celkom vylízali, potom nás na konci vojny Rusko alebo Sovietsky zväz niekam potiahol, ekonomicky sme sa dodnes z toho nevylízali a budeme sa z toho liečiť ešte veľmi dlho. A teraz ľudia majú pocit, že zas nás niekto niekam ľahá. My by sme na to mali ísť opäť, aby sme vysvetlovali ľudom, že nás nikto nechce neťahá, ale že my máme určité národné záujmy, a tieto národné záujmy musíme presadzovať v určitom geopoliticom priestore. A ja by som si v tejto situácii dovolil odcitovať jednu myšlienku z jedného nekrológu nebohého Štefana Boleslava Romana, predsedu Svetového kongresu, ktorý povedal, že veľkost slovenskej politika nespočíva len v tom, ako sa vie biť za národné záujmy, ale aj v tom, ako ich vie zaradiť do medzinárodných súvislostí. A v skutočnosti musíme povedať, že my máme dnes veľa politikov, ktorí sa býu za skutočné alebo pomyselné národné záujmy ako generál Laudon v bitke pri Hradci Králové, ale máme aj takých politikov, ktorí hovoria, že národné záujmy sú nič, netreba sa tým zaoberať. A tu si myslím, že treba skutočne aj propagandu, respektívne vysvetľovaciu kampaň o našom potenciálnom členstve v NATO postaviť ako otázku národných záujmov, a tu musíme vidieť, že vlastne tieťe národné záujmy, či už hospodárske alebo vojenské, bezpečnostné, nemôžeme efektívne realizovať v prostredí, kde nie sме, ale kde sa o nich rozhoduje. A to je, myslím, naším hlavným bodom, od ktorého by sme sa mali odraziť tak, aby sme zdôvodňovali členstvo v NATO. Lebo situácia je taká, že vždy budú určité záujmy, vždy budú jedny s väčšou váhou, iné s menšou váhou, ale ani tie s menšou váhou sa nedajú presadiť, keď sa o nich nehovorí tam, kde sa o nich rozhoduje. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Chce niekto na to reagovať, alebo môžeme pokračovať ďalej? Sú tu ďalšie diskusné príspevky a potom pán generál.

JAROMÍR NOVOTNÝ

Já bych sa chtiel zamyslet nebo říct něco k tomu, co se stane po vašem vstupu do NATO. Za prvé budete se cítit bezpečněji a za druhé budete muset být zodpovědnější, protože budete přebírat díl zodpovědnosti za bezpečnostní situaci v Evropě a ve světě. Jako příslušník NATO budete u toho, když se o tom bude rozhodovat. A za druhé budete muset být disciplinovanější i v rámci vlastního státu, protože už se nebudec moci povohvat od zdi ke zdi. Prostě jsou dána pravidla členstvím v NATO a tato pravidla se musí respektovat. Tam není jiná cesta. My jsme přijali 52 civilistů do našich ozbrojených sil, a bylo úplně jedno, kdo v červnu 1998 vyhraje volby, protože každá další vláda to musela respektovat. Přinese vám to stabilitu. I vnitropolitickou.

MODERÁTOR

Takže nech sa páči, pán generál.

MILAN CEROVSKÝ

Ďakujem. Ja som veľmi rád, že sa môžem zúčastniť i týchto popoludňajších rozhovorov alebo tohto panelu, pretože pre mňa je vysoko významný. Očakával som práve to, aká reakcia bude od rečníkov, a bol som potešený, že máte všetci naprosto pozitívny názor, o čom to NATO je, a ako ho chápete, ako ho pocíťujete, i aký by mal byť prístup z hľadiska celospoločenského, že teda do Aliancie nejde len armáda, ale celé Slovensko. To je teda podstata alebo téma vášho panelu a bol by som rád, keby sme sa k tejto téme vrátili. Poviem vám prečo.

Osebne sa cítim spoluzodpovedný za úspech Slovenska v tomto procese, nielen ja, samozrejme, aj moji spolupracovníci z armády alebo z ministerstva obrany, pretože zoberieme si fakty. Programové vládne vyhlásenie hovorí, že cieľom je získať členstvo v NATO v horizonte roku 2002. Iba citujem niektoré veci, ktoré sú jasné a mali by byť každému jasné. Na druhej strane, žiaľ, situácia je taká, že, tak ako tu odznelo i v dopoludňaj-

šej diskusii, v paneli, ktorom som sedel tu, na vašom mieste, ale i z audítoria, že nie je celkom všetko tak jednoznačne dané a pokiaľ pride na otázku peňaži, tak komážite máme rozdielne názory. A žiať, musím povedať, že my sme v tej zložitej situácii, že my sme ako rezort, my ako armáda v tejto otázke, v kapitole dva a kapitole štvrti Národného programu pre vstup do NATO, naprosto merateľní. Keď máme urobiť konkrétné kroky v tom, čo má splniť rezort obrany, ako má byť pripravená armáda, ako majú byť pripravené vyčlenené jednotky, to sa jednoducho nejakými rečami nedá urobiť. Tie peniaze pokiaľ jednoducho nie sú, tak ľahko môžeme splniť to, čo sa od nás očakáva. Áno, je pekné, bolo naznačené v niektorých vystúpeniach i teraz populudn, že možno bude ľahšie, nazvime to, nie chcieť urobiť všetko naraz, ale povedzme pripravovať najskôr ľudí atď., atď. Ale, je tu ale. My sme vefm ľahko pracovali na tom, aby sme boli spoplahlym partnerom Aliancie. Na konci tohto procesu bola v Bruseli schôdžka 19 + 1, na ktorej sa zúčastnili niekto predstaviteľia Slovenska, a bol som tam aj ja, keď odznela podpora týchto partnerských cieľov.

Další fakt, ktorý sa v kontexte tejto témy, sprevádzajúcej túto časť, objavuje, je spochybňovanie určitých otázok, prečo má byť uprednostňovaná armáda alebo rezort obrany oproti školstvu alebo zdravotníctvu. Vefmi ma mrzi, keď sa niečo také objavuje, pretože to nás odzbrojuje; pretože my to nechceme a my to tak ani nemyslíme, ale ide o otázkou priorit. Máme my vobec nejaké priority, kam chceme a akým spôsobom chceme ísi? Myslím si, že v tejto otázke, pokiaľ teda existujú priority, ako je Európska únia, NATO a podobne, tak tomu by sa niečo malo prispôsobiť, pre to by sme mali niečo urobiť. Číze chcel by som, keby ste sa vrátili k týmu otázkam. My sme jednoducho v zložitej situácii teraz, pokiaľ máme konkrétné plniť závery, ktoré boli vyslovené v partnerských cieľoch. Keď máme byť smerom k NATO dôveryhodní a podobne, ako to máme urobiť, keď nieko spochybňuje, či tie peniaze sú potrebné, alebo nie sú potrebné. To je taká téma do diskusie. Vefmi zložitá, skutočne komplikovaná, ale my, myslím si, ako jediní sme v tomto procese naprosto konkrétnie merateľní, pretože tých 64 partnerských cieľov, to sú konkrétnie projekty, ktoré predstaviteľia Aliancie budú jednoznačne každoročne, tak ako sú uvedené v Akčnom pláne pre vstup do NATO, kontrolovať, toto ste dosiahli, toto ste nedosiahli. Toto je to, o čom sa tu už debatovalo, že my budeme mať možno zložitejšie, alebo možno nie, ale jasnejšie podmienky pre vstup do Aliancie. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Bola tu teda nadhodená otázka do pléna, ktorú by bolo treba zodpovedať. Pán generál, nečakajte od nás, že my stanovíme vládne priority, či školstvo, zdravotníctvo, alebo armáda. Ja by som rád uviedol moju spomienku na jedno stretnutie s Bruceom Johnsonom, ktorý, prav-

depodobne ste sa aj vy s ním stretli, chodí sem a rokuje o rozšírení NATO. On mi asi pred dvoma rokmi povedal: „Nás vobec nezaujíma, kolko dávate na armádu. Nás zaujíma len jedno. Aby vaša ekonomika prosperovala.“ Je to jasné. V tom momente, akonáhle bude prosperovať ekonomika, máme viac prostriedkov na všetko to, čo ste pomenovali, číze aj na armádu a nebude to problém. Ja viem, že teraz je to veľmi aktuálne, je to otázka horizontu roku 2002, a tak, ako to páni námestník naznačil, čo všetko to pre Slovensko znamená, tak ja to pocitujem ako občan napriek tomu, že som vysokoškolský učiteľ a akademický funkcionár, ako jednu významnú prioritu a nerád by som sa prel s niekym, čo treba skôr, či zdravotníctvo, školstvo alebo armáda. Jedno, druhé aj tretie sú pre mná mimoriadne dôležité, pretože viem, čo NATO pre mná znamená. Takže nechajme to na druhých, my to nevyriešime. Nech sa páci.

RÓBERT VLAŠIČ

Ja by som vás iba podporil. Pýtate sa na priority. Pán Palko, možno ako poslanec by ste nám mohli povedať, aké sú priority parlamentu, a boli tu doobeda dvaja zástupcovia vlády, ktorí by mali jednoznačne povedať, aké sú priority, a podľa toho by ich mali postaviť. Číze my to tu naozaj nezdopovieieme, čo je dôležitejšie, školstvo, zdravotníctvo alebo integrácia. Môžeme o tom diskutovať, samozrejme, ale sú určité veci, na ktoré nemáme, a ani ja na ne nemáme podklady a vobec sa ani vefmi nevynázm do NATO, ani sa nezaoberám touto tému, ale spomínať sa tu, že slovenská armáda dostala 1,7 percenta hrubého domáceho produktu. V Čechách spomínajú, že majú 2,2 percenta. To je svojím spôsobom pol percenta rozdiel a sú spokojní? Nie sú spokojní. Žiadna armáda nikdy nebude spokojná. Možno je otázne, akým spôsobom sú použité tie prostriedky, 17 miliárd. Nakupuje sa technika? Stále sa pretírasa, že sa nenakupuje nová technika, teda kam idú tie prostriedky? Je to na administratívne armády? V tom prípade asi treba urobiť jednoznačne radikálnejšie kroky, aby sa zefektívnilo použitie týchto prostriedkov. Aja neviem, nemám žiadne informácie, to sú otázky, ktoré ma napadajú spontánne, a možno, keby sa urobiť jednoznačný odpočet, na toto sme dostali finančie, toto je vyúčtovanie, tote to je, čo potrebujeme, aby sme mohli naplniť tie ciele, ktoré máme, tých 64 alebo 56 partnerských cieľov, tým by ste možno ziskali aj podporu verejnosti, možno podporu parlamentu.

MODERÁTOR

Ďakujem. Nech sa páci, pán Palko.

VLADIMÍR PALKO

Teraz nastal ten okamih, keď zostupujeme z výšin ideálov na zem a zaznamenávame určitú disproportiu medzi deklarovanou snahou dostať sa do NATO, pretože to je ten lepší svet, kde chceme byť aj my, a na druhej strane medzi tým, čo pre to naozaj robíme. Lebo takéto usporadúvame a hovoríme, že tam chceme byť, a deklarujeme to aj na najvyššej vládnej úrovni, parlamentnej atď., ale odkedy funguje táto nová vláda, ktorá to deklaruje, vidím tri veci, ktoré sú trochu v rozpore s deklarovaným. Ale aj u občanov, ktorí podporujú NATO, u tých, neviem či päťdesať percent, aj tam vidím tú disproportiu. Predovšetkým NATO je naozaj obranný pakt, a je to teda o ochote bojať, keď na to príde, aj keď taká možnosť je teraz veľmi, veľmi nepravdepodobná.

A vidím tu občanov, aj tých, ktorí podporujú NATO, ten pacifizmus, ktorý spominal pan Nicolini. Diskutovalo sa o skrátení civilnej služby ako alternatívy vojenskej služby na 1,3-násobok, dokonca bol jeden návrh v parímente, aby to bolo 1 : 1. A tu už ja nazývam trochu dehonestáciou základnej vojenskej služby, pretože vojenská služba je predsa niečo viac. Tam sa človek zavázuje, že je ochotný aj zomrieť, keď na to pride, aj keď je to nepravdepodobné, že k tomu dôjde. A tam som práve u tých ľudí, ktorí podporujú NATO, vojenský pakt, vstup do NATO, tam mi absentovalo to, že tote by sa nemalo dať, že takto ideme skracovať civilnú službu. Jednoducho paralelne tu ktoris hľáša – do NATO a čo najkratšiu civilnú službu. Aby sa tam hľásili a aby sa zneužíval ten inštitút, lebo on sa zneužíva a zneužíva sa tým viac, čím je civilná služba kratšia. Ja som sa zasadil za to, aby to nebolo tak skrátené, aby to bol iba 1,5-násobok, čo bolo skrátenie, ale nie také radikálne. A v tom KDH podporila dnešná opozícia, SNS, HZDS. To je jedna disproportia.

Druhá disproportia. Okamih pravdy nastal v kosovskej kríze, a pamá-tám si, ako to bolo, keď NATO začalo bombardovať a na fudi doňalo, čo to je vojenský pakt, zrazu som videl, ako je mälo politíkov, ktorí sú ochotní postaviť sa pred kameru a povedať: je to tragédia, ale bohužiaľ je to potrebné. Bolo nás iba niekoľko. Chcel by som oceniť kolegu Šebeja a aj kolegu Weissa. A ešte premiér Dzurinda. Mai som vtedy taký pocit, že sme len asi štyria-piati politici, ktorí teraz hovoria, že áno, aj tak ideme do NATO. To bola druhá disproportia.

A tretia disproportia je tá, o ktorej sa zmienil aj pán náčelník generálneho štábua, a to sú peniaze. My sme sa zaviazali v programovom vyhlásení vlády, že budeme každý rok využívať v štátnom rozpočte výdavky na obranu o 0,1 percenta hrubého domáceho produktu, to znamená ku koncu toho nášho štvorročného obdobia by to bolo 2 alebo 2,1 percenta. Bohužiaľ, tento slub nepĺníme. A viete, v parímente už je neskoro niečo naprávať, lebo štátny rozpočet sa tvorí vo vláde, ktorá sa

vo svojom programovom vyhlásení k čomusi zaviazala. My ich môžeme tlačiť, môžeme upozorniť povedzme na to, že keď sa robia chyby, keď sa miňajú peniaze nesprávnym spôsobom, napríklad dosť zbytočne bolo vyplatených vyše sto miliónov firme, istá pohľadávka voči firme Katrim Stella, ktorá bola veľmi sporná a ktorá podľa mňa nemusela byť vyplatená. Súdny proces by mohol trvať bohovie ako dlho. Čiže my sa to snažíme ovplyvňovať, povedzme ja alebo pán štátny tajomník Pivarči, ale chýba tu jasné slovo z najvyšších miest exekutív. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Chcel by som upozorniť, že musíme za chvíliku končiť. Nech sa páči, veľmi stručne.

MÁRIO NICOLINI

Pán Hrnko spomenul slovo propaganda. Je to odborne správny termín, avšak možno politicky nekorektný, ale ani nie tak preto, že sa spája s negatívnou konotáciou. Aj preto bola koncepcia informovanosti nazvaná koncepciou zvyšovania informovanosti verejnej mienky, a aj preto, a to je aj môj názor, netreba tu robíť propagandu v negatívnom zmysle. Stačí vysvetliť veci a poskytnúť verejnosti dostatok informácií o tom, aby vedeli, o čom sa rozhodujú. Som presvedčený o tom, že ak občan dostane kompletne penzum vedomosti, ktoré potrebuje o tom – rozhodnúť sa o zásadných otázkach zahraničnej politiky Slovenska, že ani v prípadnom referende o NATO s tým nebude problém.

Moja druhá poznámka je, aká bude naša pozícia v rámci NATO. Prinajmenšom by som rád povedal do diskusie, že už máme istých klúčových strategických partnerov. V rámci NATO sú nimi naši susedia z Višegrádskej štvorky a keďže v samotnom NATO existujú bez akýchkoľvek problémov isté zoskupenia krajín, ktoré presadzujú spoločný záujem, či je to stredomorská vetva NATO, alebo krajiny Beneluksu, alebo severná dimenzia škandinávskych krajín, neviďim problém, aby pri definícii spoločného záujmu v rámci V4 visegrádska skupina nepostupovala rovnako.

A posledná poznámka sa týka potenciálnej pozvánky v roku 2002 a neopievam nič nové, ak uvediem, že pozvánka na summit Aliancie na jar 2002, ktorý sa pravdepodobne uskutoční v Prahe, bude zásadným momentom pre to, aby sa na Slovensku zabezpečila tá nezvratnosť procesov, ktorá bola nastolená, a bude to mať veľký význam pre budúcnosť Slovenska. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Máme ešte minútu. Takže posledný diskusný príspevok.

VINCENT TKÁČ

Dúfam, že to za minútu stihнем; niekedy mám dojem, ako keby sme boli na vohľadoch, sice slovenských, ale svadba bude na indický spôsob, keď ženich uvidí nevestu až po svadobnej noci. Dopoludnia ste sa pýtali z pléna na tému, ako bude plnená domáca úloha, občan. Odpoveď, ktorú som ja očakával, mala byť z rodu etického, filozofického, možno sociologického, ale bola navýšot z rodu parlamentného. Občan bol denominovaný na obyčajného voliča. Občan preto často vníma aj politické programy a úsilie o ich realizáciu i vo vzťahu k začleneniu do bezpečnostných štruktúr Seversoatlantickej aliancie ako politickej manévre politickej elity.

Vstup do NATO je proces, ktorý nebude jednoduchý a už vobec nie bezbolestný, ale určite sociálne hľboký. Je to hľboký, povedal by som, sociálny konflikt a ako taký by sa mal riešiť. Je to prerod vobec i v politickej histórii našich národov, našho národa, nášho štátu. Že občan to poníma ako manévre politickej elity, hľadám sa pán Sitek neurazí, ani jeho kolegovia, keď ako člen vlády, ktorá mala vládny program s týmto zameraním, mal ho plniť. Načo slúboval? A ako člen politickej strany, jej podpredseda, bol členom petičného výboru za neutralitu. Obyčajne sa ľudia pýtajú, kde mám o tom dokument. Mám petičnú listinu.

Myslím si, v nadväznosti na kolegov a kolegyňu, že sa málo využívajú prostriedky, priestory a možnosti, ktoré majú občianske združenia. Nejestvuje spôsob, ako využiť ten obrovský potenciál? Príklad za všetky. V rezorte obrany pôsobia minimálne štyri občianske združenia, ktoré majú väzby na zahraničné organizácie, ktoré pracujú v štátoch Aliancie. Žiaľ, ani v tomto rezorte sa táto možnosť nevyužíva. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Diskusia bola veľmi plodná. Rád by som sa podčakoval panelistom a diskutérom z pléna. Nerád by som si uzurpoval právo zhrnúť to, ale môžem vám povedať jedine moje pocity z tejto diskusie. Tie sú jednoznačné. Tu sedia občania a občania chcú NATO. Chcú ho hlavne mladí občania, ktorých tu máme. Pán Palko takisto, my dvaja máme už trošku šedivejšie hlavy. Takže ide o to, aby sme niečo urobili pre budúcnosť, pre našu mládež, a ja by som bol veľmi rád, keby z tejto

panelovej diskusie vyznala jednoznačná výzva i k tým pánom, ktorí tu reprezentujú členské štaty NATO – pomôžte týmto mladým ľuďom, aby mali také isté pocity, ako má mládež v Čechách, o ktorej tu hovoril pán štátny tajomník. Z vašich úst tu bol vyslovený obdiv mladej generácií a ja som štastný, že je to tak, pretože našu mládež vnímam takisto. Je to mládež, ktorá si zaslúží žiť konečne v jednej krajine, o ktorej môžeme povedať, že je bezpečná, a to najmä preto, aby som nemusel byť konfrontovaný ako vysokoškolský učiteľ s tým, že mi študent po ukončení vysokoškolského štúdia povie: „Odhádzam.“ To je pre mňa ten najtragičkejší pocit a myslím si, že je povinnosťou nás všetkých urobiť všetko pre to, aby nikto už nikdy nemusel vysloviať myšlienku: „Chcem odísť,“ alebo „Musím odísť.“ Ďakujem pekne.

—IV. PANEL

EKONOMICKÉ A FINANČNÉ ASPEKTY VSTUPU SLOVENSKA DO NATO

MODERÁTOR

K poslednej časti dnešného programu, ktorá bude venovaná ekonomickým a finančným aspektom vstupu Slovenska do NATO. Začneme napriek tomu, že ešte nie sú všetci ani na hľadisku, ani na javisku, ale čas beží, a aby sme stihli celý program do konca, neostáva nám iné, len začať.

Predstavím účastníkov panelu. Po mojej pravici pán **Vlastimil Podstránský**, štátny tajomník Ministerstva financií Slovenskej republiky, naľavo pán **Vojtech Pánik**, generálny riaditeľ sekcie spracovateľského priemyslu ministerstva hospodárstva, ďalej napravo pán **Lubomír Bulík** zo sekcie obrannej politiky a obrannej plánovania ministerstva obrany a naľavo pán **Lubomír Gažák**, prezident DMD Holding, a nakoniec pán **Eugen Škultéty**, Konfederácia odborových zväzov. Pán **Anton Bonko** zo Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory sfúbil, že príde, verme, že sa dostaví.

O ekonomike sice budeme dnes hovoriť ako o poslednej téme z tých viacerých, ktoré sú relevantné pri diskusiah o NATO, ale rozhodne to z hľadiska významu nie je posledné téma. Každého občana v tejto krajinre určite zaujímajú otázky, čo nás bude stáť vstup do NATO a čo nám v ekonomike priniesie. Nebudem zdržiavať. Poprosil by som panelistov v poradí, ako som ich čítal, aby prednesli veľmi krátke príspevky v rozsahu tri až päť minút, čiže prvý pán Vlastimil Podstránský.

VLASTIMIL PODSTRÁNSKÝ

Možno na úvod témy by bolo treba uviesť niekoľko slov. Bolo povedané, že nie viac ako päť minút, takže sa pokúsim veľmi rýchlo. Finančné aspekty a otázky našej prípravy a vstupu do NATO. Treba povedať, že zdroje slovenskej ekonomiky sú určitým spôsobom obmedzené. Je tu dosť deficitov, ktoré treba vyrovnávať v oblasti sociálneho, zdravotného zabezpečenia, v oblasti verejných rozpočtov, ale napriek tomu si vláda uvedomuje, že jednou z priorit je príprava na vstup do NATO, a preto si uvedomuje, že je dlžná aj tejto otázke. Preto v minulom roku, teda pre rok 2000 boli vyčlenené prostriedky z rozpočtu vo výške zhruba jednej miliardy a 250 miliónov na prípravu na vstup do NATO v tzv. programe PRENAME. Samozrejme, nebolo to v štátnom rozpočte pre rok 2000, ale bolo to v oblasti rozvojových programov, prijmov s privatizáciu, aj keď sa to dosť komplikované dofinancovala, lebo tie príjmy boli až v druhom polroku, a pre rok 2001 sú vyčlenené prostriedky v kapitole všeobecnej pokladničnej správy takisto v objemze zhruba jednej miliardy a 250 miliónov. To sú prostriedky na činnosti, ktoré musia vykonať rezorty v príprave či už legislatívne, alebo v príprave systémov ministerstva obrany, ktoré je treba pripraviť na vstup do NATO. Určite by táto otázka potrebovala aj viac zdrojov, ale tieto zdroje sú primerané možnostiam slovenskej ekonomiky. My sme o tom hovorili aj v Bruseli, keď sme boli na diskusii, že stále vyvstáva otázka požiadavky alebo možno viac-menej neoficiálne vyslovenej požiadavky, že krajiny, ktoré by sa mali integrovať, by mali mať výdavky na obranu vo výške dvoch percent hrubého domáceho produktu. My sme, samozrejme, hovorili aj o tom, že Slovensko nesporne má ambíciu takéto požiadavky napĺňať alebo takúto nejakú úlohu plniť. Treba však povedať, že sme diskutovali aj o tom, že je to podmienené tým, že Slovensko je transformujúca sa krajina a vnútorné deficit, ktoré sú v oblastiach dosť hádklivých, treba riešiť súbežne povedzme s rozpočtom ministerstva obrany. A, samozrejme, že vláda deklarovala, aj ministerstvo financií je toho názoru, že do časov vstupu do NATO by Slovensko malo šancu splniť takéto požiadavky. Treba však povedať, že aj to nahliadanie na rozpočet v oblasti obrany treba zobrať kompleksnejšie, pretože u nás posudzujeme zatiaľ kapitolu ministerstva obrany, ale tie výdavky na obranu treba brať v širšej dimenzii, a to sú takisto vojenské zložky polície, železnice a takisto štátne hmotné rezervy, ktoré majú svoju časť výdavkov, ktorá sa môže viazať na tzv. obranné záležitosti. Samozrejme, že to všetko bude vyzeráť ináč, alebo to všetko bude možné posúdiť kompleksnejšie, keď sa urobia aj úpravy v tom, aby sme mali podobnú štruktúru, ako je v krajinách NATO. Takže aj ten pohľad na to bude vyzeráť trošku ináč.

No a čo sa týka vlády, tá si jednoznačne uvedomuje a myslím, že ministerstvo financií tiež, že tie integračné snahy Slovenska do NATO majú svoju aj ekonomickú dimenziu, pretože my keď hovoríme o tom, že Slovensko je, treba povedať, dosť podkapitalizované, hospodárstvo je podkapitalizované a aj finančný sektor (sice zdroje sú ale inštitúcie finančného sektoru sú mälo kapitálovovo vybavené), tak je zrejmé, že riešenie pre Slovensko, pre budúcnosť je aj vstup stratégických investorov do hospodárstva na Slovensku, čo zase samozrejme znamená nové technológie, nové trhy, nové know-how a toto samo o sebe je potom zdrojom generovania rastu HDP a zamestanosti. No a ako sa to viaže na otázku NATO? Je jednoznačné, že investori lepšie vnímajú prostredie, ktoré je kompatibilné nielen hospodársky s krajinami alebo so zoskupeniami, do ktorých sa snažíme priblížovať a vstúpiť, ale nie je to len otázka ekonomiky, nie je to len otázka legislatívy, ale je to aj otázka rovnakých bezpečnostných štruktúr. Takže tu je to jednoznačne na seba viazané. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Päť minút uplynulo, takže otázky môžu padnúť v diskusii. Teraz dáme slovo pánovi Vojtechovi Pánikovi, generálnemu riaditeľovi sekcie spracovateľského priemyslu. Nech sa páči.

VOJTECH PÁNIK

Ďakujem. Dám a páni, dovoľte, aby som začal z iného konca. Počíval som poobede pozorne. Celá táto diskusia sa nesie pod heslom celé Slovensko vstupuje do NATO. Ja sa v tejto súvislosti zamýšľam nad troma aspektmi.

Po prve, väčšina našich ľudí chápe členstvo v NATO iba ako záležitosť obrany. Vedť to vobec nie je pravda.

Po druhé, pri argumentácii, ktorou presvedčujeme ľudí, mälo zvažujeme, kto zdôvodňuje, kto odporúča. V predchádzajúcom bloku pán Niccolini spomienul vlaňajší prípad, keď v Bystrici očíť účastník udalostí v Košove presvedčivo argumentoval a presvedčil ľudí, lebo verili tomu, čo hovorí, keďže to hovoril z vlastnej skúsenosti. To znamená, dôležité je, kto má rozprávať.

A po tretie, asi mälo zvažujeme, ku komu hovoríme a mälo tomu prispôsobujeme argumentáciu. Do NATO skutočne chce ísť celé Slovensko. A to, že 50 percent ľudí je proti alebo vstup nepodporuje, s tým treba začať pracovať, preto vítam ponuku, ktorá tu bola v pred-

chádzajúcim bloku, že nám členské štáty pomôžu v tejto, nenazvime to propaganda, ale vysvetľujúca kampaň, pretože je veľmi dôležité, aby ľudia pochopili, že NATO, to nie je iba obrana, pretože zákonné nastupuje otázka, s kym chceme bojať. Nie. Ide o systém.

Viete, ja v diskusiah s piateľmi hovorím, predstavte si, že ide o futbalové mužstvo. Je veľmi zriedkavé, že sa hráci v jednom drese medzi sebou pobili. O to ide. Dostať sa do mužstva. Z našich susedov sa dostať do Česko, Poľsko a Maďarsko. Úprimne im závidím. Takže nás cieľ je dostať sa do mužstva, aby sme hrali v jednom mužstve, malí jeden záujem, a potom totiž spoločenstvo zabezpečí aj našu bezpečnosť.

A klasická otázka alebo myšlienka na záver, keďže Slovensko vstupuje do NATO ako celok, ja si myslím, že takéto fóra by nemala organizovať armáda, lebo znova to evokuje, že sa chceme brániť, chceme bojať. Takže niekto iný, možno Úrad vlády, ja neviem, ale ide o celé Slovensko, takže tá kampaň by mala mať širší rozmer.

Po tomto úvode, prepáčte, začнем trochu s tou ekonomickou argumentáciou. V zadaní od pána generála Stráňavu je aj to, aké by mali byť prínosy, čo od toho očakávame. Ja ako zástupca priemyslu jednoznačne očakávam pomoc pri ďalšom rozvoji priemyslu. Ako to myslím? Slovensko je proexportnou krajinou. Udáva sa, že máme sedemkrát väčšiu kapacitu priemyslu, ako sú naše trhové možnosti uplatnenia. To znamená, že musíme vyuvažať. Ale pritom priemysel krváca už viac ako desať rokov, podkapitalizovaný, mälo vybavený, zastarané technické vybavenie, zastarané technológie. Aby sme to zvrátili, lebo ľudí máme mädrých, potrebujeme finančie. A tie môžu prísť len zvonka, pretože zvnútra odišli. A to sú zahraničné investície.

Druhý argument, ktorý používam v debatách, prečo vstupovať do NATO, je otázka a to sa pytiam svojich partnerov, povedzte mi, kde je štát New Jersey alebo Wisconsin. Ósmi z desiatich to nevedia. Povieť, že je to v Spojených štátoch amerických. Aha! Teraz si predstavme americkeho investora, ktorý má prísť na Slovensko. Kde to je, preboha? Tak sa mu to snažíme vysvetliť; po prve, pomýli si nás so Slovinskou, potom nevie, čo je s Československom, ale keby dostał odpoved: oni sú v NATO, povie: aha, je to O.K., pretože je to v systéme, v mužstve, ktoré zaručuje stabilitu, bezpečnosť jeho peňaží. O tom to je. Tako vysvetľujem, že aj toto je NATO. A že, s prepáčením, nehovorím do vetra, bol som predverčom v Prahe, pán velvyslanec mi povedal: do Česka prišlo vlni päť miliónov dolárov investícii, toho roku šesť miliárd. Za existencie Českej republiky dvadsať miliárd. Zvonku. Na Slovensko prišlo, prosím pekne, do polroka tohto toku 1,816 miliardy. 1,816! Do Česka dvadsať a za posledné dva roky jedenásť. Ako dlh o sú v NATO? Netreba viac hovoriť. Investor pocítí stabilitu. Nám sa podarilo vstúpiť do OECD. Musíme tvrdо pracovať, aby sme posilnili dôveru, pretože nejde iba o to, čo si my myslíme, ide o to, čo si o nás myslí svet, aby nás považoval za súčasť stabilnej Európy.

Pár odborných poznámok. V ekonomike Slovenskej republiky zaznamenávame zvyšujúci sa zahraničný dopyt Chvalabohu. Rast vývozu nad dovozom. Výsledkom je zníženie pasívneho salda oproti minulému roku o 62,5 percent. Chvalabohu investície idú hlavne do nefinančného sektora, no v malej mieri, ako som uviedol, najviac do výroby strojov, potravín, dopravných prostriedkov, elektrických a optických zariadení. Toto hodnotime veľmi pozitívne, lebo v priemysle máme hromadu problémov, ktoré vyriešia iba peniaze. Priemyselná výroba meraná indexom priemyselnej produkcie za prvý polrok vzrástla oproti minulému roku o 8,1 percenta. Zase veľmi pozitívny údaj. Činnosť ministerstva hospodárstva je veľmi jednoznačne zameraná na podporu podnikateľského prostredia. Spracovali sme princípy priemyselnej politiky Európskej únie na podmienky Slovenska. Máme spracovanú energetickú politiku, návrh reštrukturalizácie a transformácie energetiky. Sú pripravené koncepcné zamerania technickej politiky priemyselných odvetví do roku 2003. Je tu stratégia podpory zahraničných investícií. Nás úrad navrhol zlepšenie právneho a regulačného rámca na podporu podnikania a investícii. Máme komplexný program podpory exportu atď., atď.

V rámci národných úloh prípravy Slovenska na vstup do NATO je naše úsilia zamerané aj na plnenie úloh pre oblasť ekonomiky a spolupráce vo výbere pre obranu, konkréte pre porovnanie a zosúladenie slovenského modelu hospodárskej mobilizácie s modelmi v takých štátach NATO, ktoré majú obdobnú štruktúru hospodárstva a štátnych orgánov.

Ešte naposledy spomienom, že nezastupiteľnú úlohu má naše ministerstvo aj pri implementácii úloh civilného núdzového plánovania a úloh krízového manažmentu, pretože toto je zložka života a hospodárstva krajin, ktorá nefunguje iba za výnimcočných podmienok vojny, ale aj v iných krízových situáciách, a musíme byť na ne pripravení. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Prosím naozaj všetkých, aby dodržiaval ten limit päť minút, aby to bolo korektné aj voči organizátorom, aj voči poslucháčom, aj voči ostatným členom panelu.

A teraz poprosím pána Ľubomíra Bulíka zo sekcie obrannej politiky a obranného plánovania ministerstva obrany.

ĽUBOMÍR BULÍK

Dobrý deň. Som generál Bulík, riaditeľ odboru obranneho plánovania. Môj priateľ z Francúzska by sa vyjadril určite kulantne, keby povedal: „Ža všetkým treba hľadať ženu.“ Ja vzhľadom na tému, ktorú tu mám,

a obsah môjho vystúpenia to poviem asi tak, že za všetkým treba hľadať zdroje. Zdroje ľudské, vecné, finančné. A cím je týčiť zdrojov menej, tak tým, samozrejme, musí byť premyslenejší systém, ako so zdrojmi nakladat. Z tohto dôvodu sa aj nás rezort začal väčšie zaoberať problematicou tzv. obranneho plánovania, teda systému, prostredníctvom ktorého je možné veľmi transparentne prehodnocovať neustále požiadavky vzhľadom na elimináciu rizík a takýto systém vybudovať na všetkých jeho troch úrovniach, za ktoré považujeme – medzinárodnú úroveň, národnú a rezortnú úroveň obranneho plánovania.

Snažíme sa o vybudovanie tohto systému, pretože ten rozpor medzi úlohami, ktoré potrebujeme zabezpečovať z hľadiska zaručenia obrany štátu, a zdrojmi, je neustály, je to proces cyklický a, samozrejme, tiež z toho dôvodu, že takýto systém využívajú všetky členské štáty NATO, prostredníctvom ktorého sa im darí viac či menej tieto zdroje riadiť. V samotnom rezorte ministerstva obrany tá problematica je nasmerovaná predovšetkým súčasnej tvorbou základných koncepcívnych dokumentov, ako je bezpečnostná stratégia, obranná, vojenská stratégia, ich prelínanie do príslušných zákonov a vychádzajúc z koncepcie reformy, ktorá bola prijatá vo vláde, ju realizujeme prostredníctvom určitých zásad, systémov obranneho plánovania.

Na nadrezortnej úrovni, môžeme povedať, je to celkový systém, ktorý sa snažíme rozbehnúť z nášho rezortu v spolupráci aj s tisíciadlmi kolegami. Hovoríme o obrannom plánovaní Slovenskej republiky, materiál vlády prerokovala v tomto mesiaci, a vytvára sa určitý predpoklad spracovania takej jednotnej metodiky v účinnom vybudovaní systému mechanizmu prerodefovania na tejto národnej úrovni, na štátnej úrovni zdrojov na obranu, tak ako sa už zmienil aj štátnej tajomník ministerstva financií.

No a tá medzinárodná úroveň obranneho plánovania je prezentovaná (a často aj diskutujúcimi) predovšetkým zapojením sa Slovenskej republiky do Partnerstva za mier a MAP-u, kde plníme tie spomínané a v súčasnej dobe ľahko diskutované ciele interoperability.

Teda takýto stručne predstavený systém nám vytvára určité predpoklady na to, ako už bolo veľká kŕta povedané, a mne sa páčila tá definícia, ktorú prezentoval náimestník ministra obrany Českej republiky, že po vstupe štátu do NATO sa ten štát musí správať podstatne zodpovednejšie, no a my práve týmto systémom sa chceme už začať správať tak zodpovedne, aby sme boli dostatočne dôveryhodný partner pre členské štáty NATO. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem za skutočne vojenskú presnosť dodržania aj limitu a, samozrejme, najmä za informácie, odovzdávam slovo pánu Ľubomírovi Gažákovi, prezidentovi DMD Holding.

LUBOMÍR GAŽÁK

Vážené dámy, vážení páni! Som preidentom štátom kontrolovanej akciovnej spoločnosti DMD Holding, ktorá združuje všetky najvýznamnejšie zbrojárske podniky dislokované na Slovensku. Chcel by som sa podať organizátorom tohto podujatia, že dali priestor na diskusiu a na prezentáciu svojich názorov aj zástupcovi z priemyselných kruhov. Ja by som v tomto krátkom príspievku chcel skutočne len veľmi krátko ozrejmíť proces, ktorým prešiel slovenský zbrojársky priemysel, jeho súčasné postavenie, jeho možnosti, či už smerom k Armáde Slovenskej republiky naplniť jej ambicie pri integrácii do štruktúr NATO, a aké sú možnosti a postoje slovenského obranného priemyslu voči rovnakým štruktúram krajín Aliancie v hľadisku budúcej spolupráce.

Jadrom podnikov DMD Group sú bývalé podniky ZTS, ktoré boli ekonomickým pilierom z čias Československej socialistickej republiky, ktoré mali 80 tisíc zamestnancov a ich export objemovo prevyšoval export takých spoločností, ako boli ČKD a Škodovka Plzeň spolu. Toto všetko pominuli niekedy v polovicke osmedesiatych rokoch. Vieme prečo. Došlo k rozmrzaniu celosvetových vzťahov na základe perestrojky a glasnosti v Rusku. To viedlo k vefkému zniženiu nákupov z krajín Varšavskej zmluvy, československej armády a prakticky aj v treťom svete, kde Moskva postupne strácal svoj vplyv. Neviem, či je vám známe, ale proces konverzie zbrojárskeho priemyslu na civilný započal už v osmedesiatom siedmnom roku. Bol sčasti plánovito riadený, ale po celospoločenských zmenách, ktoré sa nazývajú nežná revolúcia, tento proces úplne vyšiel spod kontroly a hrozilo totálnym rozpadom týchto priemyselných štruktúr.

Vláda Slovenskej republiky v roku 1995 založila akciovú spoločnosť DMD Holding s cieľom koordinácie technického rozvoja, výroby, exportu, finančnej reštrukturalizácie týchto podnikov tak, aby sa zachránili a pôsobili ďalej v infraštukture slovenského priemyslu. Mysím si, že aj zo tohto dôvodu máme trochu pošramotený imidž, teda naša akciová spoločnosť, pretože vznikla za pôsobenia ešte minulej vlády. A keď môžem povedať pravdu, faktom je, že tie podniky sa zachránili, ale za vysokú cenu nejaký politicky forsírovaných úverov vtedy štátom kontrolovaných bank. Vieme, ako sa to skončilo. Klasifikované úvery skončili v Konsolidáčnej banke a bude sa s tým musieť vysporiadávať štát. Až nové vedenie tohto štátu jasne deklarovalo smerovanie k Európskej únii a k NATO, pretože tie súigná za predchádzajúcej vlády boli dosť nezrozumiteľné, a nám je jasné, že tento proces dala nové možnosti slovenskému obrannému priemyslu, či už vo vzťahu k Armáde Slovenskej republiky, alebo smerom von, do ekvivalentných štruktúr krajín Aliancie.

My očakávame, že Armáda Slovenskej republiky v dohľadnom čase

vefmi jasne deklaruje smery svojho vyzbrojovania, prezbrojovania, modernizácie s tým, že celý jeden veľký a výrazný segment Armády Slovenskej republiky, a to je pozemná technika, môže byť takýmto spôsobom prebrojená, vyzbrojená, modernizovaná v spolupôsobnosti s podnikmi, ktoré sú zdržane v DMD Group. Taktiež očakávame a myslíme si, že budeme mať dosť významné miesto a významný priestor pri napĺňaní zámerov spojených s offsetovými programami, pri nákupe potrenej techniky, ktorú Slovensko nevyrába, pre zabezpečenie kompatibility Armády Slovenskej republiky s armádami krajín NATO.

Musím povedať, že tak či onak neočakávame, že slovenská armáda pokryje svojimi požiadavkami našu produkciu viac ako na 20 až 25 percent. Naše aktivity musia byť stále orientované von a tam práve očakávame, že vstupom do Aliancie NATO sa otvoria našim podnikom možnosti na intenzívnejšiu spoluprácu s ich obranným priemyslom. Je nám zrejmé, že musíme ukončiť proces kodifikácie, certifikácie, štandardizácie, tak aby naša produkcia bola absolútne kompatibilná s výrobkami a so spotrebou v týchto krajinách. Ale myslím si, že sa splnenia týchto predpokladov sa nám otvorí možnosť pre priame kooperačné vzťahy a otvori sa nám možnosť aj pre priame kapitálové prepojenie našich spoločností so spoločnosťami krajín Aliancie. Mohli by sme nadviazať na veľmi plodnú spoluprácu, ktorú máme trebá s Francúzskom v oblasti modernizácie tankovej techniky, alebo s Nemeckom v oblasti vývoja nových fahkých obmených vozidiel a vefkokalibrové munície.

Viackrát tu otvorené odznelo, že absolútou prioritou Slovenska je vstup do NATO. Ja by som to podporil s tým, že obranný priemysel podporuje ako absolútну prioritu integráciu slovenského obranného priemyslu do priemyselných štruktúr krajín NATO. Mysím si, že mať výkonné a ešte stále existujúci a fungujúci obranný priemysel, je dobrú devízu v tomto procese a že túto devízu treba využiť.

EUGEN ŠKULTÉTY

Rád by som sa podať organizátorom tejto konferencie, že môžem na nej vystúpiť. Dovolte mi, aby som podať vám, ktorí ste tu zotrvali až do týchto chvíľ. V rôznych paneleoch sa hovorilo o konsenze, o celospoločenskom konsense. Viete, ono mi to tak celkom nepripadá, že sa to myslí väzne. Už aj pán minister obrany tu hovoril o 50 percentoch z prieskumov verejnej mienky a chceme dosiahnuť viac. A máme už pripravený mediálny projekt, máme pripravený politický projekt, ktorý by sme realizovali, ktorým by sme ovplyvnili verejnú mienku atď., ale asi nie sme dosť dôslední v týchto veciach, lebo napríklad účastníci prvého panelu tu už vôbec nie sú a už si nemohli vypočuť ani to, čo tu prezentovali účastníci

druhého panelu, ti zahraniční účastníci, čo si myslí, že bolo veľmi dôležité, a myslím si, že aj tieto ďalšie panely sú natočko dôležité, že minimálne toľko úcty by sme mali mať vzájomne voči sebe. A keď chceme mať komplexný obraz o priebehu tejto konferencii, tak asi by sme sa tu mali na tom všetci dôsledne zúčastniť. Potom to môže byť prínosom.

Konfederácia odborových zväzov má 750 tisíc členov, zamestnancov odborárov, a môžem povedať, že už druhé volebné obdobie má v svojom programe podporu vstupu do Európskej únie a NATO, ale táto podpora je založená skôr na komplexnej obrane, na komplexnej bezpečnosti, na sociálno-ekonomickej aspektoch a o týchto sociálno-ekonomických aspektoch by bolo asi potrebné hovoriť, o tom by bolo potrebné robiť tú kampaň, na tomto by bolo asi dobré tých ľudí presvedčať. Som veľmi rád, ale dosveddám som sa to až dnes, keď som si preštudoval návrh stratégie bezpečnosti Slovenskej republiky, že sú tam dve časti, ktoré nás odborárov veľmi zaujímajú. To je ten sociálno-ekonomický rozvoj, ktorý je tam v jednej časti, a potom eliminácia sociálnych rizík. A absolútne absentuje debata o týchto veciach medzi zamestnancami, ale chcem, aby podpora vstupu bola, ja neviem, nie 50 percent, ale minimálne 75 percent! Ved ak tieto informácie ľuďom nedáme, tak samozrejme, že to budú vnímať len cez prizmu tejto komplexnej obrany a bezpečnosti. A my vieme, že komplexná bezpečnosť zo voľačoho vychádza. Samozrejme, že ti čo sme prežili šesťdesiaty ôsmi rok, vieme, že nestabilita sa podpisala na dlhých rokoch ďalšieho vývoja, ale je potrebné povedať ľuďom, že máme v tejto stratégii zakomponovaný aj sociálno-ekonomický rozvoj. Ako ho chceme realizovať, ako ho chceme dosiahnuť? Čo nám tu NATO vytvorí, aký priestor na to, aby sme to mohli realizovať? A keď budem s ľuďmi o týchto otázkach debatovať, tak to bude v úplne inej rovine, ako keď budem predstavovať Severoatlantickú alianciu ako určitý obranný pakt alebo akokoľvek inak, vždy sa to bude ponímať ako vojenský pakt. Takže myslím si, že v tom máme veľmi veľa rezerv, a bol by som veľmi rád, keby pán minister obrany naplnil to, čo tu povedal, že ten mediálny projekt bude zasahovať do týchto oblastí, aby sme zamestnancov na konkrétnych veciach fahko presvedčili, že je našou existenčnou potrebou vstúpiť do Severoatlantickej aliancie. Ďakujem za pozornosť.

MODERÁTOR

Ďakujem pánovi Škultétymu a všetkým panelistom za úvodné prezentácie. Keďže sa zdá, že pán Bonko naozaj nepríde a nespustí diskusiu z informačného hľadiska a možno aj z hľadiska, ako ho poznáme, filozofického, prípadne postojov vo vzáahu k NATO, tak môžeme otvoriť priamo diskusiu. Takže posledných triadsa otázok.

Pokiaľ si chceme rozmyslieť otázky, opýtal by som sa hned pána štátneho tajomníka (pán Palko v predchádzajúcom paneli hovoril o tom, že vláda neuvoľňuje dostatočné množstvo prostriedkov na tento projekt vstupu do NATO, že najmä ten rast nie je taký, aký bol slúbený). Chcem sa teda opýtať, či vláda neuvažuje povedzme aj s mimorozpočtovými zdrojmi, alebo či neuvažuje o nejakých alternatívach financovania, respektíve sa zvyšovaním, ktoré si zrejme tento projekt vyžiada?

VLASTIMIL PODSTRÁNSKÝ

Ďakujem pekne za otázku. Pán generál sa ma tu pred chvíľou pýtal, či bude dosť peňazí. Ja hovorím, že peňazí bude dosť, ale peňazí nikdy nie je dosť, a nikde. V úvode som sa pokúsil povedať, kolko asi bude v rozpočte na rok 2001 pre prípravu na vstup v oblasti programu PRENAME, hovoril som o miliare 250 miliónoch, ale do určitej miery sme upravovali rozpočet aj v oblasti obrany. Ten je niečo lepší, ako bol na rok 2000. Treba však povedať, že možno by bolo treba, vlastne určite, viac zdrojov by mohlo byť na prípravu. Tie požiadavky boli oveľa väčšie. Treba povedať, že požiadavky boli zhruba až tri miliardy. Samozrejme, vláda pri rozchodení o štátnom rozpočte musela zvažovať viac aspektov, teda nielen aspekt potreby integrácie alebo prípravy integrácie do NATO, ale aj otázky, ktoré musí riešiť. Keby sme sa nezaobrali aj otázkou sociálnej dimenzie, zdravotníctva, školstva, dôchodkového zabezpečenia, asi by vláda nevedela vytvoriť dostatočnú stabilitu pre to, aby mohla svoj program realizovať, takže to je jedno s druhým dosť zviazané. Možno je zdanie, že sa vyhýbam priamej odpovedi, ale nie je to tak. Skutočne, tie zdroje sú minimálne v takej výške priamo na program PRENAME, ako boli v roku 2000, ale v rozpočte kapitoly obrany, ministerstva obrany, pre rok 2001 sú niektoré úpravy oproti roku 2000. Treba však povedať jedno, že aj v rámci tých zdrojov, ktoré sú v rozpočtoch nielen ministerstva obrany, ale aj niektorých iných kapitol, asi treba tie prostriedky, ktoré sú k dispozícii smerovať aj na prípravu integračného procesu. Ja nie som vojak, nie veľmi sa rozumím oblasti interoperability a oblasti vojenského riadenia, a zrejme tie prostriedky, ktoré sú v rozpočte kapitoly obrany, treba racionalne využiť aj na prípravu na integráciu do NATO, pretože zrejme sa opúšťajú určité štruktúry, opúšťajú sa určité systémy a tam sa da dosť zdrojov preorientovať, presmerovať smerom na túto prípravu.

A potom je to aj otázka rozpočtu na obranu, kde minister, samozrejme, stále upozorňuje vládu, že rezort by potreboval viac zdrojov, ale aj otázka výzbroje by mala mať určitú súvislosť s hospodárstvom a určitú súvislosť, možno sa tomu hovoriť offsetové programy a podobne, to znamená, že výdavky na obranu a na prípravu sú priamo úmerne závislé aj

od výkonnosti hospodárstva a od výkonnosti ekonomiky. Takže odpovedť je vyhýbavá, toto sú fakty.

MODERÁTOR

Ďakujem za odpoved', myslím si, že je celkom kompatibilná s hospodárskym systémom, aký u nás máme, to znamená, ľažko presne povedať, kedy sa množstvo parametrov mení, ľažko povedať, presne koľko prostriedkov môže dať štátnej rozpočet, samozrejme, napriek tomu, že čo najpresnejšia informácia je potrebná.

Takže ďalšie komentáre, otázky, poznámky.

MILAN STRÁŇAVA

Ja by som reagoval a možno, že by som aj požiadal o odpoveď pána prezidenta DMD Holding. Vieme o tom, že Slovenská republika patrila v minulosti k špičkám v zbrojárskej výrobe, a vinou nešťastnej konverzie sme stratili mnoho vynikajúcich, špičkových odborníkov. V súčasnosti je stav zbrojárskeho priemyslu taký, aký je. Vedem alebo viedem som mnohé vojenskopolitické rozhovory s mnohými štátmi a jedna z otázok, ktorá sa vždy rozoberá, bola spolupráca alebo vytváranie určitých spoľočných programov s tým-ktorým štátom, pokiaľ ide o zbrojársku výrobu. Po tom všetkom, čo som o týchto štátoch počul, mám taký dojem, že niečo u nás nie je v poriadku a že mnohé spoločné projekty, ktoré sa pripravovali, ktoré mali byť realizované, skončili našou vinou zlou koncepciou, zlou organizačnou štruktúrou niekde inde. V súčasnosti dobre vieme, že sa z Bruselu ozývajú určité hlasy o možnosti spolupráce silných zbrojárskych štátov so slabšími. Sme schopní túto ponuku prijať a spolupracovať, alebo zasa mnohé projekty, ktoré boli v minulosti pripravované, pôjdu do ústrania, do pozadia?

LUDOMÍR GAŽÁK

Sčasti som naznačil v mojom príhovore, že slovenský zbrojársky priemysel má úspešnú spoluprácu s veľmi renomovanými firmami zo Západu, nebudem menovať, a tá spolupráca je skutočne plodná, akurát stojí to - stále chodíme ako okolo horúcej kaše - stojí to skrátka na finančiach. Úspešne sme skončili viacero veľmi dobrých projektov, ktoré veľmi dobre prešli opinentúrou zo strany obrany pri kontrolných a vojskových skúškach. Ani jeden

z výrobkov z posledných dvoch alebo troch rokov sa nezaviedol v Armáde Slovenskej republiky, pretože tá nemá dostatok finančných prostriedkov na kúpu aspoň prototypov alebo overovacej série munície a zavedenia do svojej štruktúry. Dost' nás to potom blokuje na tretích trhoch, pretože téza, ktorá sa stále omieňa, že pokiaľ to ktoris nemá doma, tak sa to ľažko predáva, je často skutočne pravdivá, ale čo je ešte nepríjemnejšie, tým, že armáda nevie absorbovať výsledky technického rozvoja z predchádzajúcich rokov, tak logicky klesá prakticky až na nulu záujem o ohváranie a riešenie nových projektov, i keď armáda by ich potrebovala, no nie sú finančne, aby sa to začalo. Čiže dosť sa dostáva do ohrozenia až naša vývojová základňa a tam sú tí najšpičkovejší ľudia, ktorých keď stratíme, tak potom budeme už len výrobcovia a celá tá technická suverenita bude niekde inde.

Ale aby som odpovedal, ozrejmil, ako to vyzerá s novými výrobkami, novými projektmi smerom na Armádu Slovenskej republiky a ako je to vo vzťahu na krajiny Aliancie? Neviem o tom, že by slovenský zbrojársky priemysel odmiel nejaký projekt, naopak, my dychtíme po nejakom projekte. Viem, že máme dobrú spoluprácu, že by malo dôjsť ku kooperácej výrobe, ale mám dojem, že, a to nielen trebárs vo vzťahu k Spolkovej republike Nemecko, ale že vždy sa čaká na to, ktoré konečne padne definitívne rozhodnutie o našom začlenení alebo nezačlenení do Európskej únie, ale najmä do NATO. Súhlasím s tými, ktorí tvrdia, že vstup do NATO by bol radikálny signál, že až potom by sa táto spolupráca rozbehla a nadobudla by také dimenzie, ktoré by svojím spôsobom nahradili stratu našich teritorií.

Na druhej strane musím povedať, že keď vstúpime do Aliancie, tak strátime do určitej miery našu suverenitu, aká je, taká je pri politickej sile tohto štátu, v rozhodovaní, pretože budeme sedieť za jedným veľkým stolom s mnohými, ktorí budú ďaleko silnejší, a jednoducho budeme musieť rešpektovať nejaké globálne ciele obchodnej politiky, ktoré budú prezentované z tohto ústredia. Čiže keď nebudeme mať možnosť takto dobre operovať s finálom, ako sa nám trebás dali v poslednom roku na tretích trhoch, tak jediné logické vyústenie toho je, že musí dôjsť ku kooperácej výrobe s týmto spoločnosťami, ktoríomusíme ponúknut' rovnakú kvalitu a lepšiu cenu. Pretože NATO je nejaký superveľký konglomerát, ale svet je taký veľký, že aj členské krajiny NATO majú svojich rivalov na tretích trhoch. Sú to bývalé krajiny Sovietskeho zväzu, je to Čína, sú to obidve Kórey, môže to byť Južná Afrika, a porazíť ich cenu a parametrami nebudé vždy také jednoduché, okrem toho, že môžu prezentovať veľký politický vplyv. Myslim si, že tam je naša ťačna, že naše kapacity podobne ako v oblasti civilného priemyslu, kde sa tlaci výroba na teritóriu postsocialistických štátov z hľadiska nákladovosti, že sa toho dožijeme aj v obrannom priemysle, a to by potom bola tá stabilita, ktorú hľadáme, lebo žiť len tak od jednej exportnej zákazky ku druhej, podarí sa, nepodarí sa, raz to zakryje jednu fabriku, raz druhú, to tiež nie je veľmi jednoduché.

Ale ak padla otázka, že sme prešli mimo nejakého takéhoto projektu, o tom skutočne neviem.

MODERÁTOR

Nech sa páči, pán Podstránský chce zareagovať.

VLASTIMIL PODSTRÁNSKÝ

Ked dovolite, predsa sa mi žiada povedať pár myšlienok, lebo možno je to tak, ako to odznelo, ale ja to vidím z hľadiska financií trochu ináč. Jedna vec je istá, že už nikdy, alebo v krátkej budúcnosti štát nebude ten, kto by nejakou zárukou, nejakou štatúnom podporoval zo štátneho rozpočtu podporoval výrobu zbrani. To asi nebude.

Druhá skutočnosť je, že vnútrom odbyt zbrojárskej výroby je obmedzený rozpočtom obrany.

Tretí fakt je, a to platí aj na výrobcov zbrani a zbrojársky priemysel, všeobecne na hospodárstvo, pomerne silná podkapitalizácia. Firmy na Slovensku sú nedostatočne kapitálovým vybavené a sú veľmi odkázané na cudzie zdroje, myslím tým bankové úvery. Keďže úverová zaťaženosť niektorých firm vo vzťahu k jej vlastnému imaniu prekračuje 60 - 70 percent, tak sa dá povedať, že firma je podkapitalizovaná a je prepchátaná cudzími zdrajmi, ktoré niečo stojia.

A potom je tu otázka: je dosť peňazí na vývoj na Slovensku? Majú firmy dostatočné peniaze alebo dostatočné peňazí na vývoj? Pretože treba povedať, že Slovensko tým obdobím do roku 1990 bolo v technickom rozvoji, ved ten systém, ktorý tu bol, technický pokrok nie veľmi žil, to je vidieť v technickej, technologickej úrovni a v technickej vybavenosti, aj keď niekto povie, že to nie je pravda, ja si myslím, že to pravda je, pretože svet prešiel na sofistikovanú výrobu a iné systémy, ktoré boli u nás. Treba objektívne povedať, nie je dostatok zdrojov na vývoj. A keď nie je dostatok zdrojov na vývoj, tak asi bude problém s konkurencieschopnosťou.

Vidím jednu možnosť, a to je to, čo je asi riešenie pre Slovensko, sú to kapitálové prepojenia, vstupy zahraničných investorov (možno aj v tejto oblasti) a podiel slovenskej výroby na nejakej spoločnej výrobe techniky s tými krajinami, do ktorých zoškupení a štruktúr sa chceme dostať. Ved sa vyvýjať napr. letecký motor a robili sa iné pokusy a aj sa niečo vyzribilo, ale otázkou je uplatnenie. Takže začlenenie do zoškupení výrobcov v určitých štruktúrach a určitých vzťahoch potom treba využiť ako kapacitu Slovenska, tú pracovnú silu, ktorá je vysoko kvalifikovaná a kapacity, ktoré tu sú. Vrátiac sa k tomu, asi nebude dostatok peňazí. Nevidím, že

by bol dostatok peňazí na vývoj a vstup kapitálu práve do oblasti, kde by ten vývoj mohol byť podporený, hoci by to potom znamenalo aj zlepšiť konkurencieschopnosť výkonnosti zbrojárskeho priemyslu.

MODERÁTOR

Ďakujem. Je tu ďalšia otázka.

JENS RONNEBURG

Cítim potrebu povedať niečo o slovenskom zbrojnom priemysle. Navštívil som mnoho firiem a môžem len zdôrazniť, že budúcnosťou európskeho zbrojárskeho priemyslu bude kooperácia. To znamená obmedzenie a zníženie nákladov, na druhej strane kooperácia na výmenu vedomostí. Nemyslím vás závod ani vašu firmu, ktoré sú na dobrej ceste, ale mám pocit, že iné firmy na Slovensku by sa mohli zlepšiť a začať robiť viac reklamy, aby boli o trochu ofenzívnejšie. Dovolte mi, aby som vám povedal niečo o nemeckej návštěve spred dvoch dní. Navštívili ma z poprednej nemeckej firmy a povedali mi, kto sú a pýtali sa ma, s kym môžu kooperovať. A pretože viem niečo o Martine, tak som mohol odpovedať. Chcel by som povedať, že slovenské firmy by mali robiť viac propagandy, v pozitívnom zmysle. Napríklad niektoré firmy nemajú žiadnu www stránku na internete. Pozriete sa na internet, hľadáte meno a nič. Na druhej strane by som rád zdôraznil, že slovenský priemysel je veľmi dobrý v niektorých oblastiach. Napríklad povestná Zuzana, ktorá má šancu obstatť v konkurenčnej s inými produkmi tohto druhu z iných krajín.

A teraz pár slov o novej výzbroji pre slovenskú armádu. Myslim si, že je to osobné a čisto slovenské rozhodnutie. Nebudem hovoriť o detailoch, ale je na vás urobiť rozhodnutie, pretože vy za to musíte zaplatiť a vy si musíte vybrať systémy. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Zrejme pán Pánik chce reagovať.

VOJTECH PÁNK

Ked sa ma niekto spýta, s akými najväčšími problémami zápasí slovenský priemysel a podniky, poviem dve slová: kríza manažmentu. Náš

manažment, to ste vystihli, ešte v mnohom nepochopil, že treba dať o sebe vedieť, že v tomto smere treba zásadne zmeniť štýl práce. Ale, bohužiaľ, to sú ľudia spomedzi nás. Iných nemáme. Vďakedy sa hovorilo, že socializmus budujeme s tým ľuďmi, ktorých máme. Dnes budujeme kapitalizmus. Nikdy sme to nerobili, učíme sa. Na druhej strane máme už veľa dobrých slovenských manažérov. Ale je to proces, na ktorom permanentne pracujeme. To znamená, že mnoho našich fabrik je mälo ofenzívnych, súhlasí, mali by byť.

Na druhej strane, poukázal na to pán štátny tajomník Podstránský, naše fabriky sú veľmi podkapitalizované. Pre tých, čo si nepamätajú až tak ďaleko dozadu, administratívnym opatrením boli predsa voľafakdejšie úvery na trvalo obracajúce sa zásoby prevedené na bankové úvery a z dvoch percent sa stalo dvadsaťpäť percent. No pracujte s 23 percentným úrokom do nákladov, navyše z večera do rána! Naše zbrojené fabriky, ktoré vyrábili napríklad 20 tisíc tankov, keď toto číslo poviem nukleárne v zahraničí, tak sa ma pytajú, či to nie je 2 tisíc. Nie, 20 tisíc! 20 tisíc tankov veľmi dobrej kvality. Máme za sebou obrovské skúsenosti. Ale v polovičke osemesdesiatych rokov odrazu prestal byť záujem. A dnes za to, čo vtedy vyrábali, sú obrazne teraz obviňovaní, že majú zbytočné kapacity, zbytočné úvery. Tažko sa robí v takomto prostredí. Peniaze odišli do cudziny, privatizácia prebehla tak, ako prebehla, takže nás jedený strategický záujem je zabezpečiť zahraničné investície aj príslušný dohľad nad ich využitím, či už vybraním najlepších slovenských manažérov, alebo dosadením manažérov z vonku, aj toto sa internacionalizuje. Dnes je svet ozaj nadnárodný. Takže len tadeľo vedie cesta. Snažíme sa pomôcť, či už z úrovne ministerstva, aj keď fakticky neriadime žiadny podnik, všetko je privátne, z úrovne DMD Holdingu. Máme tam svoj vplyv, vďaka dobrej robote ľudu z Holdingu sa nám darí postupne rozvíjať výrobné programy v takých fabrikách, ako je Detva, Dubnica a dúfam, že sa podarí rozbehnuť aj Martin a ďalšie, aj keď to nebude v tom pôvodnom rozsahu, v pôvodnom sortimente. Je to zložitý proces, pracujeme na ňom. Uvítame akúkoľvek radu, akúkoľvek kooperáciu. A takisto sa pridávam k tomu, čo odpovedal pán Gažák na otázku pána generála. Neviem o jednom – jedinom projekte, na ktorom by sme boli odmiestli spolupracovať s nejakou zahraničnou firmou. Neviem o nijakom. Pokiaľ to nebola špekulácia, lebo aj takých je dosť. Takže pokiaľ pán generál má informácie, rád ich prekonzultujem, lebo hľadáme partnerov, chceme korektnie spolupracovať, vieme ponúknut' dobrú kvalitu, dobrú cenu s kapacitami nášho priemyslu.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán Gažák chce reagovať.

LUBOMÍR GAŽÁK

Na to, čo povedal pán Podstránský. Viete, tá situácia je rozmanitá. To nie je také jednoduché, ako sa to takto jednou vetou formuliuje. Nás priebežne má skutočne veľmi dobré možnosti, pretože vie vyrábať v dobrých cenách klasickú techniku, ktorá je dobre zabezhaná, ľahko ovládateľná, nie je taká sofistikovaná, pre krajiny tretieho sveta, ktoré vlastne nemajú ľudí na to, aby zvládali high-tech. Vie to vyrobiť v dobrých cenách a je to celkom dobrý biznis. To, že za posledné roky sme venovali skutočne veľký dôraz na technický rozvoj a úspešne sme zvládli také veci, ako je modernizácia tanku T-72 alebo vývoj nového vozidla Aligátor, alebo vývoj protiletadlového kompletu Brahms, alebo nové typy veľkokalibrovej munície, ktoré majú skoro unikátné parametre, nás zasa posúvajú do takej roviny, že vieme osloviť aj krajiny, ktoré skutočne majú dosť prostriedkov na to, aby mohli kúpiť aj high-tech. Naše nové vozidlá majú skutočne špičkové elektronické vybavenie, a aby som to dal úplne na pravú mieru, ked poviem, že sú skutočne špičkové, ešte neznámená, že sú to všetko zahraničné zariadenia, pretože v infraštaktrúre slovenského priemyslu máme také spoločnosti, ktoré vedia veľmi dobre využívať, vyrábať a vcelku v zaujímavých sériach také veci, čo by nikto ani neveril, napríklad počítače pre systém riadenia palby tankov alebo iných bojových vozidiel, ktoré sa exportujú trebárs do krajín NATO. Čiže tá technická spôsobilosť tu stále je, len ju nesmieme premrahať, že ministerstvo obrany strati svoju absorbnú schopnosť, že nebude vedieť absolútne nič absorbovať. My nemáme nejaké veľké ambície. Povedal som, že z hľadiska potreby našej produkcii by nám úplne stačilo 20 percent, len aby sme boli niekoľko stabilizovaní a aby sme mali kde naše výsledky vývoja overiť, ale vec skutočne nestojí tak, že sme vyrábali nemoderné zariadenia, ktoré sú nepredajné.

Pokiaľ ide o podkapitalizáciu, nevopiem tajomstvo, že nikto nám nedá úver, keby sme išli do nejakého kontraktu. Absolútne nikt. Zvyčajne celú túto vec prefinancováva odberateľ akontačnými platbami a tu vznikajú problémy, že my nemáme ani akceptované banky v zahraničí, ktoré sú akceptovateľné do výšky 30 – 40 miliónov dolárov na zloženie akontačnej platby a keďže tie banky sú také, aké sú, tak zvyčajne je to vždy spojené s vládnou garanciou, a vybavovať vládne garancie, to tiež nie je na Slovensku zábanvé. Čiže keď chceme realizovať nejaký exportný kontrakt, začaťujeme štátnej správou, lebo potrebujeme mať v nej spoluhráča, aspoň čo sa týka bankových garancií, a preto ciptom určitú nevôľu, že zbrojársky priemysel robí štátu problémky. Možno štátym úradníkom, ale na druhej strane môžem povedať, že to, čo spraví dobrý exportný kontrakt v bilanci nášho podniku, ktorý povedzme dva, tri roky sa pohybuje v červených číslach, dostane sa za dva, tri mesiace do čísel čier-

nych. My sme jasne uložili, ved s pánom Pánikom sme v dozorných radách rozhodujúcich podnikov, aby všetky podniky hľadali a našli stratégiu prežitia na civilných projektoch. Keď robia podnikateľské zámerы, nesmú sa tieto podnikateľské zámerы opierať o výrobu špeciálu. Samozrejme, snažíme sa, aby výroba existovala a exportovala sa, alebo dodávalo pre potreby slovenskej armády, pretože to naviac, čo sa vytvorí, skutočne odštartuje podnik dobrým smerom a zabezpečí dobrú regeneráciu aj technológií, aj ľudského potenciálu.

MODERÁTOR

Ďakujem, nech sa páči, otázka alebo komentár.

VLADIMÍR DULLA

Pán Gažák, prosím vás, rozumeli sme dobre, že slovenské banky nie sú akceptovane pre akontáciu platby zo zahraničia na úrovni desiatok miliónov dolárov? Slovenské banky, ktoré majú už dnes majetkovú zahraničnú účasť? Dokonca Národná banka Slovenska ako emisná banka, že by nemala kredit v zahraničí, keď má mnohostranné spolupráce uzavreté a robi určité úkony za štát v bankovej oblasti, čo sa týka prevodu platieb? To je jedna otázka, keby ste nám to ozrejmili, ak niečo k tomu viete navyše.

A druhá otázka. Ak teda predpokladáte, že neoddeliteľným predpokladom úspechu DMD Group je prefinancovanie vašej produkcie tým, že ju nakúpi štát reprezentovaný Armádou Slovenskej republiky, ako vidíte svoju budúlosť, až sa Slovenská republika stane členom NATO a početné stavby Armády Slovenskej republiky klesnú o viac ako jednu tretinu, spolu s ňou i zbraňové systémy, výzbroj, zbrane a iné súčasti Armády Slovenskej republiky. Kto, alebo ako si potom predstavujete odskušavanie toho, na čom chcete postaviť produkčnú existenciu DMD Group? Ďakujem.

LUBOMÍR GAŽÁK

Niem, či ste dobre porozumeli, toto je vzťah komerčných bánk, a nie Národnnej banky Slovenska. Sú to skúsenosti z deväťdesiateho deviateho roku. Máme skúsenosti s veľkými slovenskými bankami, ktoré boli pod kontrolou štátu. Máme jasné stanoviská zahraničných bánk, ktoré nás informovali, do akej výšky sú ochotné akceptovať slovenské banky.

Môžem povedať, že to bolo pred procesom reštrukturalizácie ich úverov. Prijat akontáciu alebo poskytnúť akontáciu do slovenskej banky v objeme niekoľkých desiatok miliónov dolárov bol veľký problém a vždy to bolo spojené s vlastnou garanciou na celý kontrakt. Opakujem, neboli to problém Národnnej banky. Národná banka nemá čo figurovať v takýchto vzťahoch, ani sme sa s ňou nikdy v takýchto vzťahoch nestrelili. Niem, či ste ma dobre porozumeli, niekoľkokrát som povedal, že produkcia podnikov DMD Group je priorítne orientovaná smerom von, na export. Správna pamätnica, vlastne ani nedominuje v produkciu našich podnikov, podniky sú civilne orientované. Hovoril som, ako majú riaditelia predkladať podnikateľské zámerы, a v súvislosti s tým skutočne nemáme ambície robiť tlak na ministerstvo obrany, aby odoberalo viac, vieme, aké má možnosti, ale Armáda Slovenskej republiky má skutočne nezastupiteľné miesto v tom, aby overila produkciu našich fabrik. Je potom na nej, ako ďalej bude pokračovať. My zas nemáme tých projektov slovky, nemyslite si, že tlačíme armádu do nejakých netransparentných nákupov. S armádou máme veľmi dobré styky, my vieme, čo armáda potrebuje, aj by sme vedeli dodať, len akurát nemá za čo kúpiť.

A ešte k tej poznámke, že budú sa redukovať početné stavby. Samozrejme, vieme o tom, my to dokonca podporujeme, poznáme také systémy, ktoré sú zaradené v slovenskej armáde, ktoré sú veľmi náročné na počet personálù, na obsluhu, ešte pred zaradením sú vyvinuté také systémy, ktoré absolútne minimalizujú počet ľudu, počet obsluhy s tým, že tieto systémy sú daleko efektívnejšie, sú trebárs mobilné, dajú sa presúvať z jednej strany štátu na druhý, čiže nezávisíme od počtu príslušníkov Armády Slovenskej republiky. Samozrejme, podporujeme tézu, aby armáda bola vyzbrojená tým najlepšími a najpokrokovejšími zariadeniami.

MODERÁTOR

Ďakujem. Chce reagovať pán Podstranský a potom pán Pánik. Zároveň poprosím pripraviť si aj komentáre, aj otázky z iných uhlov, nie len cez problematiku DMD Holding, hoci DMD Holding je určite významná firma a záujem Slovenska je aj exportovať a ráta s tým, že po vstupe do NATO sa zlepšia možnosti exportu, predsa len problematika z ekonomickej hľadiska je širšia.

VLASTIMIL PODSTRÁNSKÝ

Ďakujem. Ustrmuli sme pri problematike DMD Holdingu a výrobe zbraní, ale zrejme je to téma, ktorá má vplyv na hospodárstvo. Ale treba

býť korektný a povedať, čo je fakt, nemyslím si, že je to problém báň, pretože keďže som zástupca z ministerstva financií, asi poznám štruktúru báň a poznám bankový systém na Slovensku. Na Slovensku nepôsobia len báňy, ktoré sa idú transformovať, dnes tu pôsobí od City Bank po CreditAnstalt Bank Austria, Ľudová báňa, alebo nievem, ktoré, čo už nie sú slovenské báňy a ktoré sú dosť silné a pôsobia v štruktúrach nie len Slovenska, ale Európskej únie, takže nemyslím si, že toto je problém. Skôr je niekde inde. Potvrdenie, že báňy sú ochotne finančovať výrobu, keď štát dá zárukú, je v tom, že pravdepodobne nevnímajú dostatočne stabilnú situáciu v kapitálovej vybavenosti a stabilité sektora a keď to štátnej záruká prikryje, tak sú ochotné to spraviť. Potom to nie je otázka vybavenosti báň, pretože keď je tá štátnej záruká, báňa je vybavená, tak prečo by nebola vybavená bez štátnej záruký. Ved štátnej záruká neposkytuje peniaze, iba garanciu. To znamená, skôr je to nedôvera báň, treba zvýšiť dôveru báň, dôveryhodnosť výrobcov pre báňy a teraz to nie je len otázka DMD Holdingu, aby sme neostali len pri tejto téme, je to otázka celého hospodárstva. Ved prebytoke likvidity v sektore je už okolo 60 miliárd a báňy sa nehýbu smerom k hospodárstvu. Samozrejme, ony budú musieť (teraz odbociť od vojenskej tematiky a NATO a možno do problematiky hospodárstva) a aj sa pohnú smerom k financovaniu hospodárstva. Sú na to predispozície v oblasti legislatívy, zákona o konkurencii a vyrównaní, zákona o exekútoroch a ostatné otázky legislatívy, v ktorých došlo ku zmenám. Báňy budú vyhľadávať takú klientelu a také projekty, kde budú vidieť stabilitu, a nielen otázka exportnej stability alebo naplniteľnosti kontraktu, ale aj stabilitu štruktúry, stabilitu firmy, organizácie, teda klienta, a tam už báňy smerujú. Takže myslím si, že problém je komplikovanejší, ako keby báňy neboli schopné, to by nebola objektívna pravda.

MODERÁTOR

Ďakujem. Pán Pánik.

VOJTECH PÁNIK

Poslednú poznámku k téme. Hovorili ste, že máme báňy so zahraničnou účasťou. Práve báňy so zahraničnou účasťou sa vyjadrieli, že nebudú reagovať na zelenú farbu. Jednoducho aj tak sa dá likvidovať protivník, aj tak sa dá likvidovať konkurent, keď nedostane peniaze. Viete, privatizácia báň nemá len pozitívnu, ale aj negatívnu. A musíme, bohužiaľ, pokúsiť sa vyvraťať presvedčenie pána štátneho tajomníka.

Keby sme dnes hľadali na Slovensku báňu na kontrakt špeciálku za sto miliónov dolárov, nenájdeme takú, ktorá by do toho išla. My sme to skúšali. Nenašli sme. Ešte aj na záruke báňe, ktorá nebola akceptovaná na jeden kontrakt (už je hotový) sme museli požičať banke peniaze, lebo nebola akceptovaná partnerskou báňou zo zahraničia, aby bola tá slovenská báňa hodnej pribjať akontáčnu platbu. Ale nehovorme o tom. Tieto veci sú za nami, bolo to veľmi zložité obdobie. Očakávame, že sa v zhode s tým, čo pán Podstránský povedal, báňa zobudia a tých 60 miliárd začnú ponúkať priemyslu a nielen zbrojárskemu, na korektné projekty, ktorých návrhosť bude stopercentne zaručená. Všade vo svete je tento druh podnikania pod štátnym dohľadom a pod štátnej podporou. Rôznymi formami štát pomáha aj v tomto smere. Ale naozaj skúsmo posunúť diskusiu iným smerom.

PETER NOVOTNÁK

Ja by som mal tiež otázku. Pán Gažák nám hovoril, že armáda nemá schopnosť absorbovať techniku. Myslím si, že armáda má väčšiu schopnosť absorbovať techniku, než sú výrobné možnosti dnešného zbrojárskeho priemyslu, ale otázku, prečo to nie je, práve rozoberáme. Nedávno som sa zúčastnil zahraničnej služobnej cesty s náčelníkom generálneho štábu v Španielsku a diskutovalo sa aj o zavádzaní novej techniky. Náčelník štábu obrany Španielskeho kráľovstva povedal, že nová technika sa zavádzá a finančuje ju ministerstvo hospodárstva, nie armáda. Ja sa pýtam, či sa neuvažuje aj u nás o zmene financovania techniky zavádzanej do armády, pretože systém, ktorý máme, beží už sedem rokov a výsledok je, že armáda novú techniku nemá a zbrojny priemysel je zrejmé na pokraji kolapsu. To bola prvá otázka.

Tá druhá. Námet konferencie Slovensko patrí do NATO. Niekoľko z diskutujúcich povedal, že to nie je len vec armády, ale celej spoločnosti, a čuduje sa, že túto konferenciu vedie a organizuje ministerstvo obrany. Od generála Bulíka sme počuli, čo rezort obrany urobil a čo robí pre vstup našej republiky do Aliancie. Ja sa pýtam zástupcov ostatných rezortov, čo ich rezorty urobia pre to, aby Slovensko do NATO naozaj patrilo? Ďakujem.

MODERÁTOR

Takže otázka minimálne pre zástupcov rezortov, ak nie aj pre ostatných účastníkov panelu. Nech sa páči, pán Podstránský.

VLASTIMIL PODSTRÁNSKÝ

K tej otázke financovania, samozrejme, bude stále zložitá. Problém je jeden, ak by štát začal prikryvať výrobu, ktorá nie je prirodzene schopná realizovať sa na trhu objednávkou v štruktúrach, ktoré fungujú v hospodárstve, nie je isté, že by tu bola nejaká návratnosť. Druhá vec je, že tých deficitov je dosť a vyrábať ďalší je problém, otázka štátneho dluhu. Určite sú krajinu, ktoré financujú zbrojársku výrobu a cez štátne podniky alebo cez monopolný podnik štátu je to možné, ale skôr je to spoločenská alebo štátna objednávka, než priame financovanie výroby. Alebo keď je to financovanie výroby, tak je to zase len štátna objednávka. Tak ak by tieto peniaze nešli cez rozpočet obrany, ale išli cez rozpočet objednávky pre obranu, cez hospodárstvo, aj tak je možné si to predstaviť, stále je otázka balíku, ktorý je tu k dispozícii, zase je to o peniazoch, no a či je to takým alebo onakým spôsobom realizované, stále ide o jeden balík. Neverím, že mimo tých prostriedkov, ktoré sú na rozpočet obrany, na PRENAME a iné výdavky na obranu, ale i v iných kapitolách, ako som už spomienul, hmotné rezervy, železničná alebo iná činnosť, ktorá má povahu obrany, tieto peniaze alebo tieto rozpočty sú svojim spôsobom limitované tým, že každá jedna väčšia objednávka štátu alebo podpora priemyslu by musela ísiť na úkor štátneho dluhu, ktorý si táto krajina momentálne nemôže dovoliť. Jednak vieme, ako sa spoločenskou objednávkou v rozvoji infraštruktúry dostala do komplikácie situácia, keď sa infraštrukturálny rozvoj robil z úveru na jeden alebo tri roky pri 25 percentných úrokových sadzbách. Za dva roky sa nám podarilo túto situáciu zvrátiť. Dnes máme úrokové sadzby už okolo 10 percent, dokonca štát sa refinancuje za 7 až 8 percent a úrokové sadzby klesli, čo sa určite priaživo prejaví v hospodárstve. Navyše vláda sústavne čeli požiadavke rozvoja infraštruktúry, čo je tiež otázka štátneho dluhu, takže nemysím si, že Slovenská republika pri súčasnom stave štátneho dluhu bude vytvárať nejakú väčšiu spoločenskú objednávku cez ministerstvo hospodárstva na zbrojársku výrobu. To je ľahko reálne. Treba sa na to pozrieť a priamo. Samozrejme, armáda musí mať svoje právo riešiť objednávku suverénne, pretože armáda vie, akú techniku, technológiu potrebuje, takže zrejme aspoň to z hľadiska krátkodobej budúcnosti ostane v polohе objednávky cez Armádu Slovenskej republiky.

Musím dodať, že do oblasti rozvoja vedy, výskumu, keď to všetko zrátam, po rôznych kapitolách od Slovenskej akadémie vied, cez výskumné ústavy, cez rozpočty kapitol, cez rezorty, cez výskumné ústavy v rezortoch a podobne, ide zo štátneho rozpočtu 3,6 miliardy. Problém je, ako budeme schopní tých 3,6 miliardy použiť napríklad na vývoj v zbrojárskej výrobe, ale to je vec ministerstva hospodárstva. Je možné zmeniť financovanie vedy, výskumu a rozvoja, tam sa nejaké možnosti

ukazujú, ale aby cez celospoločenskú objednávku došlo k vyššej objednávke mimo rezortu obrany a povedzme iných kapitol, ktoré plnia funkcie obrany, v krátkej budúcnosti nevidím veľkú možnosť. Ďakujem.

VOJTECH PÁNIK

Bol som vyzvaný aj ja. Absorbčná schopnosť armády je skoro nulová, pán generáli, pretože neposudzujeme, či chcete, ale či môžete. A nemôžete, lebo nemáte peniaze. To nie je vaša vina, teraz to bolo vysvetlené. Jednoducho nieto peňazi. Nám to nepomôže, že nemôžeme predať armáde.

Opravedljujem sa, ale už ma zastavovali, že som prekročil limit, preto som začal hovoriť, čo všetko ministerstvo hospodárstva robí na tom procese, či už v rámci PRENAME, alebo pri získaní zahraničných investorov, zlepšovaní prostredia, pretože ako ste nepochybne postrehli poznámku profesora Sterna, keď spomnul Američana, ktorý mu povedal: nie je dôležité, kolko dáte na armádu, ale aká bude výkonnosť ekonomiky. Keď tá bude dobrá, tak z toho sa odvijajú zdroje pre školstvo, kultúru, armádu atď. Teda my musíme rozhýbať ekonomiku. A v tomto smere robíme toho dosť. Možno by sme mohli viac, ale myslím si, že, robíme. Ďakujem.

MODERÁTOR

Pán generáli.

LUBOMÍR BULÍK

Súhlasím s tým, že treba rozhýbať ekonomiku, samozrejme, pretože len odľiaľ môžeme získať nejaké zdroje, ale ja som o tom už hovoril v tom svojom krátkom vystúpení, že je otázka, akým spôsobom riadiť ňie obmedzenie v štáte. Dnes je situácia taká trebá v oblasti zabezpečovania obrany, no každý rezort má nejakú sumu, s ktorou samozrejme, disponuje sám bez toho, aby do toho niekto iný videl, teda myslím iný rezort, a z tejto sumy finančuje zabezpečovanie tej časti, ktorou sa podieľa na obrane Slovenskej republiky. Od nás ide iniciatíva, úloha prezentovaná materiálom Obranného plánovania Slovenskej republiky, kde chceme vytvoriť jeden finančný balík na zabezpečenie úloh obrany, ktorý by vlastne mal dve základné časti. Jedna je príjmová časť a druhá výdavková.

S tým teda, že príjmy by sa vracali do tohto balíka a z neho by sa ďalej znova zabezpečovalo finančné krytie projektov, ktoré potrebujeme na zabezpečenie obrany. Tým by sa azda podarilo, že by sme prestali vnímať integráciu Slovenska do NATO cez prizmu armády. Skúsmo to vni mať tak, že je to záležitosť štátu! Potom teda je to, samozrejme, otázka rozdelenia z tohto balíka na základe zhodnotenia priorit. Máme tu určité riziká, výzvy, hrozby a tie treba nejakým spôsobom zdrojovo zabezpečiť. Je to ľahký, možno vojenský, strohý, možno filozofický stratégický prístup, ale my ako armáda sa na to tak skutočne dívame. A skutočne je tu rozbehnutých niekoľko projektov, na ktorých sa snažia, samozrejme, civilné firmy rozbehnúť, ale aj zahraničný dodávateľ, ktoré napríklad armáda na svoje fungovanie a zabezpečenie úloh z hľadiska interoperability nepotrebuje. Takže my hovoríme na jednej strane o absorbcnej schopnosti armády, teda pohliť' niečo, čo sa vyprodukuje, bez toho, aby to armáda potrebovala, čo, samozrejme, potom kladie vysoké požiadavky na prerodenie tých obmedzených zdrojov, a potom tu vznikajú problémy a skutočne je to veľmi nekoordinované, v budúcnosti si to vyžiada systémový prístup. Ako riešenie bolo spomenuté roviniť' v celej šírke systém obranného plánovania, ktorý transparentne, na základe priorit, dáva možnosti tieto obmedzené zdroje riadiť'. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem. Ešte posledná otázka.

MÍRIO NICOLINI

Ďakujem. Pán generál, bol by som rád, keby ste pokračovali o obrannom plánovaní. V tomto roku beží v rezorte ministerstva obrany skúšobný rok nula. Aká je spokojnosť s jeho plnením, s implementáciou, či tie skúsenosti získané v rezorte ministerstva obrany do konca roka nula možno aplikovať a možno rozšíriť systém obranného plánovania na celonárodnú úroveň do rokov 2001 až 2006? Ďakujem.

ĽUDEMÍR BULÍK

Ďakujem za otázku, ktorá, mi samozrejme, poskytuje podstatne väčší priestor, než som mal v tom úvodnom vystúpení, a trošinku viac prezentovať problematiku, ktorou sa teraz zaoberáme.

Musím povedať, že tá spolupráca, ja to nazvem v rozvinutí toho systému na celú spoločnosť, je stále väčšia a hovoril som už aj o tom, že kolegovia, ktorí tu sedia z ostatných rezortov, na tom veľmi účinne participujú.

Nie je to rok nula, nazvali sme to nultý ročník zavedenia systému obranného plánovania v rezorte, kde chceme odskúšať určité štandardy, ktoré používajú členské štáty NATO, aby nejakým spôsobom nielen rozbehli, ale aj zabezpečili chod určitého systému, prostredníctvom ktorého kontrolujú riadenie zdrojov. Tie skúsenosti nultého ročníku by sa dali zhrnúť do dvoch základných oblastí. Prvá je zrejme koncepcná, a druhá je vlastné schopnosť celý ten systém zabezpečovať. Tá koncepcná rovina, o tej som už hovoril, chýbajú nám základné stratégie, bezpečnostná stratégia, obranná stratégia, ktoré, samozrejme, sú už v dôst' vysokom štádiu prijmania, a tieto stratégie potom vlastne nasmerujú vývoj, orientáciu a potom sa môžu ďalej rozpracovať do nižších realizačných projektov a podobne. To je tá koncepcná časť. Z jej hľadiska bola na ministerstve obrany vypracovaná tzv. smernica pre obranné plánovanie na roky 2001 až 2006. Na základe toho boli vypracované operačné potreby, teda celá požiadavka išla zodla nahor. Zrejme, keby sa to podarilo urobiť aj v Štáte, že by boli objednávatelia a vy by ste jednoducho žiadali, čo treba na zabezpečenie obrany. Na základe toho komisia, nazvali sme to Rada pre obranné plánovanie, ako poradný orgán ministra, celý súbor operačných požiadaviek posúdila z hľadiska limitov, ktoré sme dostali od štátu, a tých limitov, ktoré vlastne môže rezort na to vyčleniť. Limity finančné, a potom tie ostatné, ako sú ľudské a vecné. Na základe toho bol spracovaný tzv. programový plán. Tento programový plán bol spracovaný na horizont rokov 2001 až 2006, teda to je presne tia fáza, s ktorou pracuje, samozrejme, aj NATO a členské štáty NATO. Sú do toho zapracované ciele interoperability a všetky súvislosti medzinárodných aktivít. Dá sa povedať, že v tej koncepcnej rovine sa to vcelku dá.

Samozrejme, najväčším problémom na Slovensku, a zrejme armáda je toho aj obrazom, je implementačná fáza, ako to skutočne spustiť, reálizovať. A najväčšie problémy vidíme, a zrejme to budú aj problémy na úrovni štátu, predovšetkým v pripravenosti ľudu pochopiť túto zmene a potom ju aktívne nejakým spôsobom ďalej rozširovať, prehľbovať na určitý systém. Takže problematika prípravy ľudu sa nám javí ako najzložitejší problém. Ďalej je to problematika štruktúr, pochopiteľne, a presne definovaných funkcií, respektívne funkčnej náplne v celom systéme. Ostatné veci, ako absencia príslušného materiálneho vybavenia a softvéru, myslím si, je úplne prirodené.

Tu by som chcel povedať len toľko, že v priebehu celého roka sme veľmi intenzívne pracovali práve s Výborom pre obranné plánovanie NATO, kde prakticky denný kontakt s týmito odborníkmi nám umožňo-

val medzinárodne verifikovať naše postupy, teda medzinárodne vytvárať nejaké štandardy, nejaké normy. A dôľa sa povedať, že vefmá dobrá spolupráca v tejto oblasti bola i s novými členskými štátmi NATO, predovšetkým Českou republikou, aj z hľadiska jazykovej príbuznosti, ale veľmi dobre sa spolupracuje, samozrejme, s Poľskom, kde poľská armáda a vôbec Poľsko ako také, má pomerne dobre rozvinutý celý systém. Výborná pomoc prišla zo strany Spojených štátov amerických, aj v podobe známej Garrettovej štúdie, ktorá po prvý raz medzinárodne verifikovala koncepciu reformy rezortu ministerstva obrany do roku 2002 s výhľadom do roku 2010. Následne ju ďalej rozpracuje firma Cubic, ktorá tu bude pôsobiť päť rokov a pomôže nám vypracovať práve dlhodobý plán rozvoja armády a postupne celého systému obrany štátu.

To sú azda prvé skúsenosti. Pokiaľ bude záujem o nejakú hlbšiu prezentáciu problematiky obranného plánovania, aspoň v tej fáze, v akej sa nachádzame a v aknej ju chápeme, pochopiteľne, môžem dať hlbšiu odpoveď. Ďakujem.

MODERÁTOR

Ďakujem za všetky prezentácie. Ďakujem aj za diskusiu, a to všetkým prítomným, že sa na nej zúčastnili a že sa zúčastnili na tomto paneli. Napriek tomu, že sa diskusia vo veľkej miere týkala v podstate jednej skupiny firiem, myslím si, že bola hodnotná. Aj skutočnosť, že sme diskutovali o problematike DMD Holding tak dlho, známená jednu pre Slovensko signifikantnú vec, a to, že problémy, ktorým Slovensko čeli, sa stávajú čoraz viac štandardnými. Štandardné problémy sú v zahraničí, aj v členských krajinách NATO, také, ktoré sa týkajú exportu firiem, ekonomiky firiem. Tie problémy, ktoré boli v dávnej alebo nedávnej minulosti na Slovensku, ktoré boli neštandardné, už sa dnes takmer nerozoberali. Myslim si, že to je pozitívna črta. Svedčí to o tom, že Slovensko prechádza do inej fázy vývoja a že naozaj to, čo máme odstrániť, a to, čo máme riešiť, sú štandardné problémy. Inými slovami, ten názov konferencie bol zvolený veľmi dobre.

Ďakujem a odovzdávam slovo pánu generálmajorovi Milanovi Stráňavovi a pánu Michaelovi Petrášovi, ktorí zakončia konferenciu.

—ZAKONČENIE KONFERENCIE

MILAN STRÁŇAVA

Vážení hostia, dámy a páni, pred niekolkými minútami odzneli posledné diskusné vystúpenia na našej konferencii. Myslim si, že aj za vás môžem konštatovať, že úspešnej. Vypočuli sme si veľké množstvo podnetných a hodnotných vystúpení, v ktorých rezonovalo ústredné motto konferencie – Slovensko patrí do NATO. Som presvedčený, že toto poslanie naša konferencia naplnila.

Chcel by som oceniť zahraničných vystupujúcich za ich ochotu s akou prijali naše pozvanie, aby sa s nami podeliili o svoje poznatky a skúsenosti z prístupového procesu do Aliancie. Chcem podakovať predovšetkým nášim hostom z krajín V-4, u ktorých sa s touto ochotou stretávame dennodenne a pevne verím, že tomu tak bude aj v budúcnosti, keď máme nielen spoločné záujmy, ale aj zodpovednosť za osud a bezpečnosť Európy. Ďalej by som chcel oceniť úprimný záujem predstaviteľov jednotlivých ambasád akreditovaných v Slovenskej republike. Veríme, že si z našej konferencie odnášate jasné stanovisko a jednoznačný odkaz Slovenska o jeho pokračujúcim a nezmenenúcom sa úsilií o vstup do NATO. Záujem, predovšetkým zástupcov členských krajín Aliancie, je pre nás dôležitý aj preto, že prostredníctvom vás dostávajú vlády vašich krajín informácie, ktoré pomôžu udržiavať dvere do NATO

dostatočne naširoko otvorené, aby Slovensko mohlo do nich vojsť pevným krokom a so vztýčenou hlavou.

Za veľmi dôležitý považujem aj druhý rozmer konferencie, a to rozmer vnútorný, smerom k širokej verejnosti. Chcem preto vysoko vyzdvihnuť širokú a predovšetkým otvorenú diskusiu, ktorá odznievala počas celého rokovania. Ukázala, ako je dôležité nebáť sa diskutovať o všetkých okruhoch a problémoch týkajúcich sa násloho úsilia o vstup do NATO. Ukázala, aké dôležité a prospéšné je, aby sa takejto diskusii zúčastňovali predstaviteľia širokého politického, ekonomickeho, obranného a spoločenského sektoru, zástupcovia rôznych inštitúcií a organizácií. Dáte mi určite za pravdu, že len v takomto prostredí je možné vymieňať si názory, polemizovať, hľadať cestu a spôsoby na dosahovanie spoločného konsenzu v dôležitých otázkach akou nesporne je aj problém našej bezpečnosti a integrácie do NATO.

Vážené dámy a páni, v závere mi dovoľte v mene organizátorov konferencie podakovať moderátorom jednotlivých panelov za to, ako vecne, ale prítom s citom usmerňovali priebeh diskusie. Nedá mi, aby som sa nepodakoval aj našim spoluorganizátorom zo zastúpenia Friedrich Ebert Stiftung v Slovenskej republike a to hlavne pánovi Michaelovi Petrášovi, s ktorým dlhodobo úspešne spolupracujeme, z jeho nezistnú pomoc pri organizovaní konferencie. Uznanie patrí aj ľubočníčkam za ich náročnú, no zároveň profesionálne odvedenú prácu.

Na záver chcem vyjadriť presvedčenie, že v našom úsilí o plnohodnotné členstvo v NATO nepočítame a že nebude dľho trvať a Slovenská republika sa stane jubilejným dvadsiatym členom Aliancie.

Ďakujem za pozornosť.

MICHAEL PETRÁŠ

Dámy a páni, ďakujem vám za účasť a dovoľte mi, aby som ako predstaviteľ nadácie, ale aj ako nositeľ modrej knižky potvrđil slová pána generála. Som rád, že môžeme takto dlhodobo spolupracovať s ministerstvom obrany a chcel by som tie podakovania z našej strany doplniť aj o podakovanie všetkým kolegyniam a kolegom z ministerstva obrany, ktorí s nami na tomto projekte spolupracovali. Osobitne rád by som sa podakoval pánovi profesorovi Bartákovovi a kapitánovi Holotňákovovi, ktorí mimoriadne prispeli k tejto konferencii. Ďakujem.

(Potlesk.)

ZOZNAM ÚČASTNÍKOV

DIPLOMATICKÝ ZBOR

Embassy of the Canada	Ronald HALPIN
Embassy of the Czech Republic	Rudolf SLÁNSKÝ
Embassy of the Czech Republic	František ADAMEC
Embassy of the European Commission	Walter ROCHEL
Embassy of the French Republic	Georges VAUGIER
Embassy of the French Republic	KOPLEWSKY
Embassy of the Hellenic Republic	Vassilios IKOSSIPEN-TARCHOS
Embassy of the Kingdom of Spain	Estanislao DE GRANDES PASCUAL
Embassy of the Kingdom of the Netherlands	Henk Willem SOETERS
Embassy of the Republic of Hungary	Miklós BOROS
Embassy of the Republic of Italy	Egone RATZENBERGER
Embassy of the Republic of Poland	Kazimierz KOLASA
Embassy of the Republic of Turkey	Inci TÜMAY
Embassy of the Russia	Vladimir DŽUNKOVSKÝ
Embassy of the Ukraine	Jurij RYLAČ
Embassy of the United Kingdom	David Edward LYSCOM
Embassy of the United States of America	Douglas HENGEL
Embassy of the United States of America	Cari SPIELVOGEL
Embassy of the Federal Republic of Germany	Jens RONNEBURG
Embassy of the Republic of Hungary	Ede LANKNER
Embassy of the Republic of Poland	Krzysztof ZBLEWSKI

ÚČASTNÍCI PANELOV

SME	Marián LEŠKO
podpredseda vlády SR pre integráciu	Pavol HAMZÍK
minister obrany SR	Pavol KANIS
štátny tajomník MZV SR	Ján FIGEL'
náčelník GŠ Armády SR	Milan CEROVSKÝ
katedra politológie FEF UK	Soňa SZOMOLÁNYI
NATO HQ	George KATSIRDAKIS
1. námestník MO Českej republiky	Jaromír NOVOTNÝ
štátny tajomník MO Maďarska	Zoltán MARTINUSZ
mimoriadny a splnomocnený vývyslanec PR	Jan KOMORNICKI
GR SEIZAV MO SR	Ludovít GÁL
SFPA	Juraj STERN

predseda výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť	Vladimír PALKO
poradca ministra obrany SR	Michal ŠTEFANSKÝ
Nádacia pre občiansku spoločnosť	Róbert VLAŠÍČ
Inštitút pre verejnú otázky	Oľga GYARFÁŠOVÁ
Euroatlanticke centrum	Mária NICOLINI
INEKO	Eugen JURZYCA
štátny tajomník Ministerstva financií SR	Vlastimil PODSTRÁNSKÝ
Ministerstvo hospodárstva SR	Vojtech PÁNIK
SEOP MO SR	Lubomír BULÍK
Slovenská obchodná a priemyselná komora	Anton BONKO
Konfederácia odborových zväzov	Eugen ŠKULTÉTY
Prezident DMD holding, a.s.	Lubomír GAŽÁK

ÚČASTNÍCI KONFERENCIE

Ministerstvo obrany SR	Jozef PIVARČI
Ministerstvo obrany SR	Milan STRÁŇAVA
Ministerstvo obrany SR	Libor LUBELEC
Ministerstvo obrany SR/GŠ	Peter NOVOTNÁK
Ministerstvo obrany SR/GŠ	František BUTKO
Vojenská akadémie Liptovský Mikuláš	Milan SOPÓCI
Veľiteľstvo pozemných sôl	Jozef HOZMAN
Ministerstvo zahraničných vecí SR	Peter SEDLÁČEK
Ministerstvo zahraničných vecí SR	Lubomír MACKO
Ministerstvo vnútra SR	Milan KÚTIK
Ministerstvo vnútra SR	Ladislav NAGY
Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií SR	Ivan BURSA
Železničné vojsko	Stanislav BARANEC
Ministerstvo financií SR	Vladimír DULLA
Ministerstvo hospodárstva SR	Jozef ŠÍPOŠ
Ministerstvo školstva SR	Štefan JANGL
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	Eva HAVELKOVÁ
Prezidentská kancelária	Mojmír HERGOVIČ
SEOB Úradu vlády SR	Lubomír KRUPÁR
Národná rada SR	Anton DANKO
Národná rada SR	Peter OSVÁTH
Združenie miest a obcí Slovenska	Jozef KABÁT
Hnutie mládeže za demokratické Slovensko	Pavol RADOVIČ
Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV	Eduard MIKELKA
Politologický kabinet SAV	Miroslav PEKNÍK
Zväz vojakov Armády SR	Vincent TKÁČ
Fakulta polit. ved a medz. vzťahov UMB	Ján AZUD

Ministerstvo obrany Českej republiky	Alois BUCHTA
Ministerstvo obrany Českej republiky	Juraj URBAN
Ministerstvo obrany Maďarskej republiky	Miklós LOSONCZ
Ústav medz. vzťahov approximácie práva	René MRÁZ
Zahraničný výbor NR SR	Katarína HOMOLOVÁ
Euroatlanticke centrum	Bruno HROMÝ
Euroatlanticke centrum	Patrik KRIŽANSKÝ
Ministerstvo obrany SR	Marián BOŽÍK
Ministerstvo obrany SR	Milan LABUZÍK
Ministerstvo obrany SR	Peter BARTÁK
Ministerstvo obrany SR	Vladimír TARASOVIČ
Ministerstvo obrany SR	Elemlír NEČEJ
Ministerstvo obrany SR	Gabriel KOPECKÝ
Ministerstvo obrany SR	Anton SLADEČEK
Ministerstvo obrany SR	Martin HOLOTNÁK
Ministerstvo obrany SR	Katarína HEIMSCILDOVÁ
Ministerstvo obrany SR	Katarína KOLLÁRKOVÁ
Ministerstvo obrany SR	Mária POLÁČKOVÁ
Ministerstvo obrany SR	Eva BERKYOVÁ
Ministerstvo obrany SR	Ľubica GLAJZOVÁ
Ministerstvo obrany SR	Štefan HORVÁTH
Ministerstvo obrany SR	Jaroslav KUČA
Ministerstvo obrany SR	Michal OLEXA
Ministerstvo obrany SR	Jozef ŠIMO
Ministerstvo obrany SR	Peter DOVINA
Ministerstvo obrany SR	Silvia TORBOVÁ
Ministerstvo obrany SR	Anton HRNKO
Ministerstvo obrany SR	Štefan BREZINA
Ministerstvo obrany SR	Štefan RUŽIČ
Ministerstvo obrany SR	Eduard STANKOVIČ
Ministerstvo obrany SR	Stanislav ČREP
Ministerstvo obrany SR	Jozef SVETLIK
Ministerstvo obrany SR	Heidulf SCHMIDT
Friedrich Ebert Stiftung	Michael PETRÁŠ
Friedrich Ebert Stiftung	Anna LUKÁČOVÁ
Friedrich Ebert Stiftung	Veronika HUBKOVÁ

NOVINÁRI

Národná obroda	Gabriela BACHÁROVÁ
Slovenský rozhlas	Henrieta BAKOŠOVÁ
Slovenský rozhlas	Oľga BAKOVÁ

Rádio Slobodná Európa	Milan ŽITNÝ
Nový deň	Peter JANOŠÍK
Obrana	Igor HADAR
Pravda	Katarína ĎURIŠKOVÁ
TASR-SLOVAKIA	Stanislav KUCHÁR
SITA, a.s.	Juraj PRUŠA
BBC	Peter STANO
ČTK	Miroslav KERN
STV – štúdio Košice	Viliam ŠTRELINGER
AFP	Laurent VALETTE
PAP	Dariusz WIECZOREK
Reuters	Juraj DRAXLER
ÚJ SZO	Ladislav GAAL
P&P – Mediálna agentúra	ČÁNIOVÁ
STV	Dušan DAVIDOV
STV	Ivo VARNAJČIN
STV	Vlado PAVEL
TASR	Štefan PUŠKÁŠ
Verejná správa	Zdena ČUPÍKOVÁ
TWIST	Peter PETRUS
PRÁCA	Marián BUBENÍK
Slovenská Republika	Ján BORČÍN
Rádio KOLIBA	Martin KOVALÍK
SME	Boris ZEMKO
TASR	Marián HOLUBČÍK
Rádio Nitra	Gabriela VARGOVÁ